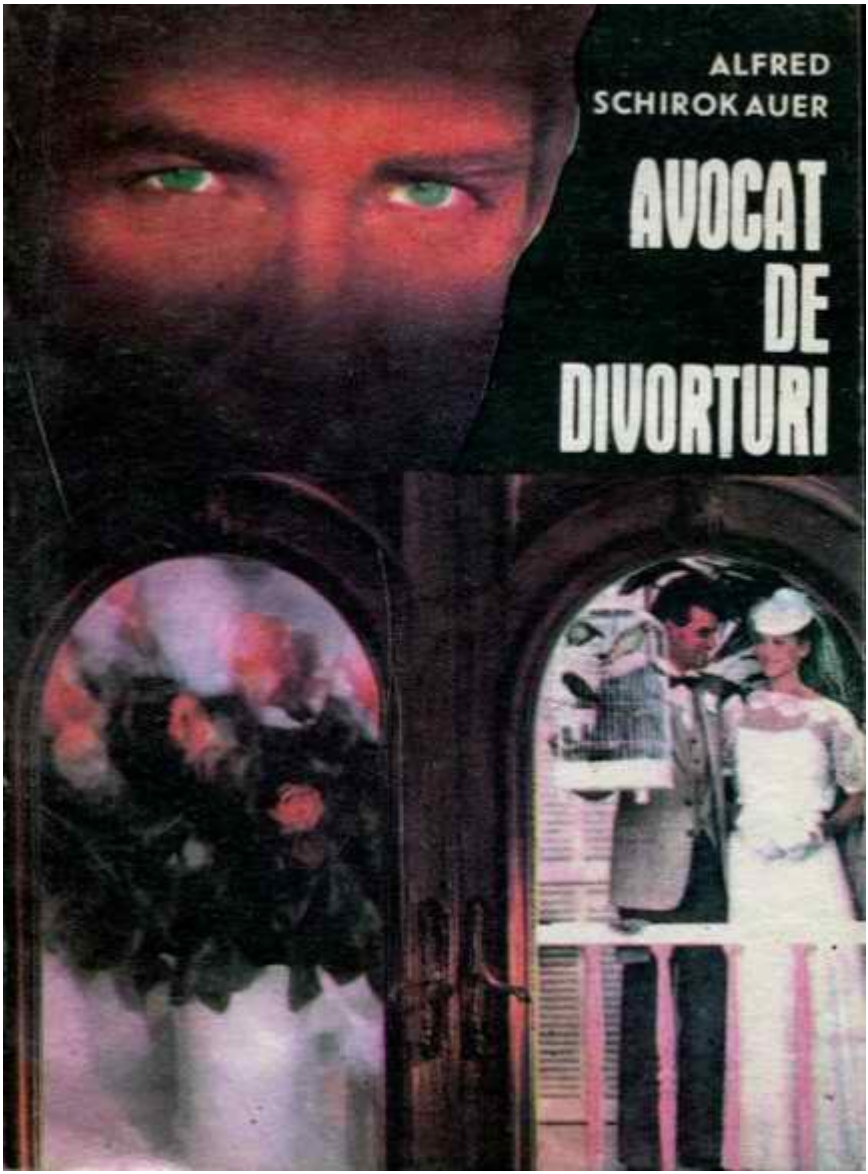

ALFRED SCHIROKAUER

AVOCAT DE DIVORŢURI

Editura Cronos 22

Craiova

1990

Titlul original:

Die Frau von gestern und morgen – Femeia de azi și de mâine

1928,

roman cunoscut şi sub denumirea de *Der Scheidungsanwalt – Avocat de divorţuri, datorită filmului din 1928.*

Nota corectura v.0.9.9. MMXIII.

In 1990, dactilografa editurii a copiat o carte de la 1900 toamna fără a-şi folosi căpşorul.

S-a adaptat exprimarea si ortografia la

stilul actual, in proportie de 99,9 la suta. S-au eliminat cele mai multe prescurtari pt dl, d-ra, etc. Se va continua şi finaliza in aceeaşi notă.

Alfred Schirokauer (născut la 13 iulie 1880 în Breslau, † 27 octombrie 1934 la Viena) a fost un autor, scenarist și regizor de film german.

ALFRED SCHIROKAUER
AVOCAT DE DIVORŢURI

Röhn Wolfgang era cunoscut ca mare avocat poate numai pentru că surprindea momentul despărţirii după cum unii chirurgi sunt cunoscuţi prin aceea că recomandă

întotdeauna operaţia. Şi totuşi venea la el, cel mai vestit avocat de divorţuri din Berlin, în speranţa că el, marele jurist şi cunoscător de oameni, va face o minune, va găsi un mijloc magic, ca să le salveze căsnicia pierdută.

Ştia lucrul acesta, cunoştea prea bine şi aşteptarea aceasta disperată, şi grozava dezamăgire, pe care o pricinuia acestui soi de femei. A fost un timp, cu ani în urmă, la începutul activităţii sale, când se lăsa înduioşat şi le dădea alte sfaturi, sau încerca să înrâurească pe bărbaţi, să revină, doar-doar o izbuti să împiedice dezastrul unei case. Acum, era sceptic şi fără iluzii. De mult îl învăţase experienţa că nu făcea altceva decât că prelungea un martiriu. Învăţase de mult că pentru căsnicii stricate, ca şi pentru farfurii sparte, nu exista nicio

pastă bună de lipit.

Röhn tăcea mereu, aşteptând compătimitor.

În cele din urmă, femeia îşi ridică faţa udă de lacrimi.

— Dar asta nu e cu putinţă, domnule avocat, şopti ea înăbuşit. Nu e cu putinţă! *Nu se poate* ca totul să se fi sfârşit!

— Doamnă, răspunse el cu vocea aceea blândă şi mângâioasă, care suna ca o dezmierdare, îmi dau seama că gândul divorţului vi se pare la început straniu şi ca o imposibilitate. Are în el ceva înspăimântător, neînţeles. Ceva care se poate întâmpla oricui altcuiva, dar nu tocmai dumitale. Înţeleg lucrul acesta, cum nu se poate mai bine. Trebuie ca mai întâi să te aclimatizezi cu acest gând.

Glasul lui Röhn era ca o consolare

blajină.

Doamna plângea cu dinţii strânşi.

— Sau poate vreţi să continuaţi această viaţă de umilinţă, de jignire şi înjosire zilnică? Este *asta* o viaţă care merită să fie trăită? Nu e de preferat mândria şi eroismul? Nu e mai bine să fiţi energică şi hotărâtă decât să-nduraţi toate din laşitate? Sunteţi încă tânără – sunteţi foarte drăguţă – mai aveţi destule şanse să fiţi fericită.

Ea nici nu auzise bine cuvintele lui. El ştia prea bine că femeile din categoria ei, sub biciul durerii, nu mai sunt în stare să reacţioneze aşa cum cere onoarea şi raţiunea. Îi vorbea numai pentru că cunoştea efectul anesteziant al glasului său. Îl folosea ca un narcotic, cum întrebuinţează doctorul morfina la dureri insuportabile.

Deodată, femeia sari în sus, căzu ca frântă în genunchi lângă scaunul lui şi ridică mâinile împreunate spre el. Gestul nu avea în el nimic teatral. Era semnul unei dureri adevărate şi mari.

— Domnule doctor, gemu ea, ajutaţi-mă! Nu pot trăi fără el! Cruţaţi-mi, în faţa copiilor mei, care acum sunt mari, ruşinea ca ei să vadă că tatăl lor nu mă mai iubeşte!

Faţa-i era răvăşită şi congestionată de durere.

Röhn se sculase-n picioare. O ridică blajin. Ea se rezemă disperată de el. Avocatul îi vorbea încet, aproape la ureche.

— Scumpă doamnă, dar eu, tocmai vreau să vă ajut. Cu toate puterile şi experienţa mea. Trebuie să înţelegeţi că stă în firea bărbatului, să obosească. Bărbatul – aşa vor ţelurile înţelepte şi brutale ale naturii –

tinde să cucerească. Instinctul vânătorului care-şi pândeşte mereu prada e poate cel mai puternic din instinctele lui. În căsnicie, chiar şi cu femeia cea mai încântătoare, cea mai ispititoare, farmecul cuceririi încetează – e fatal să înceteze. Mă-nţelegeţi?

Ea se desfăcu de el şi-l privi ca izbită de un gând. Apoi, faţa ei palidă şi udată de lacrimi, roşi uşor.

— Atunci, ar fi de ajuns o despărţire vremelnică. Aveţi perfectă dreptate, domnule avocat. Am să plec în călătorie – pe mai multe săptămâni.

— Puteţi încerca şi asta, dragă doamnă, dacă ţineţi aşa de mult, spuse el şovăielnic şi sceptic. Experienţa m-a învăţat însă că o simplă despărţire nu foloseşte la nimic. Bărbatul consideră plecarea pentru un anume timp, numai ca un început de

cedare, de resemnare. Luaţi-vă inima-n dinţi şi riscaţi tăietura cea mare, riscaţi soluţia definitivă! Cutezaţi să redeveniţi pentru bărbatul dv.

— O pradă râvnită. Dacă totuşi vă mai iubeşte – faptul că astăzi afirmă contrariul nu dovedeşte încă mare lucru –, va căuta să vă cucerească din nou.

Femeia îl privi temătoare şi nesigură.

— Se întâmplă vreodată ca bărbaţii să ia din nou în căsătorie pe femeile de care au divorţat? întrebă ea cu frică.

Röhn dădu din cap afirmativ.

— În orice caz, nu văd alt mijloc ca un bărbat care s-a săturat de soţia lui, să revie. Nu merită să-ţi dai osteneala să recâştigi, decât ceva ce ai pierdut. Treziţi în el instinctul vânătoarei!

Femeia stătea nehotărâtă şi chinuită.

— Nu ştiu –, bâlbâi ea.

— Nu ştiu ce să fac.

El zâmbi.

— De aceea aţi venit la mine, ca să vă dau eu un sfat.

— Pot să mă mai gândesc? întrebă ea cu teamă.

— Fireşte că da! Ba încă vă rog să cumpăniţi serios.

Atunci ea se dădu biruită. Strigă aproape nerăbdătoare:

— Şi credeţi că într-adevăr?…

— Sper, spuse Röhn.

Ea îi luă amândouă mâinile, i le strânse tare şi spuse:

— Bine, atunci înaintaţi cererea de divorţ.

— E singura speranţă pe care v-o pot da doamnă.

Röhn îi strânse mâna.

După ce o conduse până la uşă, rămase locului gânditor. Ştia că i-a dat cel mai bun sfat care i se putea da. Separaţia era inevitabilă. Cancerul care-i mistuia căsnicia şi viaţa – trebuia îndepărtat. El izbutise să-i facă uşor cel mai greu lucru din viaţa el, o învăluise şi-o anesteziase cu speranţe. Singura speranţă pe care o mai putea ea avea de fapt. Dacă i se va realiza, n-ar fi putut spune. Îi uşurase numai durerea, atât cât se poate uşura unui om o suferinţă crâncenă. Chiar dacă mai târziu, speranţa se va dovedi neîntemeiată, primele momente, cele mai grele, vor fi trecut. Şi calea era liberă înaintea voinţei ei de viaţă pentru căutarea unei fericiri la care avea dreptul feminitatea ei.

Röhn străbătu sala de consultaţii şi

deschise uşa sălii de aşteptare.

Era o cameră luminoasă şi plăcută, în stil Empire. La ferestre perdele delicate şi draperii grele de mătase albastră. Pereţii erau tapetaţi cu stofă de aceeaşi culoare cu dungi argintii, iar fotoliile şi scaunele confortabile, la fel. Pe măsuţele mici se găseau ultimele numere ale revistelor humoristice, ale jurnalelor de modă şi feministe. Aveai impresia că intri într-un budoar încântător, plin de eleganţă, gust şi bogăţie. În aer plutea o mireasmă uşoară de parfum, pudră, fard şi feminitate.

În acest salon se întâlneau cele mai bogate şi mai aristocratice doamne din Berlin. Era un loc de întâlnire pentru cea mai bună societate. Toată lumea se cunoştea, se saluta, îşi zâmbea, cu înţelegere una pentru alta, stăteau de vorbă

până le venea rândul să dispară în sala de consultaţii cu uşi duble capitonate.

Dr. Röhn era la modă. Era de *bon ton* astăzi să te divorţeze el, dacă fatalitatea te împingea la acest pas. Aşa era şic.

Şi totuşi era în această sală şi un colţ în care nu se făceau glume, nu se râdea, nu se conversa, nu se mânuia mereu cutia de fard şi de pudră. Acolo stăteau acelea care luau lucrurile în serios, cele doborâte de durere, care nu veneau la avocatul la modă, ci la omul cu nume şi cu inimă mare, pentru a-i cere sfatul şi ajutorul. Acolo stăteau mute şi cufundate în sine, femeile, fără monoclu, necoafate *à la garçonne*, care nu încrucişau îndrăzneţ picioarele.

Şi totuşi veneau cu toatele: şi cele încovoiate de suferinţă, şi cele frivole, şi cele pentru care drumul spre acest budoar

cochet era pasul cel mai greu din toată viaţa lor şi ultimul disperat refugiu, dar şi cele care-şi stopaseră noua şi eleganta lor maşină, în trecere prin Kurfürstendamm, colea, ca să mai divorţeze niţel.

O parte dintre cucoane, priveau cu uimire cu completă neînţelegere şi cu uşor dispreţ la feţele zadarnic scăldate în lacrimi şi la buzele tremurânde şi îndurerate ale celorlalte femei, care abia izbuteau să-şi stăpânească durerea. Doamne Dumnezeule, cum e în stare cineva să ia atâta de în serios un bărbat! Cum poţi transforma o mică eroare de calcul a vieţii, într-o asemenea falsă tragedie! Ciudate femei mai există pe lumea asta!

— Drept să-ţi spun, doamnă Posedell, azi iar ai pus o rochie superbă.

— Ei, trebuie să te găteşti un pic, dr.

Röhn e un cunoscător de mâna întâi! Îmi dai voie să te întreb unde-ţi lucrezi?

Când Röhn deschise uşa, zumzetul conversaţiilor amuţi. Toată lumea ridică ochii spre el.

— Vă rog, al cui e rândul? spuse el cu un aer de uşoară superioritate şi gentileţe.

Atunci se ridică dintr-un colţ o persoană mică şi plăpândă. Sângele îi năvăli în obrazul lipsit de graţie. Se strecură încurcată şi timidă printre cocoanele elegante.

Părea ameţită. Uşa se închise în urma ei şi a avocatului.

O doamnă, care venea pentru prima oară aci ca să consulte pe avocat, se adresă extaziată vecinei ei.

— Dar e un bărbat încântător! şopti ea.

Celelalte râseră cu superioritate.

— Nu l-aţi cunoscut pe doctorul Röhn?

— Nu. Am venit după recomandaţia unei prietene. Dar e *épatant*! Ce cap! Şi hainele pe el ca turnate. Şi părul argintiu de la tâmple! Acum pricep de ce are atâta succes!

— Ce e mai *charmant* la el, e vocea, spuse cealaltă, luminându-se la faţă. E mângâioasă. Te captează şi-ţi pierzi orice rezistenţă. Şi, când vei fi înăuntru, să te uiţi la ochii lui. Ochi de poet, dragă doamnă. Şi mâinile! Aşa mâini n-ai mai văzut la niciun bărbat. Delicate ca nişte mâini de femeie, şi simţi totuşi în ele o putere tainică, ce te dezarmează. Ea închise ochii şi respiră adânc.

— Ei, spuse cea nouă, dar v-aţi amorezat de el!

— Toate câte suntem aci suntem admiratoarele lui, se apără ea. Dar să ştiţi

de la mine – e inaccesibil. Absolut inaccesibil! Nu poate să sufere femeile. Un misogin.

— Ce vorbiţi! Un om care are a face numai cu femei – să fie un duşman al lor?!

— Da. Nu că aş şti din propria... Dar – nu vreau să spun numele – o cunoscută a mea – s-a amorezat nebună de el – fără nicio speranţă. El – sloi de gheaţă! Şi totuşi totdeauna blajin şi gentil – dar absolut la fel cu toată lumea.

— Poate că a avut vreodată o mare dezamăgire.

— El – o dezamăgire! Ce idee! Dar ce femeie ar fi în stare să-i opună o rezistenţă serioasă? Eu cred că e mai degrabă cazul ca la doctorii de femei. Aceia sunt absolut nesimţitori la farmecele femeieşti. Când eşti silit, ca Röhn, să priveşti până în adâncul

tainelor sufleteşti ale femeilor…

Mai vorbiră încă multă vreme despre dr. Röhn. Şi nu erau singurele care vorbeau despre el în acest budoar elegant.

Domnişoara Genulat şade acum în faţa doctorului Röhn, în fotoliul mare şi comod, pare încă şi mai umilă, şi mai strivită de viaţă decât mai-nainte. Îşi caută cuvintele.

— Spune-mi fără teamă ce te apasă, domnişoară, o încurajează el calm. Nu trebuie să te jenezi de mine, orice ar fi. Eu înţeleg orice lucru omenesc.

— Domnule doctor, îngână cu greu biata fiinţă –, nu ştiam că la dv. vine lume aşa de elegantă – am citit adesea în ziare numele dv. Şi pentru că mâine – da, chiar mâine am termen – împinsă de frică – dar, nu, trebuie să plec – cu siguranţă că sunteţi prea scump pentru mine!

Sări în sus speriată şi se îndreptă spre uşă.

— Dar te rog, dragă domnişoară! strigă Röhn, apropiindu-se repede de ea şi aducând-o la loc în fotoliu. De ce spui asemenea copilării. Tariful onorariilor noastre e fixat. Eu nu sunt „mai scump” decât oricare alt coleg al meu din Berlin. Şi mai întâi de toate, nu-i nevoie să te gândeşti la interesele mele, de fel. Povesteşte-mi numai ce te aduce la mine.

Domnişoara Genulat privi în jos spre genunchii ei ascuţiţi, care împungeau stofa sărăcăcioasă şi subţire a rochiţei ei lipsite de gust. Mâinile ei rătăceau fără rost în jurul şoldurilor.

— Vorbeşte fără teamă. Avem doar cu toţii slăbiciunile şi păcatele noastre, o consolă avocatul cu vocea lui mângâioasă.

Atunci domnişoara Genulat începu să povestească – întrerupt, împleticindu-se mereu la vorbă.

Are treizeci şi cinci de ani. Da, şi n-a ştiut niciodată ce-i aceea să fi fericită. Muncă – şi iar muncă. Şi mama bolnavă.

— Acasă, şi atunci, nu-i aşa? a cunoscut un tânăr drăguţ. Nu ştie nici ea cum s-a făcut. În tramvai. Şi el o rugase să vină la întâlnire. La ceasornicul public din Lützowplatz. Nu ştie cum îl chema. Dar era foarte drăguţ şi foarte prietenos. I se întâmpla pentru prima oară în viaţă un lucru ca acesta. Era mai tânăr ca ea. Da, ştie că nu e frumoasă, dar şi-a închipuit – acum îşi dă seama că a fost o prostie – şi-a închipuit – atunci – că se putea face măcar niţel drăguţă. Roşi mărturisind aceasta. Şi atunci a săvârşit fapta care a făcut-o. Leafa

ei de casieriţă ajungea numai pentru întreţinerea casei şi pentru doctorul mamei, că mama nu e înscrisă la casa de ajutor medical. Aşa că a luat din casă 45 de mărci. La întâi avea de gând să pună banii la loc. Negreşit. Şi şi-a cumpărat o bluză şi ceva ruj şi pudră, şi o sticluţă de parfum. A vrut să-i placă lui! Dar el n-a venit. Măcar c-a aşteptat două ceasuri acolo în Lützowplatz. Şi pe urmă s-a mai întors de vreo două ori, că-şi zicea c-o fi venit.

Şi tocmai în seara aceea, ca un făcut, s-a apucat doamna Nölke. La care era în serviciu, de-a controlat cassa. Aşa a vrut soarta. Şi-a doua zi dimineaţa i-a sărit în cap că unde sunt cele 45 de mărci. Reclamat-o la parchet că a delapidat.

Şi-o ţine una că acum ştie ea de ce a tot avut bilanţ deficitar. Dacă are hoţi în casă!

Dar nu era adevărat, ea e nepoliticoasă cu clienţii şi de-aia fug.

— Vă jur, domnule avocat, era pentru întâia oară, şi la întâi aveam de gând să pun banii la loc. Sfânt.

— Ştiu, spuse Röhn dând din cap.

Şi mâine avea termen la judecătoria din Moabit.

— Nu puteţi să vă închipuiţi, domnule avocat, ce am suferit eu săptămânile astea. Ce frică! Dacă află mama! Moare. Suferă destul şi aşa, că mi-am pierdut slujba. Fireşte că doamna Nölke m-a dat îndată afară, fără preaviz. Era în dreptul ei. Dar cu certificatul ei nu mai pot găsi altă slujbă. Şi dacă voi mai face şi închisoare! Domnule doctor, ştiu că am făcut o faptă rea. Nu vreau să mă scuz. Era să viu mai de mult. Dar mi-era frică de cheltuială. Astăzi însă –

uite sunt nebună de frică – azi nu mai putui să rabd – trebuia s-o spun unui suflet de om, să cer cuiva ajutor.

Dură multă vreme până ce domnişoara Genulat îşi termină mărturisirea scăldată în lacrimi.

— Dacă ai fi venit mai de mult, dragă domnişoară, spuse Röhn după o mică pauză. Ţi-ai fi cruţat multe ceasuri de suferinţă. Am să te apăr, nici vorbă. Chestia nu-i aşa de gravă. Ceea ce ai săvârşit dumneata e un lucru omenesc şi uşor de înţeles. Nici n-ai de ce să-ţi fie ruşine. Ai să primeşti o pedeapsă uşoară, dar cu siguranţă că ţi se va acorda un termen de încercare, adică, dacă vreme de câţiva ani ai să te porţi bine – n-ai să execuţi pedeapsa. Şi de asta sunt chiar sigur.

— Domnule avocat!

— Ştiu. Va să zică, la urma urmei, are să fie ca şi cum n-ai fi primit nicio pedeapsă. Iar în ce priveşte o slujbă nouă, să n-ai nicio grijă. Eu am multe relaţii şi am să te plasez undeva.

— Domnule!…

— Şi-acum, aruncă de pe umeri orice grijă, dormi liniştită

— De mult nu vei mai fi dormit cum trebuie – ţi se vede pe faţă.

— Aşa e, domnule avocat.

— Şi mâine la zece fix fii la uşa judecătoriei!

— Şi onorariul dv? Eu…

— Ai să mi-l plăteşti dumneata mai târziu, când ţi-o merge mai bine în slujba cea nouă. Nu-i nicio grabă. Şi acum, capul sus! Ai să vezi ce lesne are să meargă mâine. Şi nu mai fi tristă. Să dormi liniştită!

El îi întinde mâna, ea se pleacă spre mâna lui. El şi-o trase repede.

— Vai de mine, dragă domnişoară! Ce sunt copilăriile astea!

El îi puse cu gingăşie mâna pe umerii slabi şi o conduse spre uşă – transfigurată.

Multe femei mai luară loc în după-amiaza aceea pe fotoliul moale dinaintea biroului avocatului: una brună şi tremurândă, un pachet de nervi, care cerea, ca o isterică, să fie divorţată pentru că bărbatul său o torturează cu „toanele şi fasoanele lui insuportabile”. Röhn spuse râzând că se cam îndoieşte că numai soţul e de vină, porni însă cererea de divorţ.

Se desprinse dintre celelalte o doamnă foarte picantă, volubilă, de vreo douăzeci şi trei de ani –, intră râzând cu gropiţe.

— Bonjour, doctore, iacătă-mă iar. Iar am

ajuns aici.

— Ce să spun, scumpă doamnă, prea duci departe sportul căsătoriilor, spuse avocatul glumind.

Ea dădu din umeri ca un copil nevinovat.

— Ce să fac, dacă bărbaţii mă decepţionează aşa de repede?

— Dar nu e nicio jumătate de an de când soţul dumitale actual te-a divorţat de cel dinainte.

— A, dragă doctore, o jumătate de an e o veşnicie, ai tot timpul să cunoşti şi să dispreţuieşti pe un bărbat. Să ştii însă că de data asta am nimerit-o, cu siguranţă.

— Fericeşti o nouă victimă?!

— Exact. Un bărbat încântător, dragul meu avocat. Sportsman. Aleargă la curse – a luat premiul întâi la Targa Florio. Dar numai, cât mai repede, zău, dragă

doctoraşule! Electric. Ai să faci asta pentru mine, nu? În trei săptămâni să fiu căsătorită. Logodnicul meu trebuie să meargă după aceea în Franţa pentru… ei, am uitat. Va să zică e sigur; în trei săptămâni, doctoraşule. Ea împreună mâinile rugătoare. Bărbatul meu actual n-are să facă niciun fel de dificultăţi. Are şi el una în perspectivă. Nu s-ar putea în două săptămâni? Dacă spui dumneata acolo că e grabă mare de tot?!

— Ho-ho, râse dr. Röhn, nu aşa în galop, tinereţe! Om vedea noi ce se poate face. Dar trebuie să-ţi spun, drăguţa mea, prea iei uşor – căsnicia.

— Doctoraşule, tocmai dumneata, un om de lume, să faci pe predicatorul moralist?

2

Multe alte destine şi temperamente se mai perindară în după-amiaza ceea prin sala de consultaţii.

Ultima clientă fu o brunetă înaltă, zveltă, îmbrăcată cu o eleganţă rafinată şi cu un gust încercat. Când păşi în odaie, avocatul simţi o mireasmă de parfum, necunoscut şi excitant.

Părea tot aşa de misterios şi exotic ca şi întreaga ei fiinţă. O chema Maria Fiodorowna Isaieff.

— Luaţi loc, doamnă.

Ea îi privi o clipă, scrutătoare, cu ochii ei mari, aprinşi şi primejdioşi.

— Va să zică, dv. celebru Dr. Röhn? spuse ea cu accent slav foarte pronunţat şi zâmbi seducătoare.

— Că sunt doctorul Röhn, asta n-o pot contesta, răspunse el zâmbind… „Celebru” e probabil un compliment.

— A, cochetaţi –, nu, nu compliment. Adevărat. Toate lume povesteşte de dumneata. De aceea venit eu.

El se plecă, pe jumătate gentil, pe jumătate ironic.

— Vă mulţumesc pentru onoarea ce-mi faceţi.

Ea făcu ochii mici şi-l privi gânditoare.

— Ştiţi, semănaţi cu cine? întrebă ea pe nepusă masă.

— Habar n-am.

— Adolphe Menjou.

— Regret că nu-l cunosc. Ce e? Un avocat din Paris?

— O – nu avocat! Nu cunoşti Menjou? Mai mare artist cinema? Gentleman

mondial?! Ideal al meu!

— Regret că sunt aşa de incult, spuse el vesel, dar *ce* să fac? N-am timp să merg la cinema.

Spunând aceasta se uită pe furiş la ceas. Era opt şi jumătate.

— Nu mult stau, spuse ea liniştindu-l.

— Chiar dacă nu prea am timp pentru umbrele de pe ecran, pentru aspectele variate ale vieţii reale, am întotdeauna vreme, spuse el gentil şi o privi cercetător.

Nu prea puteai vedea mare lucru din faţa ei pală, pentru că, era mai toată acoperită de pălărioara roşie de paie. De sub marginea pălăriei, scânteiau ochii mari, aprinşi şi plini de patimă. Nasul era mic, dar încovoiat, semn de energie, gura mare şi tare vopsită, dinţii albi şi strălucitori. Bărbia o avea rotundă şi fermă.

— Viu pentru chestiune tare delicată, începu Maria Fiodorowna.

El dădu din cap fără să zică nimic. Cine nu venea aci într-o chestiune tare delicată!

— Pe scurt, am fost amanta de la Eugen Eickhoff.

Röhn stătea nemişcat.

— Nu miraţi?! strigă ea uimită. Dv. Nici Eugen Eickhoff nu cunoaşteţi?!

— Doamnă, în profesiunea noastră învеţi repede să nu te mai miri.

— Nu cunoaşteţi Eugen Eickhoff?! repetă ea nerăbdătoare.

— L-am cunoscut personal. Numele îl ştie orişicine. A fost unul dintre cei mai mari financiari ai Germaniei.

— Dacă cunoscut personal, ştiţi că lume crede că fost soţ cel mai credincios şi tată cel mai bun.

Röhn dădu din cap aprobativ.

— Şi nu miraţi că avut amantă! Poate nu credeţi la mine?

— De ce aş crede că spuneţi un neadevăr?!

— Eu nu spun minciun. Niciodat. Eu prea mândru pentru asta. Tata meu fost general vestit Fiodor Pavlovici Isaieff, singur general rus care n-a mâncat bătaie nici de la japonezi, nici de la nemţii. Împuşcat bolşevicii la el.

Röhn o privea mut şi aştepta. După o pauză scurtă, Maria Fiodorowna continuă:

— Eickhoff mort, şi crezut lumea model soţ şi tată, asta fiindcă eu fost discret. Tot a zis că are să asigure pe mine, pentru când el mort. El a ştiut cât eu am suferit când fugit de la Rusia. Dar murit şi nu ţinut vorba.

— N-a bănuit că va muri aşa de repede, adăugă Röhn.

— Nu, nu bănuit, aprobă ea enervată. Chiar ziua când mort, a fost ta mine, Sănătos, iubit la mine. Şi-acum niciun ban eu. Ce fac?! şi am venit, dv. cereţi fiu îngrijească la mine.

Röhn se lăsă obosit în scaun.

— Dacă vă înţeleg bine, doamnă, cereţi de la mine ca să cer tânărului Eickhoff să dea întreţinerea amantei tatălui său decedat.

— Da, aşa zis eu!

Ştiţi că tânărul abia a împlinit douăzeci şi unu de ani?

— Oh, tot ştii eu. Eugen vorbit la mine de copii iubit ai lui.

— Şi cereţi de la mine să-i spun acestui tânăr că tatăl său pe care îl adora, avea o

amantă, la care a fost şi în preziua morţii sale?

— Aşa adevărat! De ce se nu spui la el! Ea scoase nervoasă o ţigară dintr-o tabacheră mică de aur.

— Daţi voie?

— Mă rog. Îi întinse foc. Apoi o întrebă serios.

— Doriţi cu-adevărat asta?!

— De ce nu?! strigă ea sincer mirată şi-şi şterse un fir de tutun de pe buza de jos.

— Pentru că ar fi ceva josnic, stimată doamnă, răspunse Röhn, fără să ridice tonul. Pentru că i-ar răpi tânărului credinţa în tatăl său şi i-ar profana memoria lui.

Ea tăcu, apoi spuse după o scurtă gândire:

— Bine, atunci mergem la nevasta lui.

Ea spuse asta ca un lucru aşa de la sine

înţeles, încât Röhn nu-şi putu opri un zâmbet.

— Crezi că va fi mai puţin dezastruos? Vrei să-i răpeşti supremul bun care i-a mai rămas de la soţul ei: credinţa în dragostea lui?

Maria Fiodorowna aruncă ţigara în scrumieră. Gura ei roşie se strâmbă cu dispreţ.

— Dumneavoastră foarte sentimental, domn avocat, îşi bătu ea joc de el. Dumneavoastră prieten foarte bun cu familia?

Röhn scutură capul.

— De fel. Nu cunosc personal nici pe soţia nici pe fiul lui Eickhoff. Cu tatăl am avut numai relaţii de afaceri. Dar trebuie să spun – cea mai elementară demnitate îmi impune să vă sfătuiesc să renunţaţi la acest

pas.

— Şi eu?! strigă ea şi se înălţă pe perna moale de piele. Ce fac eu? El avu gri je de mine? Eu după ce trei ani fost amantă lui Eugen Eickhoff, om cel mai bogat din Berlin, să fiu iar sărac şi cerşetor?

Röhn se uită intenţionat, insistent la hainele ei scumpe şi la bijuteriile preţioase.

— Nu cred că e chiar aşa de grav, spuse el. Presupun că domnul Eickhoff a fost destul de generos cu dumneata cât a fost în viaţă.

— Nu aşa generos! El nu fost aşa darnic. Ruşii când bogaţi arunc cu bani, tornat ca apa peste femeie iubit. Eu avut amanţi mulţi de tot. Ei îngrijit la mine, de la ei bijuterii – nu numai de la Eickhoff.

Ea îi arătă lanţurile şi inelele ei minunate.

— Atunci – cum? Dv. Nu vreţi scrieţi fiu sau soţie?!

— Nu, nu pot face aşa ceva.

— Pentru ce? vocea ei se făcu tăioasă.

— Fiindcă nu e de demnitatea mea.

Ea îl fulgeră cu ochii ei negri şi aprinşi.

— Atunci eu duc la alt avocat.

Röhn ridică din umeri.

— Mă rog. Dar mă tem că nu veţi avea mai mult noroc la alt coleg.

Atunci ea desfăcu cu degetele nervoase geanta de mână.

— Poftiţi – scrisori de la el – multe – cu dragoste, şi promite că îngrijeşte la mine.

Aruncă un pachet de scrisori înaintea lui Röhn pe birou.

— Citiţi, vă rog!

— N-are niciun rost, spuse el. Vă cred.

— Nu vreţi citiţi?

— Nu.

Ea strânse scrisorile cu un gest furios.

— Atunci eu trimiţi scrisori la femeie, ameninţă ea.

— Asta ar fi şantaj, îi atrase atenţia Röhn rece.

— Tot una e la mine dacă intru puşcărie. Nu degeaba fost eu trei ani amantă la om urât şi bătrân ca să mor foame. Eu… cineva bătu la uşă.

Röhn ridică mâna ca să curme potopul de cuvinte iritate ale rusoaicei şi se îndreptă spre uşă.

Afară stătea un tânăr blond, de o statură falnică.

— O, pardon! strigă acela speriat. Credeam că eşti singur.

Röhn intră în sala de aşteptare şi închise uşa după el.

— Iartă-mă, îi spuse din nou Erwin Oven. Venisem să te iau.

— Termin îndată, spuse Röhn. Ce-ai făcut toată ziua, băiete dragă?

Între timp, Maria Fiodorowna stătea lângă birou furioasă. Privirea îi căzu pe un bilet de wagon-lits clasa întâi pentru München. Fără să vrea îl privi îndelung. Apoi citi pe el numele doctorului Röhn. Apucă biletul, apoi îl lăsă iar pe birou.

Uşa se deschise. Intră Dr. Röhn.

Rusoaica îi zâmbi plină de făgăduinţe. El îşi trecu mâna pe frunte ca să-şi adune gândurile. Atunci veni dinspre ea o adiere din acel parfum exotic, bizar şi excitant.

— Da, spuse el distrat şi obosit de lungile ore de consultaţie, despre ce vorbeam?

— Dumneavoastră vorbit tocmai de

şantaj, îl ajută ea zâmbindu-i mereu tainic.

— Da, aşa e. Aşa că să vă veniţi în fire, scumpă doamnă. Frumoasele dumitale mâini n-au ce căuta într-o chestiune aşa de murdară. Te rog, doamnă Isaieff, dumneata n-ai nicio nevoie de asemenea ticăloşii. O femeie ca dumneata nu trebuie să se cramponeze de trecutul mort. Există pentru dumneata destule posibilităţi vii!

Ea îl privi încurajatoare, stimulându-l.

— Credeţi? întrebă ea cochetă. Dacă dv. Mare avocat spuneţi la mine aşa, eu, femeie rea, detestabilă, ascult la dv. Am să aştept, vedem dacă găsesc posibilităţi vii.

El ridică capul, mirat de această schimbare şi supunere.

— Acum dv. mirat, deşi spus nu mai miraţi de nimic, pentru că eu ascult la dv., spuse ea triumfătoare.

— Da, asta cam aşa e.

— Că eu enigma pentru dv., îl întrerupse ea cu o clipire sprinţară.

— Care s-ar dezlega mult mai uşor dacă nu te-ai crede aşa de rea. Dar, drept să spun – nu prea mă-ncred în dumneata. Se ascunde vreo intenţie în dosul supunerii dumitale.

Ea râse zgomotos.

— Probabil că dv. Afla curând intenţia ascuns, cum spuneţi. Bună seara, domnu' avocat.

Ea îi întinse mână zâmbind.

— Bună seara, frumosule Sfinx, glumi el, îi luă mâna şi simţi o apăsare tainică şi plină de înţeles.

3

Abia ajunsese la uşa sălii de aşteptare, şi Röhn şi uitase de strângerea de mână plină de înţeles şi de autoarea ei. Cu toată firea ei problematică, ce te capta, cu toată frumuseţea ei răpitoare, cu toată eleganţa ei cosmopolită, rusoaica era totuşi o apariţie obişnuită în cabinetul lui. Când se închise uşa în urma ei, toate femeile care fuseseră azi în cabinet încetaseră să mai fie fiinţe omeneşti şi nu mai erau decât obiecte juridice.

— Aşa, exclamă el scoţând un suspin de uşurare, acum pot să stau în sfârşit de vorbă cu tine, băiatule.

Îi întinse amândouă mâinile lui Erwin Oven.

Cei doi bărbaţi erau rude îndepărtate, în

afară de asta însă îi lega o prietenie, călită prin multe încercări.

Oven îi purta şi o mare recunoştinţă lui Röhn. Fiind încă foarte tânăr trebuise să preia o uriaşă întreprindere minieră în Westfalia, ca moştenitor al unui tată genial. În nesiguranţa şi şovăiala răspunderii neaşteptate, se adresase avocatului din Berlin care-i era şi rudă şi al cărui renume creştea din zi în zi.

Având o privire largă a lucrurilor, Röhn îl ajutase pe acest tânăr, nu atât prin sfaturile sale juridice, cât prin aceea că-i insuflă încredere în sine şi voinţa de a conduce. Personalitatea lui sugestivă îi înrâurea mai curând decât luminile lui juridice. Aşa se închegase, între ei, cu trecerea anilor, o prietenie intimă, iar la Oven, în plus, o adoraţie şi un respect orb pentru Röhn.

Îşi scuturară mâinile cu putere. Oven era mult mai înalt decât avocatul. Era spătos, blond şi mare. Pe lângă prietenul lui distins şi zvelt, făcea impresia, cu toată eleganţa lui, că a ieşit din fundul pădurii. Un Tarzan. Ochii albaştri în obrazul lui frumos şi sincer erau nevinovaţi, tinereşti şi serioşi. Avea douăzeci şi cinci de ani, cu treisprezece ani mai puţin decât Röhn.

— Trebuie să mă mai scuzi o secundă, îl rugă avocatul. După aceea ne ducem acasă, ne îmbrăcăm şi zburăm afară la Wannsee.

Oven şovăia.

— Da, Wolfgang, dar pot să viu acolo, aşa, nepoftit? întrebă, el.

— Fireşte. I-am telefonat doamnei von Gusserow şi i-am spus că aduc un prieten cu mine. Nu puteam să mă scuz că nu viu. E cea mai bună clientă a mea. Şi în afară de

asta, i-am dat cuvântul de onoare că am să viu. De altminteri nu vom sta mult. Are să fie aşa de multă lume, încât o să ne putem strecura englezeşte când om vrea. Fac numai act de prezenţă, apoi plecăm şi petrecem seara plăcut împreună. Cât stai la Berlin?

— Mâine seara trebuie să plec înapoi.

— S-a nimerit admirabil. Şi eu plec pe mâine seară la München. Va să zică – un minut.

Ieşi repede afară şi alergă în camera dactilografelor. Cu toate că era târziu, maşinile păcăneau de zor. Röhn plătea lefuri foarte mari, dar era şi foarte pretenţios în ce priveşte timpul, capacitatea şi inteligenţa funcţionarilor.

Una dintre domnişoare sări îndată cu un caiet de stenograme în mână. Avocatul însă

îi făcu un semn negativ.

— Azi nu pot dicta, domnişoară Bergwald. Sunt invitat. Vino te rog mâine dimineaţă la şapte la mine.

— Foarte bine, domnule doctor.

Röhn intră în biroul doctorului Hellebrandt. Faţă de lume acesta trecea drept asociatul lui Röhn, în realitate era însă funcţionarul lui. Fuseseră prieteni încă din facultate. Hellebrandt se ocupa cu procesele bărbaţilor şi cu notariatul. La biroul lui ducea o a doua cameră de aşteptare, care era mai severă şi mai puţin intimă decât budoarul bleu-ciel al clientelor doctorului Röhn. Jacob Krause, bătrânul servitor, dirija din hol circulaţia aceasta cam complicată şi îndrepta, cu discernământul lui de om versat pe fiecare spre camera care se cuvenea.

— Ce mai nou? întrebă Röhn.

Hellebrandt, un bărbat mic şi gras, se ridică de la birou. Nu era nici frumos nici impunător. Totuşi, ochii mici şi suri luceau pătrunzători şi inteligenţi din dosul ochelarilor cu sticlă groasă. Era un jurist eminent. Tratatele lui de drept erau în toate mâinile şi se citeau ca o autoritate indiscutabilă.

— Nimic deosebit, dragă Röhn, mormăi el cu glasul lui adânc de bas. Frământa între degetul gros şi arătător mucul ţigării de foi, de care nu se despărţea niciodată.

— Bine, acum trebuie să plec. Spune te rog adversarului meu mâine la secţia I-a că am să viu ceva mai târziu. Trebuie să fiu mai întâi la judecătoria din Moabit.

— N-aş putea să mă duc eu? se oferi Hellebrandt serviabil.

— Nu. Mersi. Trebuie să pledez eu. O biată nenorocită. Pe mâine.

Îi întinse mâna şi vru să plece.

Atunci Hellebrandt strigă după el:

— Voiam să-ţi spun că avem nevoie de încă o dactilografă.

— Angajează! dispuse Röhn şi ieşi în fugă.

Cu excepţia orelor de consultaţie, tot ce făcea, făcea în goană, repede, prins de vârtejul Berlinului.

Hellebrandt se aşează la loc la birou, îşi aprinse iar ţigara de foi cu mare grijă şi se plecă pe actele lui de notariat.

În fiecare seară la zece venea soţia lui de-l lua. Era o căsnicie domoală, lipsită de copii. Apoi mai lucra la el acasă până la miezul nopţii.

În cabinetul lui, Röhn sună. Îndată intră

domnul Nielebock, şeful biroului. Era un omuleţ bătrân, şters, anchilozat sub praful dosarelor, în serviciul lui Röhn de când acesta îşi începuse cariera. Avea o faţă ascuţită şi răutăcioasă de uliu. Şi totuşi această înfăţişare exterioară de pasăre de pradă era numai o mască cu care natura râsese de el. În fond, deşi conducea cu stricteţe regimentul de dactilografie, era o fire delicată, romanţioasă şi fără apărare. Multe lacrimi neştiute vărsa el peste tragedia conţinută în unele dosare juridice. În momentele în care era mişcat, atârna întotdeauna de vârful nasului lui o picătură trădătoare – ceea ce provoca adevărate crize de veselie la domnişoarele de sub comanda lui.

Röhn trecu repede în revistă notiţele pe care le luase la consultaţiile de azi şi

dispuse ce acte trebuie scrise. De fiecare dată, domnul Nielebock da din cap şi mormăia: „O punem noi pe rotiţe”. Aceasta era fraza lui favorită.

Când Röhn îi predă, cu o mică explicaţie, actul de acuzare şi procura domnişoarei Genulat, stropul trădător apăru pe nasul de uliu al lui Nielebock.

— Bagă de seamă, îl ameninţă Röhn în glumă, stropul cu pricina s-a pus pe lucru!

Nielebock trase repede batista din buzunarul dinapoi al redingotei.

— Mă scuzaţi, domnule avocat, slăbiciunile bătrâneţii, se scuză el scuturând capul.

Aşa tot spunea de zece ani, ruşinându-se ca un copil de firea lui gata oricând să se înduioşeze.

O maşină-sport, elegantă, cu două

locuri, îi ducea pe cei doi prieteni de-a lungul lui Heerstrasse. Röhn conducea singur. Încordarea atenţiei, când conducea maşina, era o destindere şi un derivativ pentru nervii lui. După câteva secunde, cotiră spre vila pe care geniul lui Kurt Lohfing i-o construise avocatului pe Heerstrasse.

Era o vilă lungăreaţă, din ţigle smălţuite roşiatic-vioriu, drăguţă şi simplă. Exteriorul trăda confortul şi calmul interiorului. Marea artă însă a aranjamentelor interioare şi comoara – de picturi preţioase, desene şi gravuri constituiau pentru vizitator o surpriză din cele mai plăcute.

Röhn era un cunoscător şi amator stimat şi temut, un concurent încăpăţânat şi cutezător la toate licitaţiile internaţionale. Era cunoscut la Berlin, la Paris, la Londra,

la München, la Frankfurt am Main.

Avocatul stopă. Şoferul, totodată şi servitor stilat, sări repede jos şi luă maşina în primire. Cei doi domni intrară în hol.

Era o încăpere imens de înaltă, care ajungea până la acoperişul casei. Nu avea nimic rustic. Dar nici impresie de muzeu nu făcea. Picturile se încadrau ca un ornament artistic în pereţii holului, tapetaţi cu brocart roşu. Aci îşi găseau locul vechii maeştri: un Schöngauer, un Grünewald, un desen de Rembrandt, un Sarto, un Tizian, un Bellini. O scară de stejar sculptată, în gen vechi florentin; ducea spre încăperile de sus.

Ceaiul se servi pe o masă mare din epoca lui Michelangelo. Cei doi bărbaţi se aşezară.

— Trebuie să mă odihnesc câteva clipe, spuse Röhn, şi-aşa ajungem destul de

devreme la Wannsee.

Se lăsă puţin pe spate pe sofaua moale şi întinse picioarele pe un covor Renaissance minunat restaurat.

— Ei, obosi şi neobositul meu amic?! întrebă Oven mirat.

Röhn se ridică. Servitorul aduse ceaiul. Abia după ce plecă, răspunse avocatul:

— Nu sunt obosit trupeşte, Erwin. Mai curând sufleteşte.

Oven îl privi întrebător.

— Sunt obosit de ocupaţia mea.

— Tu?!

Röhn dădu din cap şi puse jos ceşcuţa delicată şi străvezie, chinezească. Ea clincăni uşor.

— Nu mai pot suporta aceste lacrimi femeieşti, aceste dureri, această ură înverşunată, această amărăciune care-ar fi

în stare să meargă până la crimă! şi, în fond privind, îţi dai seama că nu poţi ajuta nimănui cu nimic!

Oven se întoarse brusc spre prietenul său. Fără să remarce această mişcare de surpriză neîncrezătoare, Röhn continuă:

— Şi frivolitatea, uşurinţa asta! Ce fac eu altceva, izbucni el cu violenţă, decât să spăl rufele murdare ale oamenilor bogaţi din Berlin! Să-ţi spun drept, dragul meu Erwin, câteodată mă dispreţuiesc pe mine – însumi. Muncă cinstită e ceea ce fac eu? Nici nu-ţi trece prin minte cum invidiez pe orice lucrător de pe stradă. Întinse braţul drept şi strânse pumnul. Sau pe bunul Hellebrandt. El săvârşeşte o muncă cinstită şi curată, demnă de un bărbat. Şi eu? Vâr mâinile până la coate în lături.

Oven era aşa de uimit că nu ştia ce să

răspunză. Röhn făcu un gest de lichidare a celor spuse.

— Lasă Erwin. Asta-i soarta mea, să fiu o spălătoreasă bătrână. M-au surmenat consultaţiile de azi. Vrei o ţigare?

El îi oferi tabachera de argint şi se servi şi el. Apoi, dând fumul într-un nor des şi albastru, zâmbi:

— Nu lua în tragic văicărelile mele. Ai dreptate. Indispoziţie trecătoare. Şi-acum, fuga la Wannsee!

Înaintea porţii îi aştepta limuzina cea mare de 100 de cai. Cei doi prieteni se urcară în maşină. Acum conducea şoferul. Maşina luneca fără zgomot prin noapte, afară din oraş. Röhn stinse lumina. Simţea că astă seară nu e cu totul stăpân pe el.

Era nervos şi supraexcitat. O vreme tăcură amândoi. Apoi, avocatul spuse:

— Ei, dă-i drumul, băiete! Ce te-aduce la Berlin?

— Nu acuma, zise Oven, eşti surmenat. S-o lăsăm pe mâine.

— Ce prostii! Vorbeşte omule! Suna aproape ca o poruncă.

Oven se supuse pe dată.

— Mi s-a oferit o fuziune cu Ostertag, cunoşti firma? După a noastră, e cea mai importantă din Westfalia.

Röhn afirmă din cap. Maşina gonea mereu.

— Voiam să aud sfatul tău…

— Cu dragă inimă.

Oven îi expuse proiectul. Röhn puse câteva întrebări scurte, care atingeau întotdeauna chestiunile esenţiale. Apoi îl sfătui pe Oven să nu accepte şi-i arătă motivele pentru care e contra.

Celălalt îl asculta mut.

Când Röhn tăcu, Oven râse cu râsul lui de băiat voios şi fără grijă.

— Şi tu te plângi! Tu-ţi critici meseria! Tu cel mai lucid cap juridic! Care simte în vârful degetelor ce e just şi ce nu?

— Să lăsăm asta. A fost o revoltă trecătoare.

— Ştiu, spuse Oven vesel. Ar fi şi o nebunie. Drept să-ţi spun, mie îmi surâdea la început proiectul. Dar ai perfectă dreptate. Ar fi o proastă afacere pentru mine, firește. Acum îmi dau şi eu seama. Dar numai pentru că mi-ai adus tu lumini absolut noi. Bătrânul nostru consilier juridic din Bochum m-a îndemnat ca neapărat să fac afacerea. Dar tu pui mâna pe rană cu flecare argument. Îţi mulţumesc. Cum sesizezi tu o chestiune! şi – Ei, gata, îl

întrerupse Röhn contrariat. Mai bine povesteşte-mi ceva despre tine. Ce faci, cum o duci?

— Eu? Mai nimic nu fac. Sunt foarte singur. Şi dacă n-aş fi discipolul tău şi un becher încarnat – de, cine ştie, aş mai face vreo prostie.

— Doar n-ai de gând!

— Exclus. Glasul era foarte ferm şi bărbătos.

Tăcură iară o bucată de vreme. Apoi Röhn exprimă gândurile ce-i frământau pe amândoi:

— Crede-mă, Erwin, nu vorbesc din vânt când sfătuiesc pe orice bărbat să se ferească de căsnicie.

— Ştiu. Instinctul de vânător. Calul tău de bătaie, fanaticule, râse Oven.

— Da, bărbatul vrea să cucerească şi iar

să cucerească, sau, mai bine zis natura impune. Bătrâna înţeleaptă, în dorul ei nepotolit de perpetuare a vieţii îl mână din femeie-n femeie. Căsătoria vrea însă să-i răpească bărbatului acest caracter esenţialmente masculin constrângându-l la monogamie. Chiar şi numai această singură călcare a legilor naturii condamnă căsnicia la dispariţie.

— Ei, prea generalizezi şi tu! S-or mai găsi bărbaţi fideli.

— Eu afirm că nu!

— Exagerezi.

— Îţi declar: nu există pe faţa pământului un singur bărbat care să nu-şi fi înşelat nevasta măcar cu gândul.

— Asta se poate.

— Nu e de ajuns atâta ca, în înţeles ideal, căsnicia să fie condamnată? Dar n-

avem nevoie să rămânem în domeniul abstract. În fapt: peste 90% dintre bărbaţi îşi calcă căsnicia.

— Tu trebuie să ştii asta mai bine. Dar se poate ca acest procent aşa de mare să fie valabil numai pentru un oraş mare ca Berlinul, îşi dădu Oven cu părere?

— Dragă băiete, cred că n-ai să te apuci să mă convingi că moralitatea e mai mare în provincie! Nu. Dragul meu, oriunde, la Berlin ca şi la Klein-Popelsdorf, bărbatul e vânător de femei, fie că e sau nu căsătorit. Şi ce e mai interesant e că soţiile inteligente ştiu acest lucru. Şi caută să-i dea concursul ca să-şi manifeste pornirile fireşti. „Trebuie să vâneze? Bun, să mă vâneze pe mine!” Se gătesc, se fac pentru el „noi” şi îşi dau un aer exotic. Se mai refuză, fac să fie mereu recucerite. De mii de ori însă am auzit femei

dezamăgite plângându-se că acest mic tertip nu foloseşte la nimic. Căci ce e mai nostim e că propria lui căsnicie nu e” niciodată câmp de vânătoare ispititor pentru… soţul legitim… Pentru alţii, fireşte. Faţă de propria sa soţie nimănui nu i se trezesc instinctele de braconier. Vânătoarea cu bilete de voie distruge plăcerea.

Oven râse înveselit.

De aceea când femeia proprie face oarecari greutăţi cochete se supără vânătorul şi se mânie. În căsnicie, teribilii braconieri vor să aibă linişte şi confort. Dar rezultatul – automobilul opri înaintea vilei Gusserow, în Wannsee.

4

Era o poveste întreagă cu vila şi cu proprietăreasa ei Elisa de Gusserow. Ca să spunem adevărat, acum zece ani, Elisa fusese cameristă în această vilă din Wannsee. Azi nu mai pomenea nimeni despre asta. Se aşternuse uitarea peste cele întâmplate.

Ea făcuse vânt stăpânei acestei vile. Frumuseţea ei zveltă, blondă, diafană, răpise minţile bătrânului proprietar. Mânioasă, fosta lui soţie îl părăsise după douăzeci şi şase de ani de căsnicie. A fost unul dintre primele procese de divorţ pe care le pledase Dr. Röhn, o afacere senzaţională care îi crease de la început un nume.

Drăguţa, mititica, delicata cameristă,

care părea atâta de slabă că orice bărbat se simţea numai decât obligat să o protejeze – foarte pe nedrept altminteri, căci ea se putea apăra minunat singură şi ştia prea bine ce vrea –, această cameristă mititică şi sensibilă ca o mimoză ajunse stăpâna vilei de lângă lac. Când, după trei ani, bătrânul proprietar muri, fără să fi regretat vreodată ceea ce făcuse, îi lăsă celei de-a doua soţii vila şi o avere pe care furniturile de război o sporiseră considerabil. Căci avea un ochi foarte dibaci nu numai pentru frumuseţea femeiască, dar şi pentru afacerile rentabile.

Elisa era generoasă. Ea se gândi la proprietara dinainte care fusese dezmoştenită. Făcu să-i parvină o bună parte din moştenire. Aceea o primi, cam cu dezgust, dar o primi.

Tânăra şi delicata văduvă, ajunse una

din cele mai bune partide din Berlin. Generozitatea faţă de rivala ei, făcu să se uite trecutul şi origina ei. Fu preferat un fabricant foarte bogat, care îi plasă averea în maşinile şi instalaţiile fabricilor sale şi i-o salvă astfel de devalorizare în timpul inflaţiei.

Când Elisa, mai târziu, îşi dărui inima ei pătimaşă prea drăguţului ofiţer de aviaţie de Gusserow, şi despărţirea de fabricant deveni o necesitate, avocatul ei, Dr. Röhn, izbuti să salveze tinerei perechi o sumă destul de importantă.

Aceasta a treia şi deocamdată ultima căsătorie a frumoasei Elisa, trecea în societatea berlineză drept nemaipomenit de fericită. Afară de cei doi parteneri, o singură persoană în tot Berlinul ar fi putut da lămuriri autentice în această chestiune.

Dr. Röhn însă era mut în tot ce privea secretul profesional.

Garden-party-ul atinsese aproape punctul cuminte, când cei doi prieteni sosiră.

Servitorul din hol luă celor doi oaspeţi întârziaţi pardesiurile şi pălăriile şi îi conduse în grădină. Trecură prin casă. Era pustie. Numai în sala de joc mai stăruiau câteva cucoane bătrâne la *rummy*, câţiva domni făceau banca.

Când Röhn şi cu Oven ieşiră în parcul din dosul vilei, rămaseră uimiţi.

Era o noapte lină de Iunie, grea de miresme. Cerul înstelat se arcuia peste lac, şi peste terasele de flori şi boschete. Lampioane japoneze de diferite culori erau presărate de-a lungul drumurilor ce duceau spre malul apei şi învăluiau grădina într-o

lumină vagă şi fantastică.

Röhn şi Oven stătură muţi şi respirară farmecul nopţii călduţe şi al grădinii magic iluminată. Apa era neagră, nemişcată încât de-abia îţi dădeai seama ce e. Numai umbrele bărcilor cu pânze se clătinau molatic. Dincolo de apă se vedeau luminile pavilionului suedez şi ale clubului. Departe, la dreapta se bănuia abia Klaidovul. Turnul Schwanenwerder se întrevedea fantomatic.

Din când în când alunecau fără zgomot şi tainic pe ape luminile câte unui vapor. Cei doi domni nu putură distinge vreun om. Numai paşii furişi, şoaptele, crâmpeiele de conversaţii, luciul unui plastron, sau foşnetul unei rochii trădau că prin întuneric mişună viaţă. După mişcarea reflexelor albe, putură să-şi dea seama că mulţimea oaspeţilor se revărsa spre malul apei.

— Acolo jos trebuie că se petrece ceva, spuse Oven.

Röhn confirmă din cap şi porni pe drumul în serpentine brodat de flori ce duceau la vale. După câteva cotituri ajunseră la o răscruce în care se întâlneau mai multe poteci şerpuite. Dintr-o potecă mărginaşă venea un domn cu o doamnă. Când trecură unii pe lângă alţii, pe Röhn îl izbi parfumul exotic pe care-l mai respirase azi în cabinetul lui de consultaţiuni.

Se întoarse brusc. Atunci se auzi glasul cu accent slav:

— Bună seara, Dr. Röhn. Şi dv. aci!

— Da, doamnă, precum vedeţi.

Maria Fiodorowna îi întinsese mâna. El se aplecă adânc şi i-o sărută. Aci Rusoaica era pentru el o doamnă oarecare şi nimic altceva. Ceea ce afla în cabinetul lui

rămânea închis între cei patru pereţi.

Se găseau sub un lampion roşu, care-şi revărsa lumina sa lină asupra acestui grup. Lumina discretă accentua şi mai tare frumuseţea misterioasă a Mariei Fiodorowna. Röhn o vedea acum fără pălărie. Îl impresiona. Părul negru-albăstriu încadra cu un străluciu mătăsos faţa pală şi vie şi lăsa liberă fruntea, de o izbitoare inteligenţă. Părea mai înaltă şi mai zveltă în rochia ei colantă de *Crêpe Georgette*.

— O femeie frapantă, îşi spuse el, o frumuseţe fascinantă şi o statură pentru care, ar putea-o invidia orice dansatoare. Şi iar văzu Röhn focul din ochii ei, care mocneau ca un vulcan, tainic, primejdios, seducător.

Însoţitorul doamnei îşi mormăi încurcat numele. Părea indispus de faptul că i se

tulburase tête-à-tête-ul. Röhn şi Oven se prezentară şi ei tot cam mormăit. Rusoaica îl privi cu coada ochiului, scrutătoare, pe tânărul Oven, blond, voinic, înalt şi drăguţ.

— Eu n-am sperat să întâlnesc la dv. aci, spuse ea lui Röhn.

— Şi pentru mine e o surpriză, îi răspunse Röhn.

Ea înţelese pe dată gândul lui tainic. Nu se aştepta să găsească aci pe o femeie care-i mărturisise fără jenă că a fost întreţinută de o puzderie de bărbaţi. De aceea îi răspunse trufaşe:

— Doamna von Gusserow şi cu mine – vechi prietene. Noi amândouă… se auzi venind de sus val-vârtej o ceată zgomotoasă ce domni şi de doamne râzând. Înaintea tuturora zburda o blondină mică şi delicată cu un cap băieţesc. Nimic din figura ei

suavă nu trăda pe femeia de douăzeci şi nouă de ani. Era Elisa von Gusserow.

— Ah, domnul Dr. Röhn! exclamă ea cu o voce care avea suavitatea violetelor timpurii, iată-te în sfârşit. De câteva ore te caut peste tot. Cunoaşteţi pe doamna Isaieff. Ieri la modistă, ne-am smuls una alteia cele mai frumoase pălării. Nostim mod de a face cunoştinţă, nu? Dar hai, hai cu noi. Colo jos te aşteaptă o surpriză.

Zicând acestea îl apucă de braţ şi-l trase în fugă la vale.

El o urmă supus. Cu un gest uşor de scuză pentru însoţitorul ei, Maria Fiodorowna porni şi ea după ei. Nu se sinchisea că fusese prinsă asupra unei mici minciuni crase şi convenţionale. În afară de Röhn, de altminteri, nimeni nu observase. Ea apucă mâna lui Oven şi o tuli la fugă

după el.

Domnul părăsit mormăi mânios ceva între dinţi şi se consolă cu o apostrofă la adresa femeilor în genere.

Parcul se termina cu o terasă largă de piatră, semicirculară deasupra lacului. Nenumărate lămpi albe revărsau aci lumină orbitoare. Oaspeţii se înghesuiau nerăbdători pe bănci şi pe scaune. Lacul era negru şi nemişcat, numai lângă mai se răsfrângeau în el luminile de pe terasă. Cu atât mai mare părea bezna mai încolo.

Doamna Elisa îl trase pe Röhn spre o băncuţă de răchită. Abia se aşezară, că se şi stinseră luminile. Se auziră strigăte de surpriză, apoi râsete. După aceea, ţâşni ca o rachetă un strigăt de uimire şi admiraţie. Căci şase reflectoare puternice îşi aruncaseră lumina peste lac. Ca prin farmec

răsări din beznă o plută încununată cu trandafiri la vreo cincizeci de metri de mal. În partea dinapoi şi pe amândouă laturile era mărginită de pereţi înalţi şi negri înaintea cărora fete tinere stăteau în văluri uşoare purtând în mâini ghirlande de flori. Trupurile albe, aproape goale se conturau într-un contrast viu pe fondul întunecos. Păreau nişte statul vii.

— Frumos?! şopti Elisa plecându-se spre urechea lui Röhn.

— Foarte, răspunse el încet. E o adevărată galeră de frumuseţi.

— Ne-am dat destulă osteneală să le alegem, spuse Elisa. Ai văzut vreodată picioare mai frumoase?

Rar recunoscu avocatul.

Acum se auzi venind dinspre apă o melodie dulce şi misterioasă. Cânta o

orchestră nevăzută, ascunsă în dosul peretelui din fund. Atunci reflectoarele schimbară lumina, într-un violet diafan. Şi deodată răsunară aplauze unanime. Căci din dosul unei cortine răsărise o femeie de o graţie încântătoare, dansând în vârful degetelor. Multă vreme mai răsunară aplauze entuziaste.

— Un eveniment! îi şopti Röhn vecinei sale, Pavlova a primit să danseze aci?!

Elisa zâmbi triumfătoare. Nu fusese uşor s-o convingă pe această mare dansatoare rusă, în turneu prin Berlin ca să-i dea concursul la această serbare. Până la urmă totuşi izbutise s-o seducă cu romantismul scenei pe care avea să danseze „Moartea Lebedei”.

Toată lumea tăcea impresionată. Niciodată nu dansase Pavlova într-un cadru

aşa de nimerit ca acest lac întunecat ale cărui ape negre fremătau înfiorate. Pentru prima oară lebăda murea în sânul elementului ei natural.

Când dansatoarea căzu jos, furnicată de fiorii morţii, trecură câteva secunde până când se porniră ropote de aplauze, vijelios, extatic.

Urmară apoi celelalte nume mari ale dansului internaţional: Mary Wigmann cu mişcările ei de o clasică frumuseţe, Niddy Impekoven cu dansurile ei groteşti şi tragi-comice, spaniola Juanita Casanova cu verva pătimaşă a fandango-urilor însoţite de castagnete, englezoaica miss Sayton; toate desfătări unice, biciuitoare pentru bărbaţi. Dar şi femeile îşi primiră partea lor. Spaniolul Olindo Lovel le tăia respiraţia cu eleganţa şi fineţea lui; iar americanul King

Clisold le răpi orice stăpânire de sine prin frumuseţea sa eroică.

Şi colo, dincolo de lac clipeau luminile din pavilionul suedez, iar un vapor întârziat trecea fantomatic.

Atunci Röhn simţi trupul vecinei sale lipindu-se discret de el. Crezu că-i o mişcare întâmplătoare. Dar Elisa deveni mai insistentă. El sta nemişcat.

Nu era ceva nou ca să se îndrăgostească o clientă de el. Avea însă un principiu nestrămutat: să nu amestece niciodată profesiunea cu dragostea. Când era mai tânăr i se întâmplase uneori să renunţe la o clientă şi să o recomande unui coleg, atunci când se simţea sedus de farmecul ei. Odată cu maturizarea şi cu întărirea caracterului, acest compromis între dorinţă şi datorie ajunsese din ce în ce mai rar. Acum evita de

mult orice intimitate cu femeile al căror avocat era.

Elisa luă tăcerea lui drept aprobare. Îl iubea de ani de zile. În atmosfera rece pe care el o menţinea în cabinetul său, cu toată gentileţea cu care înconjura pe orice clientă, nu îndrăznise niciodată să-şi trădeze patima care o mistuia. Dar aci în întuneric unde el nu era avocatul ci numai bărbatul seducător, masca nu mai avea rost. Ea îi căută mâna şi o cuprinse cu degete fremătătoare de emoţie. El o lăsă. Îi venea greu să jignească o femeie care-l iubea. Orice slăbiciune femeiască nu mai era pentru el de multă vreme decât o chestiune profesională şi obiectul privit de sus în jos, al reflecţiunii ironice. Trecuse pentru el vremea amorurilor naive.

Elisa îşi apropie bustul de el, îl atinse cu

umerii goi şi şopti:

— Nu e totul frumos ca în vis?

El răspunse tot aşa de încet:

— Păcat numai că visurile se topesc când te deştepţi.

Elisa era o femeie foarte inteligentă şi experimentată în ale dragostei. Îşi dădu seama că aceste cuvinte înseamnă un refuz. El simţi cum ea se depărtează jignită în mândria ei de femeie. Între ei răsări brusc un zid rece de piatră. Îndată după aceea se stinseră reflectoarele. Sub ropotele de aplauze sincere se aprinseră iarăşi luminile de pe terasă. Röhn avu doar atâta timp să şoptească Elisei: „Vino vineri la birou la mine”. Apoi valurile de oaspeţi năvăliră spre stăpâna casei ca să-i mulţumească şi s-o felicite.

Domnul von Guserow se strecură prin

mulţime spre ea. Nu-şi mai vorbeau decât faţă de lumea străină.

Elisa primea distrată felicitările furtunoase. Röhn voia să-i vorbească. Oare nu înţelesese cum trebuie răspunsul de adineauri? Ce avea să-i spuie? Elisa zâmbea vag şi absentă la entuziasmul din jurul ei.

Röhn aplicase încă o dată cu succes, adeseori încercata sa tactică constând în a da speranţă. După cum alina disperarea de la început a unei cliente făcând-o să nădăjduiască într-o împăcare mai târzie cu soţul ei, tot aşa şi acum anesteziase durerea şi mânia Elisei prin nişte cuvinte care nu spuneau nimic, dar care lăsau deschisă o portiţă pentru speranţele ei.

Vineri, când Elisa se va găsi în cabinetul lui Sever, o va face să înţeleagă cu argumente blajine dar nestrămutate, că un

avocat trebuie să ţină seamă de o serie întreagă de lucruri, că trebuie să-şi constrângă firea, că pentru el nu există fericirea simplă a celorlalţi muritori, că ea trebuie să renunţe, într-un cuvânt tot ceea ce mai spusese şi altor cliente îndrăgostite de el. Totdeauna izbutise să opereze măgulitoarea transfigurare a femeii amorezate – în eroica martiră renunţătoare.

6

În vreme ce Elisa era împresurată de vârtejul oaspeţilor, Röhn se depărtă repede. Voia să-l caute pe Oven şi să plece cu el. Îşi ţinuse cuvântul şi se achitase de obligaţia de a lua parte la serbare.

Pe când se strecura prin mulţimea de pe terasa luminată ca ziua, era recunoscut şi salutat din toate părţile. Multe priviri se întorceau melancolice după el. Cunoştea cea mai mare parte din aceste femei elegante şi foarte decoltate. Le cunoştea destinul, secretele de budoar, durerile, amorurile mari şi mici, senzualitatea sau frigiditatea, slăbiciunile lor eroice, ciudăţeniile, ştia ce se ascunde sub zâmbetele convenţionale şi sub aparenta mândrie. Le cunoştea mai pe toate şi

privirile lui răzbăteau dincolo de masca ce o purtau printre oameni.

Un domn care aducea a diplomat englez îl bătu pe umăr jovial.

— Bună seara, doctore.

Röhn se întoarse şi salută pe patronul unuia dintre cele mai mari magazine universale din Berlin. Îşi aduse îndată aminte de biata clientă palidă de azi după masă. Sistemul lui era să nu lase mai niciodată nefolosită o şansă ce i se oferea.

Îl luă deci de braţ şi-l trase mai la o parte.

— Iubite domnule consilier comercial, îl rugă Röhn ca şi cum ar fi fost vorba de o bagatelă, te rog să-mi faci o mică plăcere.

— Iar vreo nenorocită pe care o protejezi, râse negustorul.

Röhn dădu din cap.

— Nu mai întreba. Ai încredere în mine. Garantez eu pentru ea. Fă o încercare. Până acum a fost casieriţă într-un magazin *en detail*. Vei face iarăşi o faptă dintre cele mai bune.

— Cine poate să reziste impulsiunilor inimii dumitale? glumi comerciantul.

— Cui să o trimit mâine cu o carte de vizită?

— Trimiteţi protejata direct la mine. E. Cel mai sigur.

— Îţi mulţumesc, dragă domnule consilier comercial. O cheamă Genulat. Îi dau eu o carte de vizită.

— S-a făcut!

Cei doi domni se despărţiră cordial.

Röhn iscodi zadarnic terasa. Oven intrase ca în pământ.

— S-o fi strecurat în grădină pe când

stam de vorbă cu negustorul, îşi spuse Röhn şi o luă la deal pe o potecă întunecată.

Se înşelase însă. Oven se depărtase încă de mult, din timpul reprezentaţiei, cu Maria Fiodorowna. Cu instinctul ei veşnic treaz de pasăre de pradă, rusoaica adulmecase în tânărul vesel şi naiv o excelentă pradă pentru ea.

— Hai, mergem, şopti ea deodată, dans asta văzut de o mie de ori. Tare plicticos. Mai bine vorbim la noi.

Spunând acestea, se furişă ca o pisică, cu paşi uşori, de pe terasă. Cum lumea era fascinată de spectacol, nimeni nu-l observă pe Oven, când se luă după ea, măgulit că această femeie superbă şi misterioasă preferă compania lui celebrităţilor care dansau. O luară la deal în vârful picioarelor şi găsiră un adăpost într-unul din multele

boschete spre care duceau potecile laterale.

Stătură acolo lipiţi unul de altul în întunericul protector. Fu o jucărie pentru aventuriera atâta de dibace să-l înnebunească pe tinerelul, care trăia într-un îndepărtat sat industrial. Parfumul ei exotic, graiul ei cochet slav, inteligenţa şi şarmul ei modern îi vrăjiră şi îi luară minţile. Vasăzică ea nu mai avea nevoie să plece după doctorul Röhn la München!

Când se auziră dinspre mal aplauzele care arătau că reprezentaţia s-a terminat şi când, puţin după aceea, parcul se umplu de perechi, ea îi puse mâna pe gură şi-i făcu semn să tacă. Mereu însă-i deranja altcineva. Şi alte perechi căutau un locşor ascuns şi singuratic.

Röhn mergea pe alee căutându-l. Din boschetele tainice se auzeau şoapte,

foşnete, chicotiri. Era însă prea discret ca să intre prin boschete şi *nici* nu-i trecea prin minte să-l caute pe sobrul Oven în aceste ascunzători amoroase.

Un zâmbet domol şi sarcastic îi răsări în colţurile gurii. Se prepară aici iar material de dosare pentru arhiva lui Nielebock, îşi spuse el cu o părintească îngăduinţă.

Poteca trecea tocmai pe lângă unul din acele graţioase chioşcuri de bambus. Se auzi piruitul unui glăscior:

— Doctore dragă, stau aci ca un brigand şi-mi pândesc prada.

El rămase locului înveselit şi se prinse în joc.

— Ce vrei să-mi răpeşti frumoasă brigandă?

— Inima, răspunse ea prompt.

El încercă să vază prin întuneric dar nu

putu desluşi decât contururile *unui* trup femeiesc.

— Dar eu n-am avut niciodată inimă, glumi el.

— Atunci lasă-mă să-ţi răpesc liniştea, Îi propuse glasul prietenos.

— Pe aceea nimic nu mi-o poate răpi, răspunse el.

— Nimic?

— Nimic.

— Atunci lasă-mă să-ţi răpesc sărutările.

— Ei, asta mai merge, râse el binevoitor, intră în chioşc, se aşează lângă parfumata brigandă şi se lăsă prădat.

Apoi o întrebă:

— De unde mă cunoşti?

— Ăsta e secretul meu cel mai dulce, ciripi o voce de soprană lejeră.

— Dar nu-ţi cunosc vocea.

— Nici nu ne-am vorbit vreodată. Te-am văzut adesea în societate.

— Atunci vreau şi eu să te văd spuse el şi dădu să aprindă bricheta.

Ea însă îi apucă repede mâna şi-l reţinu.

— Nu face asta, doctore dragă. Nu cunoşti încântătoarea nuvelă a lui Maupassant?

— Care?

— Aceea în care un om intră seara în chioşcul unui hotel dintr-un oraş străin, găseşte acolo în întunericul nopţii o femeie, o iubeşte – apoi femeia dispare. Nu o vede deloc la lumină. A doua zi dimineaţă trebuie să plece mai departe. Nu o mai revede niciodată pe necunoscută. Şi după aceea, de câte ori întâlneşte o femeie frumoasă, îşi poate spune în gând: ea e – ea m-a iubit.

— Foarte frumos! spuse el. Şi tu vrei să-

mi dărui această credinţă fericită?

— Exact!

— Dar poate că credinţa asta ar putea deveni adevăr, spuse el cavalereşte.

— Mai bine să nu riscăm proba, îl preveni ea râzând. Şi-acum, mai sărută-mă o dată şi du-te.

El îi împlini docil dorinţa. Apoi păşi mai departe prin parcul întunecat, stăpânit de gânduri melancolice. Păcat că toate aceste prinosuri drăgăstoase ale femeilor nu mai erau pentru el decât un joc, cărora le ceda uneori, fără să le râvnească. Păcat!

Când ajunse în vilă oarecum mirat că nu l-a întâlnit pe Oven, îi trecu prin minte că poate Oven îl aşteaptă în maşină. Ieşi repede din casă şi se duse spre maşini. Şoferul veni spre el.

— L-ai văzut pe dl. Oven? întrebă el.

— Nu, domnule doctor.

— Röhn rămase locului nehotărât. Îl cuprinse brusc o dorinţă de linişte şi singurătate. Nu-i mai venea să se întoarcă în parc, în societate.

— Aşteaptă-l aci pe dl. Oven, porunci el şoferului. Spune-i că m-am simţit cam obosit şi m-am dus acasă. Am să iau o maşină în staţie.

— Prea bine, domnule doctor.

Röhn îl salută cu-n deget şi o porni pe Friedrich-Karlstrasse. Lângă gară găsi o maşină.

Pe drum însă maşinii i se defectă un cauciuc. Röhn coborî şi plăti. N-avea de fel poftă să aştepte până s-o schimba cauciucul. Va merge pe jos bucata de drum ce-i mai rămânea.

Păşea încet pe străzi. Era ora unu de noapte, puţine ferestre erau luminate.

Pe când Röhn privea faţadele înalte ale caselor, avu impresia că sub privirea lui zidurile dispar, pereţii se deschid şi că vede tainele, intrigile, neînţelegerile, chinurilor, amărăciunea şi înşelăciunea, jalea şi mizeria luxoaselor apartamente conjugale.

Îşi întoarse privirile în altă parte şi-l cuprinse iarăşi oroarea de meseria sa.

7

A doua zi dimineaţa la şapte fix – se scula devreme mai mult din antrenament decât prin dispoziţie firească – doctorul Röhn dicta domnişoarei Bergwald în biroul de acasă. Odaia sobră şi foarte mare era împodobită cu tablouri impresionante şi moderniste: Courbet, Cézanne, Liebermann, Daumier…

Dicta clar, precis aproape fără sforţare de gândire şi cu o viteză aşa de mare, încât domnişoara Bergwald, cu tot exerciţiul şi îndemânarea ei, de abia îl putea urmări. În aceste ore proaspete de dimineaţă se plăsmuiau acolo acele texte care se bucurau de un oarecare renume în cercurile juridice. Erau adeseori umoristice, totdeauna picante, muşcătoare şi satirice, găseau

întotdeauna punctele slabe din poziţia părţii adverse, se prindeau de ele şi doborau adversarul. Cucereau prin tonul lor literar, departe de orice atmosferă birocratică, făceau apel la sentimentele cititorului, îl convingeau prin logica lor strânsă şi-l surprindea prin aceea, că punea dintr-odată într-o lumină cu totul nouă şi fireşte favorabilă intereselor sale, faptul fundamental care apăruse până atunci complet defavorabil. Colegii numeau cam pe nedrept acest fel de a pleda „jonglerie nedemnă”. Nu e mai puţin adevărat că de cele mai multe ori reuşea.

La nouă fără un sfert, Röhn încheie. Domnişoara Bergwald, o fată brună foarte drăguţă, suspină uşurată.

— Nu zău! râse Röhn, oftezi ca şi cum ai fi scăpat de tortură. Aşa de repede am

dictat?

— Oarecum.

— De ce nu-mi atragi atenţia?

— Pentru că tot n-ar folosi la nimic. După o secundă dictaţi iar în galop.

— Temperament tineresc, glumi el; îi făcu un semn de salut cu capul şi ieşi repede. La nouă avea patru termene înaintea secţiei a III-a a Tribunalului de divorţ.

Pe când îşi punea pardesiul în hol, Oven coborî scara în pijama.

— M’neaţa, somnorosule, îi spuse, Röhn, iartă-mă că am dispărut aseară. Eram obosit. Ei, cum ai petrecut?

— Superb!

Tonul era aşa de entuziasmat, încât Röhn îl privi uimit.

— Vasăzică o femeie, constată el laconic.

Oven aprobă zgomotos.

— Cumva tot într-un chioşc?

— De unde ştii? întrebă Oven perplex.

— Am zis numai aşa. Dar acum trebuie să plec. Am termene. E târziu. Vino la prânz la Hiller. Mâncăm împreună. Ai să-mi povesteşti totul şi vom mai discuta o dată amănunţit chestia cu fuziunea ta.

Oven şovăi o clipă. Apoi spuse încet şi încurcat:

— Nu pot la prânz. Am invitat-o la masă la Dresse!

— Aşa, aşa ! zâmbi Röhn. Te-ai făcut un stricat şi jumătate aci în Berlin! N-ai nevoie să te scuzi, băiete dragă. Te înţeleg prea bine, după pustietatea din satul tău. Da, dar atunci nu ne mai vedem. Diseară plec la München – îndată după consultaţii.

— Las’ că mai vin eu, îl consolă repede

Oven.

— Şi fuziunea?

— O refuz. Argumentele tale m-au convins îndeajuns.

— Cum vrei. Atunci – adio. Până deseară poţi dispune cum vrei de casă.

Îşi strânseră mâinile. De la uşă, Röhn îi mai strigă o dată.

— Şi nu face prostii, băiete. Mi se pare că te-ai cam încurcat. Adu-ţi aminte de cuvintele înţeleptului tău mentor.

Dacă ar mai fi aşteptat răspunsul, ar fi auzit cu oarecare îngrijorare cât de puţin convins era tonul lui Oven când a rostit „nici vorbă”. Zburase însă afară, sărise în maşină şi o luase la goană spre tribunal.

La zece fix o găsi pe domnişoara Genulat în sala de aşteptare a judecătoriei din Moabit.

Fata se ghemuise într-un colţ, palidă şi tremurând de frică, sub privirile otrăvite şi sigure de succes ale fostei ei patroane.

— Curaj, îi strigă Röhn, las că se aranjează toate! Ţi-am găsit şi un post. Am să-ţi dau pe urmă cartea mea de vizită. Te duci cu ea drept la Galeriile – le spuse pe nume – şi te anunţi personal la patron.

Câţiva avocaţi trecură pe dinaintea lor şi rămaseră locului uimiţi când îl văzură pe vestitul avocat la judecătorie.

Se strigă procesul.

Lucrurile decurseră întocmai cum prezisese Röhn. Fata avea noroc. Un judecător mai bătrân, binevoitor şi omenos, conducea dezbaterile. Încă de la ascultarea martorilor Röhn îi jucă un renghi răutăcioasei doamne Nölke. Cu multă dibăcie transformă depoziţiile ei împotriva

funcţionarei, până atunci ireproşabilă, devotată şi zeloasă totdeauna peste hotarele datoriei, într-un act de grosolană nerecunoştinţă din partea patroanei. În pledoaria sa scoase în relief prin cuvinte elocvente şi mişcătoare aspectul tragic al faptului. Zugrăvi înaintea judecăţii cum viaţa monotonă şi istovitoare a acuzatei ameninţa să treacă fără o rază de dragoste. „Atunci găsi în sfârşit pe unul care s-o aştepte şi pe ea. Pentru el, care reprezenta singura şansă de puţin soare în existenţa ei mohorâtă, vru să se facă frumoasă. Voia să-l cucerească – să dea o mână de ajutor naturii, cum fac toate femeile elegante şi bogate pe care ea le servea în magazin în fiecare zi. Omenesc – prea omenesc lucru! Este oare locul să judecăm cu asprime şi să înfierăm aceasta? Dar el nu veni! Ce brutală

ironie a vieţii! Oare cele trei ore de aşteptare, după toate luptele pe ea, re acuzata a trebuit să le ducă cu ispita, după toată teama şi mustrarea de conştiinţă prin care trecuse până s-a văzut la locul întâlnirii, nu sunt toate acestea o pedeapsă suficientă pentru o clipă de slăbiciune femeiască? Domnilor judecători, acest caz se cere înţeles, şi prin aceasta, chiar – iertat. Nu precupeţiţi compătimirea dumneavoastră faţă de această femeie demnă de plâns. Nu osândiţi la temniţă un om, pentru că a voit să fie şi el o dată tânăr frumos şi demn de iubit!”.

Röhn varie această temă cu îndemânarea lui de maestru, cu oratoria lui cuceritoare, şi cu omenia lui sinceră.

„Un biet om, care a greşit, e drept, dar ce mişcătoare este naiva sa slăbiciune. Nu

cer achitarea; cer însă graţie pentru cel mai femeiesc gest, pe care-l poate face o femeie!”.

Domnişoara Genulat primi drept pedeapsă o mică amendă cu termen de graţie.

Sta încremenită pe sală, fără să audă ocările buimăcitei doamne Nölke împotriva ei, a avocatului şi a „nemaipomenitei achitări”. Nu-i venea să creadă că e liberă şi că nu se vedea condusă la închisoare. Röhn se hotărî brusc, o luă de braţ, o conduse până la automobilul lui şi plecă cu ea spre magazinul de pe Leipzigerstrasse. Acolo scrijeli câteva cuvinte pe cartea sa de vizită, i-o îndesă în mână şi-i porunci să-şi ia inima în dinţi şi să se ducă drept la patron. Apoi dădu o viteză nereglementară maşinii – spre secţia I din Grunerstrasse.

8

Consultaţiile se terminară destul de la timp, ca Röhn să poată ajunge la gară cu două minute înainte de plecarea trenului de München.

Acum stătea alene pe pat, şi, la lumina plăcută a lămpii, frunzărea catalogul expoziţiei de pictură şi gusta liberarea de Berlin după munca încordată. Era pentru el o reculegere şi o descordare a nervilor, să pornească din când în când în vreun colţ al ţării pentru a pune mâna pe o operă de artă ce-i lipsea din colecţie. Răsfoia pofticios catalogul lui Rudolf Helbing din München. Se găsea acolo o acuarelă de Daumier.

În după masa aceea, dr. Hellebrandt, asociatul lui Röhn, primise vizita colonelului von Lobach. Bătrânul ofiţer cu sprâncenele

stufoase şi cu mustaţa zburlită pe buze, fu îndreptat de servitorul Krause în sala de aşteptare pentru domni. Colonelul fusese unul dintre cei mai capabili ofiţeri ai armatei imperiale. Un adevărat viteaz – îşi salvase numai prin cutezanţa sa regimentul la Marna. Dar din pricina firii sale prea independente, nu prea era simpatizat în cercurile înalte, care nu apreciau critica sa necruţătoare. Subalternii săi însă îl idolatrizau, de la maior şi până la ultimul soldat, cu toate că era cât se poate de sever. Dreptatea sa proverbială, grija sa părintească, felul său spartan de viaţă, obiceiul de a împărţi totul cu trupa, cucerise inimile întregului regiment.

Prăbuşirea imperiului îl făcuse să cadă din nori. Nu izbutea să se adapteze noii stări de lucruri.

Căpitanul de rezervă Hellebrandt primi cu mare bucurie şi respect pe bătrânul şi iubitul său comandant de regiment.

După ce-şi aprinse ţigara, colonelul începu vorba:

— Iubitul meu doctor Hellebrandt, viu la dumneata cu o rugăminte. Nu prea mi-e la îndemână.

— Dar stimate domnule colonel, doar n-o să vă jenaţi de mine! îl încurajă Hellebrandt privindu-l devotat prin ochelarii lui cu sticla groasă.

— Ei, da, n-am încotro. Te rog să mă crezi dragă Hellebrandt că am încercat tot ce se putea. Am fost agent de asigurare, voiajor al unei case de şampanie, reprezentant de automobile. Ştii dumneata. Mi-ai dat doar o mână de ajutor „şi mi-ai. Cumpărat două lăzi de şampanie. Şi

asociatul dumitale şi-a cumpărat maşina prin mine. Am făcut ce am putut, dar n-a mers. Dracul ştie de ce. Toţi foştii mei camarazi o duc prost. Ei, ce să mă plâng? Asta e. Sunt şi prea bătrân. Nu ştiu cum se fac afacerile.

Dr. Hellebrandt mormăi câteva cuvinte de consolare. Colonelul scutură scrumul ţigării, o puse în gură şi trase repede câteva fumuri.

— Şi acum să vin la ceea ce vreau să te rog. Dacă nu se poate, spune-mi simplu: nu. Am să te înţeleg. Se cheamă că nu vrea nici Dumnezeu şi am să văd ce am de făcut. Vasăzică scurt şi cuprinzător: am o fată, singurul meu copil. Douăzeci şi doi de ani. Nici prin vis nu-mi trecea că va trebui să meargă vreodată la birou. Teribil!

Muşcă violent din ţigară.

— Dacă vă înţeleg eu bine, domnule colonel, încearcă Hellebrandt să-l ajute, căutaţi pentru domnişoara fiica dumneavoastră…

— Dar ce pot să fac? izbucni colonelul ca şi cum bietul avocat i-ar fi reproşat ceva: Eu – sunt la capătul puterilor. Cine dracu’ mai are nevoie de un moş ca mine! Am luptat din răsputeri. Nu poţi să-ţi dai seama, camarade, ce înseamnă pentru mine s-o dau la birou, s-o alung în stradă.

Atunci, Hellebrandt îl întrerupse:

— Dar iubite domnule colonel, nu trebuie să luaţi aşa lucrurile. Astăzi mai toate fetele lucrează.

— Tocmai asta e ce nu pot eu să sufăr acuma după război. Această promiscuitate. Aruncă mânios ţigara în scrumieră de săriră scântei.

— Mai poftiţi o ţigară? îi oferi Hellebrandt.

— Nu, mersi, dragă Hellebrandt. Strici orzul pe gâşte. Sunt aşa de mânios că le sfărâm cu dinţii.

— Nu-i nimica, zâmbi avocatul. E un foarte bun paratrăsnet.

Colonelul luă o ţigară. Aprinzând-o spuse mai domol.

— Dumneata nu poţi să mă-nţelegi, dragă Hellebrandt. Eşti din altă sferă. Pentru mine, după căderea imperiului, cel mai trist lucru e să-mi dau fata…

Aruncă necăjit chibritul.

— Ei, sentimentele mele nu contează acum.

— Dragă domnule colonel, azi s-au schimbat lucrurile. Eu, dacă aş avea o fată, nici vorbă că aş lăsa-o să lucreze – să

studieze…

— Să studieze? Vezi dumneata, camarade, aici e buba! Fetele care mai sunt azi copii sunt pregătite pentru o profesie. Dar fata mea – cine ar fi crezut vreodată că va fi silită să lucreze? Ce-a învăţat ea? Nimic. Să cânte puţin la pian. „Ruga unei fecioare” şi de-al de astea. Cu aşa ceva nu prinzi azi nicio muncă. Acum, în fuga mare, maşina de scris şi stenografia. Ce poate găsi altceva decât un post subaltern într-un birou, în dosul tejghelei?!

— Pricep – da – dar…

— Nu pricepi nimic! tună bătrânul amărât – nimic. Nu cunoşti fata. E… aşa de… nevastă-mea mai era aşa. Era contesă de Engelberg. Femeile de viţă württembergheză au ceva – cum să spun? Au pielea prea subţire. Nu că sunt străine

de lume, sau timide – nu – dar la dracu', nu se potrivesc în brutalitatea vieţii de azi. Şi copilul ăsta să-l…

Se întrerupse.

— Iartă-mă, camarade, trăncănesc ca o moară stricată şi-ţi răpesc timpul preţios!

— Dar, dragă domnule colonel!

Lobach se reculese.

— Am venit la dumneata, dragul meu Hellebrandt, pentru că mi-am zis că dumneata, ca avocat, vii în contact cu multă lume, poate că auzi…

Colonelul se întrerupse brusc şi-l fixă încremenit pe avocat. Uimirea sa nu era cu totul nejustificată, căci Hellebrandt sărise în sus ca ars şi scoase un strigăt de Indian sălbatec. Se sculase în picioare şi ridicase mâna spre tavan, ca într-un salut fascist.

— S-a făcut! mugi el.

— Ce s-a făcut? întrebă colonelul.

— S-a găsit!

— Ce s-a găsit?!

— Vreau să zic – ochii lui Hellebrandt scânteiau de fericire – am un post pentru domnişoara fiica dv.

— Omule al lui Dumnezeu! strigă colonelul.

— Aici, la noi chiar. Tocmai căutam o dactilografă.

— Aici la dv. În birou?!

— La noi. Dacă vă vine la socoteală, domnule colonel.

— La socoteală? Hellebrandt, sub ochii dumitale! La voi aici? Camarade, nici nu ştii ce povară grozavă îmi iei de pe inimă. Acum pot să-mi descarc sufletul. Eu am crescut-o, de mică. Soţia mea a murit foarte tânără. Îţi dai seama cât ţin la copilul ăsta! Nici nu mai

ştiu ce spun de bucurie. M-a albit de tot gândul că va trebui s-o trimit într-un magazin oarecare, şi s-o expun galanteriilor vreunui patron cinic. Se ştie doar ce-şi permit domnii aceştia cu funcţionarele lor.

Hellebrandt mormăi ceva, care putea însemna tot aşa de bine o aprobare sau o dezaprobare a acestei învinuiri aduse în general tuturor patronilor.

Bătrânul vorbea înainte, fericit.

— Fata – pot s-o spun, fără să fiu bănuit că mă orbeşte dragostea părintească – e foarte frumoasă. Femeile din familia Engelberg sunt vestite de secole prin frumuseţea lor. Toţi marii pictori le-au pictat. Sub Friedrich cel Mare, Pesne – tabloul, se găseşte în castelul din Postdam – în Anglia Gainsborough – era o ducesă de Middleten – iar cele două surori ale soţiei

mele…

— Nu mă – îndoiesc – nu mă îndoiesc, îl asigură Hellebrandt, care nu prea ştia ce să răspunză.

Colonelul îşi dădu seama că s-a lăsat antrenat de fericire.

— Iar am deraiat. Bătrâneţele, dragă Hellebrandt. Te ţin şi afară aşteaptă clienţii.

— Nu-i nimic, iubite domnule colonel.

— Vasăzică, dacă vrei să angajezi pe fiemea.

— Cu dragă inimă.

— Datoria şi-o va face-o. De asta garantez eu. Şi-ţi mulţumesc din inimă, camarade. Tare mare bine mi-ai făcut. La dumneata ştiu că va fi la adăpost de neplăceri.

Se ridică.

— Când să se prezinte?

— Cel mai bine chiar mâine.

— Înţeles! spuse asta pe un ton milităresc.

— În ce priveşte leafa – noi plătim bine, dar suntem şi foarte pretenţioşi. Din nefericire, la noi nu există ziua de opt ore. Nu-i chip s-o respectăm!

— Cu-atât mai bine! încă o drăcie modernă. Dar, pardon, dumneata eşti un republican entuziast. Să-mi ţiu gura! Poţi să te bizui pe fiica mea. Foarte devotată la datorie. Picul de gospodărie de-acasă, l-oi birui eu singur.

Discutară amănuntele. La uşă, colonelul îi strânse o dată mâna cu putere.

— Vezi dumneata, spuse el vesel, deşi câteodată nu-ţi vine să mai crezi, tot mai trăieşte în cer un Dumnezeu.

9

A doua zi dimineaţa, fix la opt, cam în vremea când Röhn cobora din tren la München, Hilde von Lobach se prezentă la birou. Dr. Hellebrandt apăruse în persoană ca să salute pe fiica bătrânului său comandant de regiment.

Krause o anunţă.

— Să intre, zise avocatul. E noua noastră funcţionară. *Ce* stai, Krause? Repede! Trebuie să plec la tribunal.

Krause ieşi clătinând capul neîncrezător. Aici e ceva la mijloc. Nu e asta dactilografă, doamne fereşte!

Hilde intră în cabinetul doctorului Hellebrandt. Nici timidă, nici confuză, numai impresionantă şi frumoasă.

Avocatul rămase cu gura căscată. Asta

era soarta Hildei Lobach, oriunde intra, rămânea lumea cu gura căscată. Hellebrandt simţi parcă: primăvară – cer albastru, senin, cald şi blând.

— Sunteţi domnişoara von Lobach? întrebă el.

— Da, domnule doctor, ea zâmbi uşor de tot. Acest mic zâmbet îi apăru lui ca o graţie cu care îl dăruia.

Îi arată un scaun. Ea se aşează. El căuta cuvinte de bun-venit, nu le găsea, se ridică brusc şi bâlbâi:

— De, atunci să vă prezint şefului de birou.

Ea se ridică şi-l urmă în camera lui Nielebock.

— Domnişoara von Lobach, noua noastră – voise să spună funcţionară. Dar, ca şi Krause, servitorul, simţi că această

strălucitoare bijuterie omenească nu poate fi o funcţionară. Şi de aceea spuse după o mică pauză: Noua noastră – domnişoară.

Şi domnul Nielebock privi şi el uimit.

— Hm, mormăi el. Apoi se plecă, ceea ce nu făcuse în viaţa lui faţă de o subalternă şi mormăi iar: Nielebock.

Hilde îi răspunse la salut.

— De rest vei îngriji dumneata, spuse Hellebrandt repede. Nu ştia de ce era jenat şi de sine şi de Nielebock. Ca şi cum ar fi fest o necuviinţă din partea lui să pună la muncă aspră minunea asta gingaşe şi blondă. Îi întinse Hildei mâna şi o luă repede spre uşă. Abia acolo îşi veni atâta în fire ca să-i spună: „Sper că vă veţi simţi bine aici la noi”.

Ea n-apucă să-i mulţumească, că el şi dispăru.

În camera sa, rămase locului lângă uşă. Acum îşi da seama de ce ezitase şi de ce se temea atâta colonelul. Ieri îi păruse cam guraliv, bătrânul. Acum îl înţelegea.

„Mai există aşa ceva! şopti el emoţionat. Mai există ceva aşa de fin şi eteric în viaţa reală”!

Deodată îl năpădi o suferinţă pe care nu o cunoscuse niciodată. Inima îl durea fiziceşte, că nu i-a fost şi lui sortită o fiinţă atâta de însorită. De mulţi ani nu se mai gândise la lucruri poetice. Acum îl copleşeau imaginile. Adineaori „Primăvară” – acum „însorită”. Deodată îşi aduse aminte de nevastă. „Măgarule” se ocări el cu glas tare şi merse să-şi ia servieta cu acte de pe birou.

Între timp, Nielebock redevenise conştient de importanţa rolului său. Trecu

datele personale ale Hildei în registru, îi ceru grav certificatele, chitanţa de impozit; află încruntând sprâncenele, că nu mai fusese nicăieri în serviciu. Hm, să vedem ce-o să iasă. În definitiv biroul lui nu era o sală de experienţe.

După ce mai mormăi ceva şi mai dădu de câteva ori din cap, o strigă pe domnişoara Bergwald, cea mai veche în birou, şi-i porunci să dea explicaţiile necesare domnişoarei von Lobach şi să-i arate ce are de făcut.

Şi domnişoara Bergwald rămase perplexă când o văzu. Apoi o salută rezervată şi o conduse în sala cea mare a dactilografelor. Abia se închise uşa în dosul lor, că Hillebrandt şi năvăli în camera lui Nielebock. Îi veni o idee.

— Nielebock, începu el încurcat,

domnişoara este fiica comandantului meu de regiment din război, colonelul de Lobach. Fii drăguţ cu ea.

Nielebock dădu feţei lui de uliu o expresie cât putu mai uricioasă.

— Domnule avocat, mormăi el, nu pot să vă promit că o voi proteja. Eu sunt social-democrat – dintotdeauna. Înaintea mea, toţi oamenii sunt egali, fie că ar fi fiica unui colonel aristocrat, ori a unui coşar, fără să vreau prin această comparaţie să vă fac să presupuneţi că eu preţuiesc mai puţin un coşar decât un colonel.

— Bun, bun, spuse Hellebrandt, fireşte. Am zis numai aşa. Vezi, doară, de fii drăguţ cu ea.

Zicând acestea, fugi la tribunal.

Stenotipistele din biroul de scris al avocatului, proveneau din mediile din care

se recrutează în genere funcţionarii birourilor din Berlin. Domnişoara Bergwald şi o altă fată bătrână cu totul ştearsă, erau fete de negustori. Taţii altor trei fete erau lucrători în fabricile din cartierele nordice. Mama Elsei Sohatter era văduvă de război a unui funcţionar de la tribunal, iar tatăl Gretei Lemke era amploiat la poştă.

Când Lotte Bergwald intră cu protejata ei în încăperea mare şi luminoasă, maşinile de scris se opriră. Ochii celor şase fete fixau uimiţi pe noua colegă. Lotte Bergwald făcu prezentările. Hilde îşi înclină capul senin. Fetele de la maşinile de scris îi răspunseră scurt şi aproape duşmănos. Apoi îşi înfipseră iar degetele în clape şi tic-tacul general se porni vehement.

În vreme ce Lotte Bergwald îi arătă Hildei ce are de făcut, privirile celorlalte se

furişau mereu spre noua venită. Apoi începură să-şi şoptească una alteia la ureche. Numai fata cea bătrână şi urâtă tăcea, îşi îndrepta nervoasă ochelarii şi lucra posomorâtă.

Else Schatter se aplecă spre Grete Lemke. După domnişoara Bergwald, ea era cea mai vrednică şi mai de încredere din birou. Un diavol foarte drăguţ, brună şi plină de viaţă. Se aplecă spre prietena ei cea mai intimă şi-i şopti:

— Ia te uită, Grete, asta mai poartă coc.

Grete aruncă o privire piezişă spre Hilde şi răspunse tot şoptit:

— Aşa, zău!

Nu observase din capul locului, pentru că frizura Hildei era în perfectă armonie cu toată persoana ei cam anacronică. Purta părul ei bogat, mătăsos şi auriu, prins într-

un nod gros pe ceafă. Pe frunte se formau de la sine bucle aurii.

— Şi rochia! şopti Else Schatter. Grete dădu din cap.

Pentru aceste două fete hipermoderne, rochia Hildei era, cum spunea Grete: de pe vremea lui tata Noe.

Da, Hilde nu era îmbrăcată după ultima modă. Rochia ei părea ridiculă. Nu pentru ea, că nu punea preţ pe îmbrăcăminte, dar pentru că nu se pricepea. Dar tatăl ei nu putea suferi rochiile scurte şi frizura ei modernă, care i se păreau semne de decădere. Şi Hilde se supunea –, şi din dragoste firească, dar şi pentru că aceste toalete se potriveau mai bine cu firea ei.

Ceea ce i se dădu să facă la început, era destul de simplu pentru inteligenţa şi îndemânarea ei. Trebuia să copieze acţiuni

şi sentinţe pentru clienţi. Se aşează la maşina de rezervă şi începu să lucreze fără sfială.

Scria sigur şi repede. Cu toată înfăţişarea ei diafană şi parcă de pe altă lume, poseda totuşi o voinţă tare şi o energie care ştia ce vrea. Când împrejurările o construiseră să caute a-şi câştiga pâinea, se puse cu hotărâre să înveţe stenodactilografia. Acum stătea fină şi graţioasă la maşină iar degetele ei delicate alergau îndemânatece pe clape. I se părea ciudat şi neobişnuit faptul că stă în acest birou. Dar se supunea bucuroasă şi era recunoscătoare soartei că i-a făcut parte aşa de repede de un post bine plătit.

Ochii celorlalte fete lunecau mereu spre ea. La început se simţeau ispitite să-şi bată joc de ea, în urmă însă se trezi în ele un simţământ înăbuşit de invidie şi chiar

gelozie. Chicotitul în orice caz dispăru. Căci observară curând că maşina nu avea secrete pentru ea. Celor mai multe dintre ele poate părea însă „comic” că stătea şi lucra la maşină. Când te uitai la ea, îţi venea în minte una din acele doamne din epoca rococoului, sau femeile eterice, graţioase şi picante din portretele lui Watteau, Lancret, Boucher sau Fragonard. În biroul acesta de lucru modern, părea un non-sens dureros. Secolul al optsprezecelea stând într-o cameră berlineză la maşina de scris!

Totuşi, peste puţină vreme, ceea ce păruse ciudat şi surprinzător îşi pierdu farmecul. Într-un birou activ, în ritmul monoton al muncii de fiecare zi, bizarul, neobişnuitul devin foarte curând cenuşii şi plate. Interesul se stinge, banalitatea zilnică biruie.

Else Schatter, o farfara, trăncănea mereu. Poseda un procedeu tehnic demn de a fi patentat, care îi permitea ca, fără să se întrerupă de la lucru, în mijlocul celei mai febrile activităţi, să ţină la curent pe vecina şi prietena ei Grete Lemke, de toate lucrurile interesante ce i se întâmplaseră afară din birou. Ca să poată domina ţăcănitul celor opt maşini de scris, trebuia să ducă această conversaţie cu o voce de stentor.

Aseară fusese cu prietenul ei Rudolf la premiera unei reviste şi acum, fără nicio falsă pudoare, îşi expunea impresiile.

— Să vezi ce mutre au artistele alea! şi ce picioare! Rudolf mi-a spus că dacă astea joacă aproape goale, eu sunt o proastă că stau colea şi-mi scot ochii scriind. Eu am un corp mult mai bine, îmi spunea. Ei, râse ea

măgulită, cine să ştie mai bine ca el?

Domnişoara Bergwald aruncă o privire îngrijată spre Hilde aceste confidenţe foarte puţin discrete, cu care se obişnuise de mult, dar împotriva cărora luptase la început fără absolut niciun succes, i se păreau că cobora demnitatea biroului în ochii noii venite. Se simţea obligată faţă de dr. Röhn, căruia îi purta o dragoste tainică şi fără nicio nădejde, să-i apere biroul şi să-i menţină nivelul.

— Domnişoară Schatter, strigă ea enervată, de ce te simţi obligată să ne pui numaidecât la curent cu intimităţile vieţii dumitale particulare?

Fără să se întrerupă de la lucru – asta era vanitatea ei: să fie totdeauna cea mai harnică –, Else se întoarse spre Lotte Bergwald, rivala ei tainică cea cea mai

grozavă. O invidia din toată inima pentru că era secretara lui Röhn căreia el îi dicta la birou şi acasă. Avea dreptate când se socotea mai plină de temperament decât colega ei, dar nu când se credea mai puţin cochetă şi mai puţin pisicoasă.

De aceea răspunse înţepată:

— Dacă nu-ţi convin intimităţile mele n-ai decât să n-asculţi. Şi nici nu vorbesc cu dumneata, ci cu Grete. Sau poate trebuie să mă retrag în cabinetul scumpului dumitale, dr. Röhn, când vreau să vorbesc o vorbă?

Câteva fete chicotiră. Toate erau geloase pe nevinovata lor colegă. Căci toate-l iubeau în taină pe patron.

Lotte Bergwald roşi de ciudă şi de ruşine. Dar tăcu. Nu voia să dea noii venite spectacolul urât al unei certe.

Hilde lucra fără să ridice ochii.

Puţin după aceea, Grete Lemke începu să povestească, la rândul ei, Elsei Shatter aventurile ei de aseară. Fusese la Café am Zoo şi acolo făcuse cunoştinţa unui tânăr drăguţ. Dar când veni chelnerul la plată tânărul începu să dea din colţ în colţ şi-i mărturisi că şi-a uitat portofelul acasă.

— Aha – un chiulangiu! strigă Else Shatter, care era foarte experimentată. Sper că n-ai căzut în capcană!

— Eu să cad în capcană? spuse Grete. N-am dat deloc în capcană. Dar m-am făcut că-l cred şi am plătit eu. Mi s-a făcut milă de el, săracul.

— Ce mai prostie! îşi dădu cu părerea Else Schatter.

Conversaţia continua fără ca nimeni să se întrerupă din lucru.

— Cum poţi să te încurci cu asemenea

coate-goale?! O ţinu de rău Else.

— Ce vorbă e aia să mă-ncurc? Mă întâlnesc cu el, atâta tot.

— Şi iar ai să plăteşti pentru el şi până la urmă ai s-ajungi să-l întreţii. Am mai văzut noi de-alde astea. Ce nevoie ai. Să ţii un bărbat cu banii tăi câştigaţi din greu?! Ce, eşti filantroapă?!

— Cum aşa filantroapă?…

Grete îşi apără cu energie punctul ei de vedere împotriva punctului de vedere egoist al Elsei Schatter. Se mai ciorovăiră multă vreme. Câteva fete interveniră pro şi contra.

Hilde stătea mută şi lucra. Dar auzea totul. Şi înaintea ochilor ei uimiţi se deschidea o lume necunoscută, lumea de bucurii şi de griji a fetelor. În acelaşi timp, naivitatea ei castă era zguduită şi de conţinutul real şi brutal al sentinţelor şi

actelor juridice pe care le copia. Scria lucruri care o făceau să roşească de ruşine: vicii, trădare, monstruozităţi ale vieţii casnice, ale eroticei care făceau să-i cadă legătura de pe ochi. Se deschideau violent înaintea ei porţile spre o altă lume, care îi rămăsese până atunci ascunsă, în căsuţa părintească unde trăise retrasă, fără prietene, fără nicio legătură cu milioanele de oameni care se frământau pe străzile marei capitale. Singurul ei contact cu viaţa era tatăl ei şi cărţile la care ţinea el. Fireşte că nu erau cele mai noi producţiuni literare. Această existenţă izolată, străină de lume, era şi singura explicaţie că această fată, pe care niciun bărbat nu o putea întâlni fără să se simtă mai bun şi mai pur, nu cunoştea încă dragostea.

Sta liniştită şi scria cu degete

cutremurate lucruri care o înfiorau, şi asculta pălăvrăgeala fără ruşine a fetelor. Şi în amurgul care se cobora în biroul cel mare, simţi că o cuprinde un sentiment de teamă.

11

Röhn izbutise să cumpere Daumier-ul lui mult râvnit. Avusese noroc. Cei mai primejdioşi concurenţi internaţionali lipsiseră. Fuseseră atraşi de marea licitaţie a vestitei colecţii Kontalov din Paris. Röhn calculase bine. Pe un preţ mare, dar suportabil totuşi şi raţional, izbutise să capete tabloul „Avocatul pledând”.

A doua zi dimineaţa, se întoarse la Berlin, ducând tabloul eu el. Cu multă gravitate se puse să-i caute un loc demn în perete. Schimbă alte tablouri din loc, îl atârna, se depărta niţel, se uita dacă e bine pus, iar îi mai schimba locul, pasionat şi bucuros ca un copil.

Deodată sări în sus speriat. Se uită la ceas. Era nouă fără cinci. La nouă avea

termen la secţia I-a şi promisese colegului său, avocatul Löwe că va veni foarte exact.

Chemă servitorul, îi porunci să cheme la telefon biroul şi să anunţe că el nu mai are timp să treacă pe acolo, aşa încât să i se trimeată dosarul procesului şi o luă la goană pe Heerstrasse, către tribunal. Domnul Nielebock luă în primire mesagiul servitorului. Comisioanele le făcea dimineaţa servitorul Krause, de oarece la aceste ore nu era ocupat să introducă clienţii. Krause însă era plecat la o judecătorie depărtată, cu nişte acte pe care le ceruse de grabă dr. Hellenbrandt. Era obiceiul în birou ca, atunci când Krause nu era acolo, cea mai nouă dintre funcţionare să facă comisioanele. Lui Nielebock i s-ar fi părut o ilegalitate să calce acest obicei consacrat.

O chemă deci pe Hilde îi dădu mapa cu dosare a doctorului Röhn şi îi spuse:

— Du, te rog, aceste acte domnului dr. Röhn la secţia I.

Hilde îl privi fără să priceapă ce vrea.

— Dar eu nu-l cunosc pe domnul dr. Röhn replică ea cu modestie.

Nielebock rămase perplex. Să fie refuz de serviciu? Se credea prea nobilă ca să ducă nişte acte?! Mai avusese el de lucru cu asemenea revolte a demnităţii noilor venite, dar întotdeauna le înfrânsese fără cruţare.

— Atunci fă bine şi întreabă de el! Doar ştii să vorbeşti! o repezi el.

Hilde tresări. Aceste cuvinte grosolane o izbiseră, ca nişte palme. Niciodată un om nu-i vorbise astfel. Luă mapa tăcând şi şovăi.

— Ce mai stai! Cară-te mai repede! E

zor! tună Nielebock brutal.

Atunci ochii Hildei se umplură de lacrimi. Buzele-i tremurau.

— Dar nu ştiu unde e secţia I, mărturisi ea.

Acuma, chiar îl apucară năbădăile pe şeful biroului. Disperat ridică braţele slabe la cer, manşetele de cauciuc îi alunecară afară din mâneci. Cum poate cineva să nu ştie unde e secţia?! începu să zbiere:

— Şi asemenea fiinţe picate din lună se angajează într-un birou de avo…

În clipa aceea văzu lacrimile Hildei. Şi imediat se înduioşă. Nu putea suporta să vadă o femeie plângând. Picătura milostivă se strecură şi-şi făcu apariţia licăritoare în vârful nasului ascuţit de uliu.

— Ei – lasă – lasă – fetiţo, spuse el îmblânzit, nu e nimica. Mai scapă omul câte

o vorbă! Ce, pentru atâta lucru trebuie să plângi? Mă rog, ştii, unde e Alexanderplatz?

Hilde dădu din cap, cu lacrimile încă în ochi.

— Iei autobuzul 2 şi te dai jos în Königstrasse colţ cu Neue Friedrichstrasse. Acolo ai să dai de Tribunal – imediat la dreapta – o clădire cu nişte turnuri înalte.

— Pot să întreb de altfel.

— Desigur. Las că te descurci dumneata. Întreabă. Şi camera avocaţilor este la etajul I. Întreabă numai pe aprod de dr. Röhn. Aşa – uite bani de drum, patruzeci pfennigi dus şi întors. Ei, ţi-a trecut necazul, da?

— Nici n-am fost supărată, domnule… domnule…

— Nielebock, şef de birou, o ajută el îndatoritor.

— Domnule Nielebock şef de birou, îşi

completă ea, înveselită, propoziţia şi plecă repede.

Domnul Nielebock însă îşi înălţă plin de demnitate capul lui ca o lămâie storcoşită. I se părea că prin aceste cuvinte a fost atinsă autoritatea sa! Oare această persoană voia să-l ironizeze?! îşi muşcă supărat buzele subţiri şi-şi şterse brusc cu dosul palmei lacrima de înduioşare din vârful nasului.

Avocatul Löwe se învârtea ca un leu în cuşcă prin camera avocaţilor şi răcnea: Ha, Röhn! Röhn!! avocatul Röhn!!!”.

Cum însă încă vreo douăzeci de avocaţi îşi căutau în acelaşi timp, nu mai puţin calmi, adversarii, camera avocaţilor părea un tunel de metropolitan prin care vâjâiau în sens opus două trenuri subterane. Dar avocaţii de la mese erau obişnuiţi cu aceste urlete ale colegilor lor. În mijlocul acestui

zgomot infernal, îşi povesteau spiritele cele mai noi, tratau afacerile ce le aveau, îşi studiau dosarele sau citeau jurnalul.

La ora nouă şi douăsprezece minute, Röhn dădu buzna în camera avocaţilor. Între timp, Löwe devenise o fiară turbată. Îl găsi îndată, deşi se găsea la celălalt capăt al încăperii. Cu coama măciucă se repezi la el.

— Röhn, unde mi-ai fost? La 10 fără un sfert trebuie să fiu la Schöneberg, altminteri mă rade? Sufla ca o fiară.

Röhn îşi scoase tacticos roba din dulap.

— Iartă-mă, dragă Löwe. M-au reţinut doi colegi din Paris.

Löwe trase cu urechea. Colegi din Paris! Ce reputaţie avea Röhn ăsta! Clientelă internaţională. Dar fierbea de furie:

— Ce-mi pasă mie de colegii dumitale din Paris! Dinspre partea mea pot să se

spânzure!

— Aşa au să şi facă, colegule, tocmai cum spui.

Şi fără să se preocupe de furia ce se zugrăvi pe figura lui Löwe, dădu fuga să ceară dosarul. Löwe îl urma cu pulpanele robei fluturând în vânt.

Aprodul însă ridică din umeri:

— N-a sosit încă niciun dosar pentru dv., domnule avocat.

Löwe stătea ca pe ace.

— Trebuie să plec! tună el.

— Pledez fără acte, se hotărî Röhn. Cunosc procesul pe dinafară.

Ieşiră fuga din sală.

Înaintea uşii, pe coridor, le ieşi înainte o domnişoară.

Röhn rămase încremenit locului. O putere neştiută îl ţintuia de pământ.

Niciodată nu văzuse o fiinţă atâta de frumoasă, de fină şi de expresivă. Poate că era mâna sorţii care se lăsase asupra capului lui.

Löwe o luase cu câţiva paşi mai înainte. Se întoarse furios:

— Ei, nu vii?

În clipa aceea întâlni privirea uimită a lui Röhn şi se uită şi el în direcţia ceea.

Nu numai cântecul de harfă al lui Orfeu, din legendă, izbutise să îmblânzească furia clocotitoare a bestiilor. Şi frumuseţea adevărată are darul de a îmblânzi. Furia lui Lowe se evaporă. Zâmbi senin, brusc transformat.

— Măi, ce bombonică, şopti el clipind din ochi spre Röhn.

Domnişoara trecu pe dinaintea lor.

Röhn căută să-şi ascundă emoţia.

— Nu prea gust comparaţia dumitale culinară, colegule, râse el silit. Pare mai curând un portret de Gainsborough, sau Romney.

— Un fel de Lady Hamilton ca bacantă?! întrebă Löwe vesel. Ei, dumneata eşti colecţionar de tablouri. Îţi vin mai la îndemână comparaţiile astea. Mie, îmi sunt mai familiare cele culinare. Nu zău, s-o mănânci nu alta.

Râse aşa de tare de spiritul lui banal, că răsună holul. Râdea însă singur. Observă jignit că Röhn e foarte serios. Acum cotiră după colţ. Priviră amândoi înapoi. Domnişoara tocmai intra în camera avocaţilor.

În Röhn tresări o nostalgie nelămurită de fericire, o melancolie ca pe vremea când era tânăr şi vedea o femeie frumoasă

inaccesibilă atunci pentru el. De mulţi ani nu mai simţise această resemnare plină de tristeţe.

Intrară în sala de şedinţe. Le veni rândul numai decât şi procesul se termină în două minute.

Löwe o luă la goană. Vedea înaintea ochilor fantoma pierderii procesului din cauză de neprezentare, mânia clientului, plângerea la barou şi alte grozăvii.

Röhn uitase de întâlnirea luminoasă. Şi totuşi nesocotitul dor de fericire stăruia încă în inconştientul lui.

Îi fuse însă sortit să-l simtă tresărind din nou cu vioiciune într-însul.

Căci, întorcându-se din camera avocaţilor, întâlni iarăşi în acest tribunal sumbru, minunea.

Fata care i se păruse un portret de

Gainsborough sau Romney, stătea în faţa uşii camerei avocaţilor. Când îl zări veni fuga spre el.

Hilde întrebase pe aprod de patronul ei.

— Doctorul Röhn? A trecut chiar acum pe lângă dumneavoastră. Cel mai înalt dintre cei doi domni.

Hilde se uită încurcată după ei, dar idee n-avea ce-i cerea situaţia să facă. Să alerge după el?

— Staţi şi aşteptaţi liniştită la uşă, duduie, se-ntoarce îndată.

Ea îi mulţumi aprodului şi aşteptă.

Profeţia omului de serviciu se împlini curând. Dr. Röhn se întoarse. Hilde recunoscu pe domnul care o privise aşa de admirativ. Era însă obişnuită să trezească senzaţie. Izbutise de mult să biruie sentimentul penibil de a fi ţinta tuturor

privirilor.

Bucuroasă de a-i putea preda actele, se repezi spre el. Aşa se făcu că Röhn văzu venind spre el zâmbind vesel portretul de Gainsborough.

„Omul care nu se mira de nimic” rămase uimit.

— Domnul dr. Röhn? întrebă ea prudent. Lui i se opri respiraţia. Vocea era ca şi faţa: luminoasă şi pură şi plină de farmec. De o mie de ori îl acostaseră doamne pe sala tribunalului, unele chiar răpitor de frumoase. Le trimitea Nielebock după el când vedea că n-au răbdare să aştepte orele de consultaţie. Niciodată însă, inima călită a lui Röhn nu se înduioşase prea tare. În definitiv, pentru fiecare om nu există probabil decât tot o singură femeie – „ea”, care izbuteşte să-i zguduie viaţa din temelii.

Şi poate că între bărbat şi femeie tot există mai multe taine decât bănuieşte filosofia noastră înfumurată şi scepticismul nostru dispreţuitor. Röhn rămase locului. Simţi că păleşte, îl mânie faptul că nu se poate stăpâni şi se sili să fie iară omul de lume din totdeauna.

— Da, domnişoară, cu ce vă pot servi? Vocea lui îi păru străină.

— Poftiţi actele, spuse Hilde şi-i întinse mapa.

Röhn se uită la mapă, se uită la Hilde, iar se uită la mapă, căci se părea cunoscută şi apoi îngână zăpăcit:

— Dar cine sunteţi dv?

— Hilde von Lobach, răspunse ea senină:

În prima ei zi de birou aflase o sumă de lucruri despre avocat din conversaţiile fără

perdea ale colegelor. Mai ales ale Elsei Schatter şi Gretei Lemke. Pentru funcţionarele lui Röhn era o zeitate tronând de departe. La drept vorbind, îi fusese cam teamă de prima întâlnire cu acest erou al femeilor. Spre mirarea ei însă nu se simţea de fel intimidată de el. Era doar un bărbat aşa de drăguţ, de prietenos, niţel cam confuz!

— Dar bine, domnişoară, răspunse el şovăielnic, cum – cum veniţi dv. La actele mele?

— Sunt angajată în biroul dv., domnule dr.

Röhn redevenise stăpân pe ei. Cu toate că era uimit, întrebă foarte calm:

— Angajată la mine? De când?

— De ieri.

Rönh îşi aminti ca prin vis că

Hellebrandt îi spusese ceva despre o nouă dactilografă. E drept.

Deoarece îşi trata funcţionarii cu aceeaşi gentileţe ca pe oricine, nu schimbă tonul.

— Aşa? zâmbi el, atunci îmi pare foarte bine de cunoştinţă, dragă domnişoară von Lobach. Foarte mulţumesc. La revedere la birou!

Luă mapa, îi dădu mâna strângându-i-o camaradereşte, se înclină şi apoi porni spre camera avocaţilor. În uşă, se întoarse şi privi după ea.

„Ce mers are!” îşi spuse el, „la fel cu chipul şi vorba. Ce fiinţă superbă şi armonioasă!” şi deodată îşi dădu seama cu cine semănă. Cu miss Farren! Ce Gainsborough, ce Lady Hamilton! Cu miss Farren de Thomas Lawrence, cel mai frumos portret de femeie care i-a reuşit

vreodată unui pictor. O copie genială de mâna unui elev al acestui maestru favorit al înaltei aristocraţii engleze se găsea în sala de muzică din vila lui. O plătise o avere la *Christie's* în Londra.

„Miss Farren”, şopti Röhn absent, îşi trecu gânditor mâna pe frunte şi intră în camera avocaţilor să-şi caute adversarul din procesul următor.

După ce luă cunoştinţă de termenele celor patru procese de la secţia I – în trei din ele se dădu o luptă crâncenă între avocaţi –, Röhn o luă la goană cu maşina pe Teleger Weg spre secţia III-a.

Aici îl aşteptau nerăbdătoare şi nervoase trei cliente pe care le chemase să vină şi ele la judecată pentru sprijinirea pledoariei lui. Era foarte prudent cu chemarea clientelor la tribunal Era o parte din tactica lui de

luptă. Majoritatea femeilor mai mult stricau decât dregeau. Se văicăreau, vorbeau prea mult. În focul procesului se trădau şi iritau tribunalul cu accesele lor de isterie.

Cele trei doamne de astăzi erau însă adevărate piese strategice. Una era aşa de frumoasă, încât judecătorii, care, în. Definitiv, erau tot bărbaţi, nu puteau să rămână neimpresionaţi de graţia ei. A doua era mişcătoare prin marea şi sincera ei durere. Iar a treia era o comediană rafinată pe care şi Röhn o crezuse la început sincer îndurerată. Planul de bătaie reuşi. Pledoariile lui, când ironice şi când patetice, susţinute de prezenţa lor, izbutiră să obţină divorţul în cele mai bune condiţii.

Se debarasă gentil de mulţumirile celei dintâi, de lacrimile celei de a doua, de zâmbetele făgăduitoare ale celei de a treia

care acum îşi scoase masca, şi o luă la goană, spre secţia II-a unde-l aşteptau alte două procese de divorţ.

La două şi jumătate mâncă în grabă la Bristol; la trei fu la birou.

— Sala de aşteptare geme de lume, domnule doctor, îl vesti Krause, servitorul.

Röhn dădu din cap, se duse în cabinetul lui, se spălă pe mâini şi-l sună pe Nielebock. Îi spuse repede rezultatele înfăţişărilor şi ce trebuie să comunice clienţilor respectivi.

După ce plecă Nielebock, se duse spre uşa sălii de aşteptare. Acolo însă ezită. Împotriva obiceiului, dădu fuga în cabinetul lui Hellebrandt. Avu însă o dezamăgire. Când trecu prin camera dactilografelor nu o găsi pe Hilde. Era la masă. Dactilografele făceau rotaţie. Hildei, care era cea mai nouă, îi venise rândul să plece cea din urmă

la masă. Stăpânindu-şi nemulţumirea, intră la Hellebrandt.

— Bună ziua, colege, îl interpelă el cu o veselie silită, vreau să te anunţ că m-am înapoiat de la München.

Hellebrandt sări în sus.

— Ei, ai fost norocos cu Daumier-ul? întrebă el plin de interes.

Röhn confirmă din cap.

— Altminteri ce mai e nou?

Avusese intenţia să întrebe pe Hellebrandt de Hilde. Unde a găsit-o, cine e, de ce e nevoită să lucreze. Îl opri însă o sfială nelămurită, aproape o teamă să nu-şi trădeze preocuparea tainică.

Hellebrandt însă porni el vorba.

— Ai văzut pe noua noastră dactilografă? întrebă el cu ochii strălucitori de mândrie.

Röhn răspunse indiferent:

— Da, mi-a adus azi dimineaţă dosarele la tribunal.

— Tocmai pe ea o trimite Nielebock! zise Hellebrandt cu ciudă. Ei, ce spui de frumuseţea asta? O poezie, nu?!

— Nu prea citesc poezii, glumi Röhn. S-a luat ieri interogatoriul acuzatului în procesul Bertulin?

Jignit în entuziasmul său, Hellebrandt îi dădu explicaţiunile cerute. În sine însă îşi spunea: „Gustul ăstuia s-a pervertit de tot cu clientele lui mondene şi demi. Pentru ceva într-adevăr preţios, fin, nobil şi cast nu mai are sensibilitate. Îl plâng săracu!

Apoi Röhn fu prins în vârtejul consultaţiilor, cu atât mai vârtos cu cât lipsise o zi. Trebui să-şi concentreze toată energia. Totuşi după ce plecă ultima clientă. Röhn se simţi iarăşi neliniştit. Umbla

încoace şi încolo prin odaie, şi-şi frământa capul cu o problemă care nu mai departe decât ieri i s-ar fi părut un caraghioslâc imposibil. Această grea problemă se putea concentra în următoarele cuvinte: cum aşa putea-o chema pe funcţionara mea Hilde von Lobach în biroul meu?

Căci voia s-o vadă, voia să-i vorbească, simţea nevoia de a fi în preajma ei. El, pentru care femeile de multă vreme nu mai contau decât ca obiecte juridice, lipsite de orice alt farmec, se simţea atras în mod dureros şi irezistibil de noua lui funcţionară, după cum în primii ani de studenţie se simţise atras de drăguţă soră de caritate care fusese prima lui dragoste. Acum douăzeci de ani. Da, exact acum douăzeci de ani!

Trebuia s-o cheme pe Hilde ca să-i

dicteze. Asta era limpede. Dar cum să aducă la îndeplinire acest act de curaj, cum să-l motiveze ca să nu trezească bănuieli şi să nu se trădeze faţă de tot biroul?!

De un an de zile, domnişoara Bergwald era secretara lui favorită. Ar fi avut aerul unei mărturisiri bătătoare la ochi dacă acum ar chema-o deodată pe noua funcţionară ca să-i dicteze. Imposibil. Ridicol. Ar expune-o tuturor bârfelilor. Nu, aşa nu mergea. Se plimba enervat încoace şi încolo. Ei drace, trebuie doar să se găsească o modalitate pentru un sef ca să-şi cheme în birou o funcţionară! Dar biroul lui era aşa de strict organizat încât orice măsură neobişnuită trebuia să trezească bănuieli. Dacă ar – nu, nu merge! Sau dacă s-ar…

Atunci domnişoara Bergwald bătu şi

intră.

— Astă seară dictaţi, domnule doctor? întrebă ea şi deschise mări ochii ei frumoşi, negri şi cuminţi, plini de un umil devotament.

El o privi distrat, apoi spuse deodată:

— Dar de ce eşti aşa de palidă, domnişoară Bergwald? Nu te simţi bine?

Fata nu era deloc mai palidă ca altădată. Era foarte anemică, e adevărat. Acum se roşi ca focul, de bucurie că idolul ei îi dase pentru prima oară un semn de atenţie personală. În sfârşit se uita şi el o dată la ea!

— N-am nimic, domnule doctor, bâlbâi ea zăpăcită de fericire. Mă simt foarte bine. Zicând acestea se aşează la birou.

— Nu dictez astăzi, spuse el contrariat că nu i-a reuşit manevra.

Domnişoara Bergwald se ridică şi-şi strânse caietul de stenograme.

— Atunci mâine dimineaţă la şapte, spuse ea. În ochii ei lucea încă surprinderea plină de speranţe.

El se apropie tare de ea. Inima ei se opri. Acum era într-adevăr albă ca varul. El îi puse mâna pe umeri. Dacă n-ar fi fost prea preocupat de viclenia ce o punea la cale, ar fi simţit cum fata tremura sub mâna lui.

— Fetiţo, spuse el exagerat de binevoitor, nu mai merge aşa! Nu pot să-mi încarc răspunderea. Trebuie să te mai odihneşti niţel. Ai lucrat prea mult. În fiecare zi te-ai sculat de la şase – zâmbi clătinând din cap.

— Dar, domnule doctor, spuse ea încremenită de fericire, lucrul îmi face cea mai mare plăcere. Mă simt admirabil. Luna

viitoare intrăm în vacanţă şi am să am destulă vreme să mă odihnesc şi să mă refac.

— Nu, draga mea, nu mai pot tolera asta. Ai să cazi de oboseală. Şi atunci?

— Dar şi dv. Vă treziţi tot aşa devreme! …

Pentru prima oară îşi permitea să fie aşa de intimă şi să zâmbească timid.

— Eu?! El îşi retrase mâna după umerii ei. Asta e cu totul altceva; în definitiv – eu lucrez pentru mine.

— Fireşte, domnule doctor. Dar noi vă suntem aşa de devotate de parcă am lucra pentru noi, îi răspunse ea fericită.

Atunci Röhn deveni energic.

— Nu, exclamă el hotărât, nu pot tolera ca cei mai buni colaboratori ai mei să se istovească. Acum să mai intre şi alta în jug.

Avem doar un element, nou, domnişoara aceea care mi-a adus actele la tribunal. Dânsa aduce puteri proaspete.

— Domnule doctor! domnişoara Bergwald simţi un nod în gât.

Röhn făcu un gest scurt şi definitiv.

— Nu-ţi prăpădi tinereţea şi sănătatea, domnişoară Bergwald, o sfătui el părinteşte. Asta se răzbună cumplit mai târziu. După vacanţă vei fi mai odihnită şi vom vedea. Şi acum, trimite pe domnişoara – cum îi zice?

— Lobach, răspunde ea pierdută.

Lotte Bergwald ieşi. Acum într-adevăr părea că avea nevoie să se refacă. Era o berlineză deşteaptă. De cum o văzuse pe Hilde simţise o teamă plină de presentimente. De aceea prima atenţie şi grijă omenească a avocatului pentru sănătatea ei o fericise îndoit şi o liniştise.

Acum nu se simţea atinsă în vanitatea ei. Ştia ea cât preţuieşte. Ci sentimentul ei de adoratoare tainică şi tristă sângera.

Ajunse trudnic în biroul dactilografelor. Fetele o simţiră îndată. Nu era bună actriţă. Când şopti cu o voce înăbuşită şi slabă:

— Domnişoară von Lobach, du-te la dr. Röhn, se şi trădase deplin.

Fetele celelalte se uitară una la alta şi se făcură că nu observă nimic. Totuşi, când Hilde – singura care nu bănuia nimic – ieşi din odaie, iar Lotte Bergwald – nemaiputând să-şi stăpânească lacrimile ce o podideau – fugi afară, toate se adunară stol.

Cele mai multe îi doriseră Lottei această cădere. Ea îşi dăduse întotdeauna un oarecare aer de superioritate, ca favorită a şefului. Grete Lemke exprimase odată ciliar bănuiala că Röhn are ceva cu ea. Celelalte

însă râseseră de ea, Röhn, care putea avea orice femeie din Berlin, nu mai găsea cu cine să se încurce decât cu Lotte Bergwald! Fleacuri!

Şi totuşi toate erau de acord cu revolta ei împotriva Hildei Lobach. Căci fiecare se simţea furată, fiind mai îndreptăţită decât această colegă nouă, pripăşită aba de două zile în birou. Niciuna nu era supărată pe patronul-idol. Tot focul se vărsa numai pe capul blond al noii venite. Cine ştie cum s-o fi vârât în suflet azi dimineaţă la tribunal.

— Ce mironosiţă! exclamă Grete Lemke, care altminteri era foarte indulgentă. Aici se face că nu ştie să numere nici până la două, iar la tribunal!…

— Din capul locului nu m-am încrezut în ea, o întrerupse drăcoasa de Else Schatter. Am supravegheat-o şi am observat cum

roşea când copia porcăriile alea de prin acte. Atunci, ca s-o încerc i-am vârât printre hârtii actele divorţului Ludwig, ştiţi, cu perversităţile alea oribile. Se roşise parcă avea scarlatină şi eu gâscă ce sunt, mai credeam că roşeşte de jenă şi pudoare! Ce ipocrită!

Dezamăgirea fu generală şi foarte accentuată.

13

Hilde Lobach intră în cabinet cu naturaleţea firii sale deschise. Röhn tocmai telefona. Un coleg voia să-l convingă să nu se prezinte a doua zi într-un proces de divorţ, de oarece era sigur că părţile se vor împăca.

Röhn o salută pe Hilde zâmbind şi-i făcu semn să şadă. Ea se aşeză şi privi prin odaia pe care o vedea pentru prima oară. Privirile îi rămaseră aţintite la un goblen maro din perete.

„Nu, colegule! striga Röhn în receptor”, pledez mâine, orice s-ar întâmpla. Aceste încercări de împăcare n-au niciun rost, prelungim numai chinul clienţilor noştri. Căsătoria asta e complet zdruncinată. Clientul dumitale s-a purtat aşa de urât cu

soţia sa, încât nici nu poate fi vorba de vreo împăcare şi de o întoarcere la cămin a clientei mele”.

Adversarul încearcă noi argumentări. Röhn aruncă o privire disperată spre Hilde. Ea însă nu-l privea, ci studia cu mult interes goblenul din perete.

„Bineînţeles că sunt întotdeauna pentru divorţ”, răspunse Röhn la un reproş al adversarului, „neapărat, când împăcarea nu este decât un plastru pentru mascarea rănii, care mai curând sau mai” târziu va cangrena. Sunt mai bine pentru o operaţie grabnică şi curajoasă. Aşadar – mâine ne judecăm. Bună seara, domnule coleg”.

Cu acestea, tăie convorbirea.

Hilde nu observase că convorbirea telefonică, se isprăvise. Era fascinată de un tablou din perete…

Înfăţişa două trunchiuri înalte şi noduroase răsărite din aceeaşi rădăcină. Fiecare dintre cele două trunchiuri avea în vârf o cruce, de care erau ţintuiţi, în dreapta o femeie goală, în stânga un bărbat gol, ambii cu ochii legaţi. Trupurile erau chinuite, gura convulsionată de ură şi durere. Din punct de vedere artistic o capodoperă. Ca subiect ceva îngrozitor.

Röhn se apropie de ea.

— O sculptură în lemn din secolul al XVI-lea, o lămuri el. O piesă foarte rară pe care am descoperit-o la Gand. Ştii ce reprezintă?

De la primele lui cuvinte Hildei îi pierise orice sfială.

— Nu, spuse ea, şi privi iar spre cei doi crucificaţi.

— „Căsătoria”, aşa a numit-o autorul ei. Inscripţia e acoperită de ramă.

— Căsătoria?! repetă Hilde înfiorându-se, oare căsătoria e într-adevăr ceva aşa de groaznic?!

Crescuse cu credinţa că ori ce fată trebuie să se mărite. Acesta fusese ţelul educaţiei părinteşti. În cărţile pe care le citea ea şi tatăl ei, întotdeauna fetele, la sfârşit, se măritau. Şi. După aceea erau cât se poate de fericite.

În aceste două zile de lucru în birou această credinţă a copilăriei căpătase o cruntă lovitură. Citise şi copiase lucruri care făcuseră să-i îngheţe sângele în vine. În acele acte, căsnicia nu era altceva decât grosolănie, înşelătorie, perfidie. Bărbat şi femeie îşi stăteau faţă-n faţă ca nişte duşmani de moarte care se pândeau unul pe celălalt cu ochi ucigaşi, îşi căutau punctele vulnerabile în care să implânte pumnalul

otrăvit ce-l ţineau încleştat în mâini.

Şi totuşi educaţia pe care o primise şi firea ei pur feminină, o împiedicau să accepte grozăviile pe care cele două zile de lucru în birou le desfăşuraseră înaintea ochilor ei. Şi nu putea crede nici în crucificarea fioroasă de pe acest minunat şi vechi tablou. Şi de aceea, jignită în credinţa ei despre fondul bun al oamenilor, îngăimă:

— Oare căsătoria e într-adevăr ceva aşa de groaznic?

El zâmbi:

— Nu-ţi vine să crezi?

Zâmbetul lui, renăscu în ea voioşia ei firească.

— N-am experienţă practică în această materie, răspunse ea.

— Eu, bine-nţeles am mai multă.

— Sunteţi căsătorit? întrebă ea.

— Eu?! El ridică amândouă braţele la cer cu o spaimă comică. Eu căsătorit! râse din toată inima arătându-şi dinţii albi şi puternici. Nu, duduie von Lobach, cine a auzit câte am auzit eu în cei zece ani de practică pe care-i am, e imunizat pe toţi vecii.

Ea îl privi cu ochii ei mari şi primăvăratici.

— Vasăzică e absolut detestabilă? 1 spuse ea încet.

— Vreme de şase ore, în fiecare zi, continuă el, aflu ce este căsnicia. Durere, disperare, dezamăgire, revoltă, smucire neputincioasă de lanţurile zăngănitoare. Domnişoară, căsătoria este cea mai îngrozitoare tortură pe care a putut-o născoci bestia cu nume de om, cu toate că a imaginat inchiziţia şi autodafeurile şi trasul

pe roată.

Cu toate că vorbea foarte serios, nu-şi schimbase tonul său uşor şi glumeţ.

Ea îl privea gânditoare.

— Nu trebuie însă să uitaţi un lucru, spuse ea, că dumneavoastră cunoaşteţi tocmai numai cazurile excepţionale, anormale. E firesc să nu vie la dv. Decât cei cu căsniciile rele.

— Foarte just, o aprobă el, şi foarte inteligent. Concluzia însă e falsă. Lucrarea asta – arată spre sculptura în lemn – e una dintr-o mie. Operele artistice, însă, care se ridică împotriva căsătoriei şi o zugrăvesc – de secole – ca un iad pe pământ – sunt legiune. Schopenhauer, Nietzsche, Strindberg – şi Goethe! Pe Voltaire l-ai citit?

Ea stătu perplexă.

— Ei, Voltaire nu era avocat de divorţuri.

La el nu veneau numai cazurile rele, cum prea bine observaşi adineauri, şi el spunea despre căsătorie: „Mă tem că ea e mai curând unul din cele şapte păcate capitale, decât unul din cele şapte mistere”.

— Voltaire a fost întotdeauna un ironist, îl contrazise ea.

— Dar era şi un foarte înţelept şi profund gânditor şi observator. Şi în al său *Dictionnaire philosophique* scrie la cuvântul *divorce:* „divorţul este probabil tot aşa de vechi ca şi căsătoria. Cred totuşi că căsătoria e cu câteva săptămâni mai veche.

— Ei, vedeţi doar că e numai un *bon mot*, exclamă ea râzând.

— Dar e delicios, mai ales acest, „cred totuşi”.

— Dar se găsesc şi căsătorii fericite, spuse ea disperată.

Atunci el se mai îmbună.

— Tot ceea ce spun eu, domnişoară von Lobach, este fireşte numai o convingere pur personală. Mie, mi se pare căsnicia tot ce poate fi mai fosil, mai nepotrivit cu viaţa modernă. Credinţa mea îşi trage izvorul din meseria mea. Această convingere însă nu e valabilă decât pentru mine. Eu nu sunt un filosof, un apostol, ci un simplu practician realist. Părerile mele nu sunt universal valabile. Am vorbit aşa cum cred eu. Aşa că nu trebuie să te uiţi aşa de speriată.

— Nu sunt speriată, spuse ea încet, însă – toate acestea sunt aşa de noi pentru mine. Părinţii mei au dus o căsnicie cum nu se poate mai fericită – e drept că mama mea a murit foarte tânără – aşa că e firesc să mă impresioneze felul în care un om aşa de luminat ca dumneata judecă cea mai

fundamentală instituţie a vieţii.

— Poate că nu sunt chiar aşa de luminat, răspunse el pe jumătate serios, ci doar un înveterat şi unilateral fanatic al divorţului. Şi acum, să mai lăsăm la o parte acest joc într-adevăr crud cu iluziile dumitale tinereşti şi să mai lucrăm niţel. Din păcate am să-ţi dictez tocmai unele lucruri care confirmă în mod cât se poate de tragic scepticismul meu în chestie de căsnicie.

14

Îi dicta cu o fluiditate repede, neîntreruptă, scânteietoare, concluziile lui scrise, acele mici capodopere de spirit, satiră, logică de fier, analiză sufletească, ce te înlănţuia. Arareori arunca o privire în acte. Avea în cap imaginea clară a fiecăruia din sutele de procese ce le ducea.

Pentru prima oară lucrul îi era o plăcere. În decursul anilor dictase multor secretare, blonde şi brune, urâte şi drăguţe, proaste şi deştepte. Nici odată nu se uitase la ele în timpul lucrului. Era pentru el numai un instrument indiferent ca şi caietul de stenograme.

Prezenţa Hildei însă o simţea cu multă tărie. Îl dispunea şi-l stimula. I se părea că-i înaripează gândurile. Umbla încoace şi

încolo prin odaie concentrându-şi toate puterile minţii asupra celor ce avea de dictat, privind-o însă tot timpul atent şi admirativ.

Îi vedea capul plecat, profilul luminat tare de lampa de pe masă, cârlionţii blonzi care-i aureolau fruntea – nasul drept şi delicat cu nările fremătătoare, gura mică şi expresivă, ochii scânteietori, cu arcul întunecat şi fin al sprâncenelor şi cu genele lungi şi negre, vedea ovalul gingaş al obrajilor, ceafa încovoiată cu cocul greu şi mătăsos. Privea mâna mică şi subţire, cu unghii trandafirii în care se reflecta lumina – o fiinţă vie, de sine, mânuţa asta. În vreme ce ei se gândea, cumpănea şi dicta, sorbea prin toţi porii sufletului lumina acestei făpturi delicate şi nobile, simţea căldura ei, se îmbăta de trăsăturile ei senzuale la

fiecare nuanţă de cuvânt, auzea cu simţuri supraascuţite pulsând prin ea sângele şi seva tinereţii ei. Şi simţea o mulţumire neştiută, fericitoare, care emana din prezenţa ei, ca un dor alinător în freamătul zilelor.

Hilde se gândea numai la ceea ce lucra, şi se simţea cu totul absorbită. Nu-i era uşor ca să-l urmărească, deoarece nu avea prea mult exerciţiu. Avea însă o mare voinţă de a-l satisface şi inima îi bătea de atâta zel. O ajuta şi inteligenţa ei. Urmărea şi totuşi abia mai putea răsufla. Însă cu toată graba şi încordarea creierului şi a mâinii simţea şi acum ca şi azi dimineaţă la tribunal, când îl întâlnise pentru prima oară, o minunată pace sufletească, o bucurie ciudată, un sentiment de siguranţă în preajma acestui bărbat.

În sfârşit o întrerupse.

— M-ai urmărit minunat, domnişoară von Lobach. A fost greu? Eu nu prea îmi dau seama când lucrez.

Ea zâmbi sinceră.

— De urmărit v-am urmărit eu. Sper că am să pot să şi copiez ce am scris.

— Ei, unde n-o să poţi, o mai retuşezi dumneata. Numai înţeles să aibă. Nu pun aşa mare preţ pe fiecare din cuvintele mele. El stătu puţin pe gânduri. Da, domnişoară von Lobach, aş vrea însă să-ţi dictez mai departe mâine dimineaţă acasă la mine. Domnişoara Bergwald e foarte surmenată. Este oare cu putinţă ca mâine la şapte să vii la mine?

— Dar desigur, domnule doctor!

— Bine. Atunci te aştept.

O salută. Ea îi întinse naivă mâna. El i-o

strânse cu căldură – apoi ea plecă.

Röhn rămase multă vreme cu ochii ţintă la uşa prin care ieşise ea. Odaia în care lucra de atâţia ani i se păru străină şi rece.

Mergând cu tramvaiul spre depărtatul cartier Hansa – în care locuia cu tatăl ei într-un mic apartament – Hilde avu răgaz destul să se gândească la rechizitoriul lui Röhn împotriva căsătoriei. Ţinea minte fiecare cuvânt pe care-l rostise el. Iar tabloul îngrozitor al căsniciei crucificate stăruia ca o fantomă înaintea ochilor ei.”.

Dar ea îşi dădea seama că el n-avea dreptate când judeca aşa de aspru căsnicia. Nici vorbă. Era acrit şi unilateral – nici nu putea fi altfel. Cunoştea din actele pe care le copiase, cu ce excrescenţe oribile ale căsniciei avea el zilnic a face. Zi şi noapte nu se ocupa cu altceva decât cu latura urâtă

a căsniciei. Nu era nicio minune că el privea ca o regulă generală ceea ce nu era decât o excepţie bolnavă!

Ah, de ar avea ea atâta elocvenţă şi atâta putere de argumentare cât avea el, ca să-i poată dovedi că această orbire nu era demnă de el şi ca să-l convertească! Da, trebuia să-l convertească! Felul lui fals, unilateral de a privi lucrurile întuneca puţin imaginea pe care şi-o făcea despre el. Ea voia să-l vadă mare, şi cu idei largi – departe de orice părere strâmtă – un reprezentant blând şi drept al umanităţii, care înţelege şi iartă toate.

I se părea foarte firesc că doreşte să-l vadă aşa. Căci ea nu-şi dădea seama că această dorinţă arzătoare era prima mijire a dragostei.

15

A doua zi dimineaţa, la 7 fix, Hilde stătea înaintea lui Röhn în biroul din vila lui.

— Greu să sari aşa devreme din aşternut, nu?

Ea râse.

— O nu. Noi ne sculăm de dimineaţă. Încă de pe vremea când tata era militar.

— A, tatăl dumitale a fost ofiţer?

— Da, colonel.

El dădu din cap pricepând acum totul. Apoi spuse vesel:

— Haidem în sala de muzică. Am şi acolo un tablou care o să te intereseze. Nu e aşa de trist ca cel din birou. El o luă înainte spre sala de muzică ovală, tapetată cu verde.

— Aşa, spuse el. Acum fă bine şi-l caută.

Hilde se uită pe toţi pereţii.

Aci, în această încăpere luminoasă, se răsfăţau pictorii senini, graţioşi, ai secolului al XVIII-Iea, francezi şi englezi.

Hilde privi pe rând tablourile. Înaintea copiei lui „Miss Farren” de Lawrence se opri şovăielnic.

El zâmbi.

— Ia priveşte mai bine! Hilde privi îndelung uimitoarea copie.

— Vreţi să spuneţi că aduc puţin cu portretul acesta? întrebă ea şi se întoarse spre el.

El se apropie de ea şi compară trăsătură eu trăsătură.

— Nu puţin! Parc-ar fi portretul dumitale. Ea scutură capul protestând.

— Există o oarecare asemănare, dar eu nu sunt nici pe departe aşa frumoasă.

— Ba da, spuse el ferm.

Atunci ea începu să râdă cu râsul ei cristalin şi tineresc care-ţi mergea drept la inimă.

— Nu eu o să caut să vă conving de contrariu.

— Nici n-ai putea, răspunse el vesel. Mă pricep la tablouri.

— Şi la femei?! întrebă ea peste umăr şireată, însă fără să facă impresia că ar cocheta.

— Numai proştii cred că pricep femeile, zâmbi el şi o privi în ochii albaştri; şi n-aş vrea să mă iei drept un prost.

— Nici n-aş izbuti, spuse ea serioasă şi dulce ca un copil, încât lui îi veni să o cuprindă în braţe. În loc de asta spuse cu un aer de ameninţare:

— Dar de lucrat nu lucrăm?

Ea dădu fuga în birou.

Ce va fi având el? Oare l-am mâniat? Cu ce? Fiindcă nu s-a pus îndată pe scris?! Dar el i-a atras doar singur atenţia, asupra tabloului!

I se păru că e tot aşa de greu să cunoşti şi bărbaţii.

El începu iarăşi să dicteze val-vârtej, fără întrerupere. Şi totuşi nu era într-una la chestie. Gândurile lui mai băteau şi alte cărări. Ce avea fata asta, de se simţea aşa de bine în preajma ei, cum nu se mai simţise de ani de zile? Frumuseţea ei? Desigur că şi asta. Dar văzuse foarte multe femei frumoase fără să fie deloc impresionat.

„Este acel lucru fără nume, imponderabil, incomensurabil care, după Goethe, sălăşluieşte în orice capodoperă”, se gândea el.” Şi ea, nu este tot o

capodoperă a naturii?!” Un lucru era sigur nici odată o femeie nu-l atrăsese şi nu-l impresionase ea această făptură inteligentă, cinstită, adeseori delicios de ironică. Nu era, la drept vorbind, cum i se păruse la început când o văzuse, tocmai aşa de străină de viaţă. Nu, în ochi îi sclipea bucuria de viaţă. E drept că ceea ce te izbea mai întâi era candoarea feciorelnică a frumuseţii ei. Lui Röhn i se păru că pe lângă graţia ei spiritualizată, celelalte femei erau ca de plumb. Râsul ei înteţea pulsul, privirea ei îţi pătrundea în sânge!

Röhn tăcu, cufundat în contemplarea ei. Ea simţi privirea lui şi nu ridică ochii. El observă în sfârşit că degetele ei stau locului. Îşi trecu mâna pe frunte.

— Am pierdut şirul, spuse el scuzându-se. Unde am rămas?

Ea citi ultimele cuvinte.

— Atunci intră domnişoara Marga Theiss în viaţa acuzatului.

— Aşa e!

El începu iar să dicteze:

„La început deveni secretara lui, Curând însă, mai mult... mult mai mult.

Vreme de o clipă ochii lor se cufundară unii într-alţii. Apoi Hilde continuă să scrie repede. Plecă adânc capul pe caiet.

16

Nu-i mai dicta decât ei.

Sala dactilografelor fierbea. Domnul Nielebock dădea îngrijorat din cap. Oricât îl iubea şi-l stima pe şeful său, purtarea lui o găsea îndoielnică. Nu spunea nimic – asta ar fi lipsit! Dar ce-i drept e drept: chestia asta cu domnişoara von Lobach bătea la ochi. Era un favoritism care izbea în faţă toate principiile democratice. Ce, fiindcă era aristocrată şi fata unui colonel?!…

El se pierdu cu firea până într-atât încât uitându-şi de demnitate se lăsă antrenat într-o dispută cu Lotte Bergwald asupra cazului.

— O iubeşte, se jelui Lotte cu ochii-n lacrimi.

— Se contestă, strigă omuleţul, căruia

stilul juridic îi devenise o a doua natură. Dr. Röhn şi dragoste! Eroare grosieră de fapt!

Lotte dădu din cap îndărătnică.

— Ba da, dar e şi foarte frumoasă, spuse ea sinceră.

— Cum frumoasă, ce frumoasă! şi dumneata eşti frumoasă, se repezi Nielebock.

— Nu atât de frumoasă.

— Eu îţi spun una, şi trebuie să mă crezi fiindcă sunt şeful dumitale: toate astea nu sunt decât efectul acelui „von” şi „colonel”. Nu mi-a cerut dr. Hellebrandt de cum a venit, să umblu cu ea cu mănuşi?! Pe cuvântul meu. Ei, dar eu sunt social-democrat. Am respins cu toată energia această prejudecată de clasă. Ei, dar doctorul Röhn n-a putut rezista. Eşti convinsă acum?

Lotte dădu iar din cap.

— O iubeşte, spuse ea îndărătnică.

Atunci domnului Nielebock îi sări muştarul.

— Ia nu mai vorbi prostii! Tot dragoste şi de-alde astea vă umblă prin cap, cu gărgăunii ăştia ai voştri o să-l faceţi ridicol pe dr. Röhn!

Lacrima înduioşării plescăi deodată pe tăblia mesei. Nu putea omul vedea o femeie plângând, şi pace. Repede, speriat, însă totuşi prea târziu, îşi şterse nasul. Lotto Bergwald nu observase însă nimic. Era prea necăjită.

Dr. Heilebrandt n-avea habar de nimic. Secretara sa era Else Schatter. Ea îşi făcea datoria. Mai mult nu-l interesa Biroul dactilografelor stătea sub comanda lui Nielebock.

Toată lumea din birou era rece şi rezervată faţă de Hilde. Ea însă nu simţea nimic – trăia în beţia primei iubiri.

Vijelioasa izbândă a lui Röhn asupra sufletului ei era un fapt mai puţin extraordinar, decât acela că-şi el, omul atâta de încercat, se aprinsese. Röhn avea toate darurile care pot cuceri o femeie: inteligenţă, eleganţă, un exterior fascinant, situaţie înaltă şi o reputaţie de favorit al femeilor. Ea nu cunoscuse mai deloc viaţa, trăind între pereţii înguşti ai. Mici ei locuinţe. Acum cunoştea pentru întâia oară şi din capul locului dăduse peste un om ca Röhn. Era pentru ea primul bărbat pe care-l întâlnea. I se păru, nu fără motiv de altfel, cel mai bun.

Ea învăţă, datorită lui, că poate iubi. Asta nu era un lucra extraordinar. Ei însă

află datorită ei. Că mai poate încă iubi O mare descoperire pentru el, care credea că a depăşit de mult vârsta când te mai pot emoţiona micile şi dulcile nerozii ale dragostei, şi că a ajuns să aibă faţă de orice femeie doar o gentileţe pur obiectivă.

Acum, ca toţi cer cuprinşi de-o pasiune târzie, era convins că nu simţise niciodată o adevărată înclinare pentru cineva Tot ce fusese până acum erau numai manevre preliminare aşteptarea înfiorată de presimţirea celei care va veni.

Orele în care dicta erau singurele cu miez din întreaga zi. Ei nu rostiseră încă în cuvinte sentimentele ce le umpleau fiinţă toată. Şi totuşi se simţea în aer, fiecare privire şi fiecare strângere de mână la despărţire trăda ceea ce buzele lor se sfiau să rostească.

Acum, în timp ce dicta, făcea pauze mari. Niciodată nu pierduse vremea să discute chestiuni particulare cu domnişoara Bergwald sau cu vreuna din numeroasele ei predecesoare. Faptul că le dicta era o cinste, însă şi o povară.

Acum făcea mereu paranteze, vorbea despre sine, el care întotdeauna trecuse sub tăcere gândurile şi întâmplările sale şi o încuraja prin întrebări să povestească despre ea şi despre viaţa ei. Află numai că avea puţine legături şi că-şi iubea foarte mult pe tatăl său. El, care rareori îşi dezvăluise cuiva inima, făcu din ea o mică confidentă a grijilor şi supărărilor sale.

Într-o seară, când veni la dictare îl văzu palid şi zdrobit.

Cu toate că era atâta de călit în ce priveşte suferinţa omenească, tot se mai

găseau cazuri care-l răscoleau şi-l încovoiau. Ea îl cunoscu îndată că e zguduit, nu cutează însă să-i forţeze confidenţele. El încercă să dicteze. Deodată însă izbucni:

— Doamna Marholz şi-a tăiat beregata azi după masă.

Ea tresări. Vestea tragică o impresionă tot aşa de tare ca şi sunetul bizar al glasului lui.

Îl fixă cu privirea:

— Moartă?

El dădu din cap.

Hilde cunoştea din dictat şi din acte cazurile cele mai importante. Ajunsese să priceapă toate aceste lucruri omeneşti.

Ştia cât de neobosit se luptase Röhn pentru această clientă. Doamna Marholz era o doamnă mai în vârstă, foarte bogată, care se măritase de curând cu un ofiţer în

retragere. Sfatul prudent a lui Röhn să ceară separaţie de patrimoniu nu găsise la ea ascultare; îl respinsese ca o dovadă jignitoare de neîncredere faţă de viitorul ei soţ. După căsătorie, bănuiala lui Röhn, pe care îi fusese milă să i-o împărtăşească, şi anume că militarul o voise numai pentru banii ei, se dovedi întemeiată. Maiorul o copleşi cu atâtea meschinării ordinare, cu atâtea şicane calculate, cu asemenea umilinţe şi injurii, încât biata femeie trebui să fugă înspăimântată din propria ei casă.

Röhn porni acţiunea împotriva lui. Mai întâi încercă să obţină de la Marholz o pensie alimentară din propria ei avere. Soţul şi judecata respinseră cererea. Maltratările, umilinţele, meschinăriile şi injuriile, hotărî tribunalul, nu sunt un lucru aşa de grozav ca să îndreptăţească pe

doamna Marholz să socotească convieţuirea imposibilă. E datoare să se întoarcă la soţul ei. După o asemenea hotărâre soarta unei cereri de divorţ era pecetluită.

Aşa încât Röhn se găsea înaintea unei situaţiuni disperate: divorţul exclus. Atâta vreme însă cât fiinţă căsătoria, doamna Marholz n-avea dreptul să ceară un ban din averea ei. Avea de ales: ori să se întoarcă la bărbatul său care, după procesul de de pensie ar fi tratat-o şi mai brutal – ori să moară de foame. Căci dacă nu stătea cu el, bărbatul său – care de altminteri nu lucra nimic şi trăia din banii ei – nu era obligat să-i dea nicio întreţinere.

Röhn îi dezvăluise ieri bietei femei, această alternativă. Astăzi, în mica ei cameră cu chirie, alesese o a treia cale, cea extremă şi fatală.

— Ei, poftim unde duce căsătoria pe care o preţuieşti dumneata atâta! exclamă el zdrobit cum nu-l mai văzuse niciodată, poftim legile scelerate ale căsniciei! N-am dreptate când spun că torturile din evul mediu sunt un fleac pe lângă ceea ce numim căsătorie?! Stau, iată, cu mâinile legate, neputincios, nu pot da o mână de ajutor clientelor şi trebuie să le las să se sinucidă!

— Bine, dar acesta este un caz excepţional de nenorocit! încearcă ea să-l consoleze.

— De fel! strigă el. Cazuri ca astea se întâlnesc de câteva ori pe lună. Şi toată lupta e zadarnică. Lupt cu vorba şi cu condeiul să se modifice dispoziţiile legale privitoare la divorţ. Am intervenit pe lângă parlamentarii mai influenţi – am fost numit în comitetul pentru modificarea legilor

divorţului, în sfârşit am ajuns cel puţin să pun chestiunea la ordinea zilei. Dar ia seama! Lucrurile tot aşa rămân, în parlament, majoritatea e împotriva modificării şi victimele omeneşti cad mereu…

Ea tăcu întristată.

După o mică pauză, Röhn continuă cu un ton mai potolit:

— Câtă vreme căsnicia nu se va putea desface la cererea numai a unuia dintre soţi, care demonstrează că nu mai poate trăi – cu celălalt, câtă vreme nu se va putea divorţa fără stabilirea unei culpe a celuilalt soţ – ce rost are stabilirea unei culpe?! şi ce e o culpă?! se întrerupse el. Ce, e nevoie parcă să existe întotdeauna o intenţie şi o vină? Nu se poate ca, tocmai pentru un om mai fin, căsnicia să fie un martiraj, chiar

dacă „vina” celuilalt nu e numaidecât atât de grosolan de concretă, întrucât să se încadreze în cazurile prevăzute de lege?! Ca şi cum o căsătorie nu s-ar uza, chiar prin aceea că te simţi înlănţuit, prin frecăturile de fiecare zi, prin caracterul însuşi de instituţie a căsătoriei!

— Domnule doctor, spuse ea gânditoare, dumneata susţii cu tărie imposibilitatea căsătoriei. Îmi dai voie să te întreb ceva?

— Mă rog!

— Ce ai mai bun – de pus în locul căsătoriei?

O privi; ea simţea că el privea adânc prin ea şi dincolo, în depărtare.

— Da, dragă domnişoară von Lobach, firește că mi-am bătut mult capul cu această chestiune. Există doar numai două posibilităţi: căsătoria sau – te rog să nu te

sperii dacă voi rosti vechiul şi uzatul cuvânt: „dragoste liberă!”.

— Nu mă sperii, zâmbi ea privindu-l cu ochi serioşi.

El continuă:

— Idealul ar fi fireşte o convieţuire liberă şi responsabilă a sexelor, câtă vreme durează dragostea lor. Dar nu chiar aci stă problema. Problema începe abia când apar copiii. Dar toate astea sunt utopii, domnişoară von Lobach. Căsătoria exista şi se încăpăţânează de veacuri şi va mai rezista poate secole. Nu noi o s-o putem distruge. Eu nu sunt un teoretician. Eu nu pot gândi şi acţiona decât practiceşte. Şi de aceea, pentru mine nu există decât o soluţie: cât mai multe înlesniri pentru divorţ, ca o supapă de siguranţă pentru marea dezamăgire care-l pândeşte pe acela

care cutează să se căsătorească. Este o urgentă cerinţă morală şi umană. În afara de asta – sfătuiesc pe oricine are urechi de auzit să evite căsătoria.

— Vă mulţumesc pentru răspunsul amănunţit la întrebarea mea, spuse ea simplu.

— Cam prea amănunţit, nu? zâmbi el. Nu ştiu cum se face; dar ochii dumitale inteligenţi mă stimulează. El rămase locului, ridică gânditor capul.

— Dar cum am ajuns la discuţia asta?

Ea voi să răspundă, dar el îşi aduse aminte:

— A, da, de la moartea acelei biete femei. De la această jertfă tragică a căsătoriei.

El se aruncă în fotoliu, îşi încleştă mâinile şi rămase cu privirea pierdută.

Atunci ea-l îmbărbătă cu multă drăgălăşie:

— Domnule doctor, nu trebuie să te laşi aşa de tare impresionat de un caz nenorocit din practica dumitale profesională.

El ridică fruntea şi o privi:

— Ştiu, sunt sentimental, spuse ei amar.

— Nu, nu! protestă ea înspăimântată.

El sări în sus şi se apropie de ea.

— Domnişoară von Lobach nu poţi să-ţi dai seama cum îmi urăsc câteodată profesiunea, spuse el cu dinţii strânşi.

— Domnule doctor!

— O urăsc. Nu slujesc cu adevărat decât frivolitatea şi uşurinţa. Înaintea unei adevărate dureri însă, trebuie să stau cu mâinile încrucişate şi să privesc cum în fiecare zi cad victime; asta mi-e profesiunea! Îţi dai dumneata seama ce

înseamnă pentru un bărbat să nu poată fi de niciun folos?!

— Da, de astăzi îmi dau seama, spuse ea simplu, din inimă.

— Atunci vei înţelege cât sunt de măcinat, de obosit, de a lupta mereu cu morile de vânt cu problema insolubilă de a armoniza această instituţie anacronică, barbară, cu sentimentele, cu nădejdile, cu dorinţele oamenilor culturii noastre de azi.

Ea plecă ochii în faţa acestei nestăvilite izbucniri, ruşinată de parcă ar fi văzut pe un om gol, Până acum îl crezuse un triumfător, un fericit. Acum i se luă ca o ceaţă de pe ochi. Era zguduită. Văzându-l slab, îl iubi şi mai tare decât înainte, cu un sentiment de protecţiune. Îi venea să se repeadă spre el, să-l cuprindă în braţe, să-l consoleze ca pe un copil şi să-l îmbărbăteze. În loc de asta

spuse însă cu amărăciune:

— Renunţă atunci la specialitatea proceselor de divorţ.

El scutură capul.

— Acum nu se mai poate. Azi sunt „celebrul avocat de divorţuri”, de la care toată lumea aşteaptă minuni. Râse tăios.

— Este imposibil să-ţi schimbi specialitatea. Când ai luat-o odată pe o pantă… îţi dai seama. Niciodată un actor comic celebru, oricât de mare artist ar fi el, n-ar putea să s-apuce să joace un rol tragic. Publicul nu-l crede, pur şi simplu. Închipuieşte-ţi-l pe Pallenberg jucând pe Othello!

— Se poate să aveţi dreptate, spuse ea. În ce mă priveşte, eu una nu mi l-aş putea închipui pe Pallenberg ca Othello, fiindcă nu l-am văzut niciodată.

El se porni prin odaie încoace şi încolo. Deodată, se întoarse, şi, complet stăpân pe sine, exclamă cu vocea sa obişnuită, calmă dar compătimitoare:

— Nu, zău?

— Da, de doi ani de zile n-am fost la teatru, spuse ea,

— Atunci mergem mâine seară împreună, spuse el hotărât, Îi era penibil că se arătase adineauri slab şi voia să şteargă această impresie printr-un gest energic.

Ea ridică privirea spre el şi-i spuse fără timiditate:

— Aş fi foarte bucuroasă să merg cu dumneata dar nu ştiu dacă-mi va da voie tata.

El tresări.

— De ce să nu-ţi dea voie?

Ea zâmbi cu o uşoară ironie. El, de, e

cam de modă veche, de altminteri şi eu, după cum se vede din rochiile şi frizura mea de pe timpul bunicii.

— Pentru că ştii că-ţi stă foarte bine, miss Farren, zâmbi el exagerat de vesel ca să arate că pe el nu-l prosteşte cineva cu una cu două.

— Dumneavoastră abia vă datorez că am ajuns conştientă de aceasta, spuse ea, mai înainte o simţeam numai inconştient.

— Ei, vasăzică cum rămâne cu teatrul, o întrerupse el.

— Am să-ntreb pe tata.

— Bine.

— Dar tot nu se poate, spuse ea întristată. N-am nicio rochie de seară.

— Dacă n-aş şti că ai o fire atât de dreaptă, aş crede că aştepţi complimente, o necăji el. Fii liniştită. În oricare din rochiile

dumitale drăguţe arăţi ca o prinţesă.

Ea râse.

— Dacă n-aş şti că sunteţi un avocat mare, care nu spuneţi niciodată inexactităţi, v-aş ţine drept cel mai mare fabricant de complimente.

— Ei, zâmbi el, acum că ne-am spus atâtea adevăruri în faţă, să ne mai apucăm niţel de lucru. Luaţi creionul. Alteţă!

17

Când se întoarse seara acasă, Hilde găsi masa pregătită cu grijă şi mare dragoste. Tatăl său, cum o văzu, alergă spre uşa bucătăriei.

— Ţi-aduc îndată ceaiul, strigă el plin de zel, apa fierbe.

— Tată! protestă ea, şi se repezi după el.

Stăteau amândoi lângă soba de gaz şi aşteptau să dea apa în clocot.

Hilde se simţea ruşinată să-l vadă pe acest om bătrân şi cât un munte, fost pe vremuri şef de trupă, făcând pe servitoarea. La început, cu toate că trebuia să plece la şase şi jumătate dimineaţa, se apuca să mai rânduiască prin casă înainte de plecare. Pe urmă însă, el nu-i mai permise.

— Ce dracu’, tot oi mai fi şi eu bun la

ceva, spuse el zbârlindu-şi mustaţa groasă şi căruntă.

— Asta nu-i treabă pentru un bărbat, replică Hilde îndurerată.

— Ei, mormăii el, un soldat bătrân trebuie să se priceapă la de toate.

Ea se supuse la urmă autorităţii sale părinteşti. De altminteri, tinereţea ei îşi cerea drepturile la odihnă. Mai înainte de unsprezece nu ajungea să se culce. Înainte de şase trebuia să se dea jos din pat. Căuta să doarmă cât mai mult, căci de când iubea voia să fie frumoasă pentru „el”. Şi totuşi suferea în fiecare zi când îl vedea pe mândrul ei părinte coborându-se la treburi umile de femeie.

După ce termina de rânduit casa, bătrânul începea să alerge prin birouri şi prăvălii, se ducea în toate locurile anunţate

la gazete, căutându-şi ceva de lucru.

Când tatăl şi fiica se aşezară la masă şi Hilde începu să mănânce înfometată – la prânz mânca o masă săracă într-un mic restaurant de pe Tauentzienstrasse –, spuse:

— Tată, doctorul Röhn m-a invitat să merg mâine seară cu el la teatru.

Colonelul se plecă încet peste masă.

— Dr. Röhn?!

Ea dădu din cap, mâncând mai departe. Şi totuşi îi stătea un nod în gât. Îşi da seama că este pentru prima oară când se ascunde de tatăl ei, singurul prieten pe care-l avusese de când era copilă. Simţul ei de adevăr îi impunea să-i mărturisească deschis că iubeşte, şi să nu dea lucrului aerul că nu are nicio importanţă.

— Dr. Röhn?! repetă colonelul uimit. Ea dădu iar din cap cu un aer de nevinovăţie.

— Dar ce, merge şi cu... eh... cu celelalte dactilografe la teatru?!

— Nu cred, spuse Hilde. Dar tu ştii, tată că el se poartă cu totul altfel cu mine. M-a ales îndată ca secretară şi mă tratează absolut ca pe o persoană de aceeaşi condiţie socială.

Cu toate sforţările ce le făcea, glasul ei suna forţat şi nefiresc.

Colonelul însă nu era un observator subtil.

Răspunse liniştit:

— Aşa? probabil că o face din gentileţe pentru doctorul Hellebrandt.

— Probabil, răspunse ea cu o voce aşa de şovăielnică, încât tatăl tresări.

— Sau nu?! spuse el plecându-se cu violenţă spre ea.

— Ce vrei să spui cu asta? întrebă ea cu

aerul cel mai nevinovat.

— Oare – nu cumva – de, eşti fată frumoasă – nu cumva e cam insistent faţă de tine, spuse colonelul cu un ton în care uruia subteran o ameninţare.

— Dar tată! exclamă ea, apărându-l cu sinceritate. Dr. Röhn insistent! Ce-ţi dă prin gând! E gentileţea şi politeţea personificată. E tot ce poate fi mai – gentleman – iartă-mi acest cuvânt care nu-ţi place, dar n-am altul.

— Pe vremea mea aveam un cuvânt foarte bun: cavaler. Dar azi de, poate că s-a cam învechit cuvântul, răspunse el cu amărăciune. Făcu o pauză şi-şi netezi mustaţa. Bine, atunci nu ştiu de ce nu te-ai duce cu el la teatru. Poate că vrea să te răsplătească pentru că lucrezi aşa mult.

— Probabil.

— Atunci nu face fasoane, fetiţo, şi du-te! Ai destul de rar ocazia să ieşi.

— Dacă crezi tu, spuse ea, şi se minună ce turnură curioasă a luat conversaţia. Acum tatăl mai căuta s-o şi convingă. Îi era ruşine de ea singură. Copleşită de – simţământul că l-a minţit, ea sări şi-i sărută mâna osoasă. Era ca o rugă mută de iertare.

Bătrânul îşi trase mâna uluit, o mângâie pe cap şi murmură:

— Na, na, na, ce fetiţă impulsivă mai am şi eu! Ce ai?

Ea ridică din umeri. I se umeziră ochii. Forţa simţirilor noi şi tainice îi răpise ei – ca şi iubitului – liniştea şi siguranţa obişnuită, e făcuse suprasensibilă.

— Puneţi rochia nouă bleu, Hildekin, aia pe care ţi-a făcut-o madam Berger, o învăţă el ca o mamă. De la o vreme nu mai ştia ce

e cu ea. Poate că era surmenată de lucru, sau poate că aşa sunt femeile când trec de douăzeci de ani. Greu al dracului să ştii ce vor. Şi Beate, soţia lui, avea momente de expansiune şi de romantism, de rămânea omul cu gura căscată.

După ce spuse bunăseara şi se duse în camera ei, Hilde în loc să se culce, începu să-şi transforme cu mult gust rochia albastră. O avea de acum un an. La familia Lobach o rochie de acum un an era tot „nouă”. Rochia nu fusese însă făcută după moda, de acum un an, ci era o rochie *styl,* în afară de timp, culoare bleu-gris. Aşa încât ea nu era nevoită să şteargă urmele vreunei mode de ieri, ci o făcu numai mai cu şic şi mai vaporoasă. Nu era expresia vreunei mode anume, dar lui n-avea să-i fie ruşine cu ea în toaleta asta. Oricum, nu voia să

pară antediluviană pe lângă acest bărbat de lume, îmbrăcat după ultimul jurnal din Londra. Se trezise brusc în ea simţul eleganţei şi al cochetăriei.

A doua zi dimineaţa când o văzu în rochia ei nouă, colonelul îşi înfipse monoclul în ochi şi încreţi pleoapele. Vedea că e ceva schimbat, dar nu ştia ce anume. Ştia numai că era foarte frumoasă.

— Ei, distrează-te bine, spuse el şi o mângâie pe obrazul fraged; şi dacă după aceea te va invita să supezi nu te da înapoi, una fără alta nu merge în lumea bună.

Ea fugi repede. Colonelul se uită după ea şi se scărpină după ureche.

— Poate că totuşi nu e numai o gentileţe faţă de Hellebrandt, îşi spuse el oftând adânc. Ar fi bine pentru ea! Cine ştie… cine ştie…

Se ridică şi începu să strângă masa.

18

În birou fu o zi de agitaţie nemaipomenită.

De cum sosise la birou, Röhn chemă pe domnişoara von Lobach. Când păşi înăuntru, în rochia ei „nouă”, el exclamă încântat.

— A, a! Ştii că e frumoasă! Ea roşi, ochii i se aprinseră de bucurie. Albastrul-sur al mătăsii adâncea şi mai mult albastrul strălucitor al ochilor ei.

— Oare pot să deduc din toaleta aceasta de gală că tatăl dumitale ţi-a dat voie să mergi deseară?

Buzele roşii şi subţiri râseră afirmativ, buclele aurii se scuturară voioase.

— Admirabil! se bucură el ca un copil, sorbind-o cu ochii fericiţi, admirabil, jubila

el: Un anacronism paradoxal. O *grande dame* din secolul al XVIII apărând pe Kurfürstendamm! Ştii ce eşti dumneata? strigă el, pradă unei bruşte inspiraţii: femeia de ieri – şi cea de mâine.

— Ce sunt? întrebă ea râzând.

— Femeia de astăzi, vrea să fie orice, numai femeie nu. Vrea să semene cu bărbatul la faţă, la frizură, la îmbrăcăminte, la sport, în profesiuni, în fine: în totul. Prin aceasta n-a făcut altceva decât s-a pierdut pe ea însăşi şi ne-a răpit nouă bărbaţilor tot ce era mai delicios în viaţa noastră. Va veni însă curând o vreme în care vom porni în căutarea femeii-femeie. Atunci eu voi apare ca un nou Columb – cu dumneata de mână. Şi de aceea spun că dumneata eşti femeia de ieri şi cea de mâine.

— Vasăzică, vorbind fără înfloriturі, o

vechitură demodată, glumi ea şi-l privi cu atâta drăgălăşie şi încredere încât pe el îl duru inima de fericire.

— Demodată?! el scutură capul. Nu, Hilde Lobach. În afară de timp – eternă – expresia vie a feminităţii.

— Femeia cea mai femeie, râse – ea fericită de gândul că va fi toată seara cu el.”.

El râse din toată inima. Apoi îi dezvălui planul de luptă.

— Astă seară termin mai devreme. La şapte dau afară toate clientele. Apoi vin sus şi spun că dumneata poţi să pleci acasă deoarece sunt invitat undeva. Dumneata te duci la „Comedia” şi mă aştepţi la casă.

Ea dădu din cap, învoită.

— Oare e aşa de rău că trebuie să facem totul în secret? întrebă el cam temător.

— Nu! protestă ea. Aşa şi trebuie. Celor din birou li s-ar părea foarte – ciudat – şi ar interpreta greşit dacă ne ar vedea ieşind împreună. Îţi mulţumesc că ai grijă de reputaţia mea. Şi în definitiv întrucât ne ating aceste chestiuni exterioare?

— Fetiţo, strigă el furat de entuziasm, fără să se poată stăpâni.

Ea păli. Inima i se strânse de bucurie. Era primul cuvânt de dezmierdare pe care i-l spunea el.

— Vasăzică, s-a înţeles?

Ea dădu din cap.

— Am impresia că joc într-o piesă cu o intrigă rafinată, exclamă ea veselă.

— Aşa şi e. Piesa are un nume vechi şi foarte nimerit.

— Care nume?!

— Intrigă şi – amor.

Ea îl privi împietrită de această directă declaraţie de dragoste. Apoi răspunse cu căldură şi fără reţinere:

— Să-i spunem aşa. Am ţinut întotdeauna foarte mult la Schiller. Mi-a fost totdeauna de bun augur.

19

Câteva minute înainte de opt, Röhn întâlni pe partenera sa în vestibulul teatrului. Când îşi deteră hainele la garderobă, ea observă cu uimire că el purta acum smoching. El văzu mirarea ei.

— Transformare magică în actul întâi, râse el. Întotdeauna am la birou un costum de seară. Gata oricând: ăsta e secretul!

Se urcară spre loja de rangul întâi. Lui Röhn nu-i scăpară nici privirile uimite ale doamnelor, nici zâmbetul lor ironic la adresa frizurii şi rochiei ne la modă. Luă micile strâmbături ale năsucurilor frumoase drept o critică strălucită. Văzu gurile căscate ale bărbaţilor, văzu feţele lor banale de oameni de afaceri îmblânzindu-se şi umanizându-se la vederea ei, văzu

entuziasmul aprins şi extazul din ochii studenţilor. Şi se simţi mândru, ca şi orice alt bărbat în locul lui.

În lojă, ea făcu senzaţie. Toate binoclurile se îndreptară spre ea. În multe locuri, buze geloase de femei şopteau: „Ia te uită colo, cu cine stă dr. Röhn!” „Unde?” „Colo în loja a patra de la scenă”. După aceea, dacă cuvintele acestea se adresau unei femei –, urma o tăcere, cu înţeles. Dacă însă, aceste cuvinte se adresau unui bărbat, o dată se auzea o exclamaţie imprudentă de încântare, după care doamna respectivă se aşeza înciudată la loc.

Se juca o comedie. Hilde râdea ca un copil voios. El îi auzea râsul în întuneric. Îşi uită de tot de scenă. Şi se gândea mereu la acelaşi lucru: „are un râs, ca de ghiocei – ca de ghiocei când se împrimăvărează”. Ce

anume voia să spună ilustrul jurist, devenit poetic, era cam. Confuz. Vina o purtau ochii albaştri şi rochia bleu-gris. Precum şi clocotul primăvăratec din inima lui.

După ce plecase de la teatru, Röhn întrebă:

— Îţi place să dansezi?

Ea răspunse, veselă:

— N-aş putea spune. N-am mai dansat de ani de zile, de pe când luam lecţii de dans.

— Atunci este neapărat necesar să ne convingem, spuse el în glumă şi o urcă în maşina lui sport, care aştepta în faţa teatrului.

Şoferul duse mâna la şapcă: Recunoscu pe „dactilografă” deoarece îi deschisese adesea uşa vilei.

Hilde se urcă niţel încurcată. Röhn

porunci să-i ducă la un restaurant elegant.

În vreme ce maşina săgeta prin Kurfürstendamm la vale, fata tăcea, cu inima strânsă. El pricepu.

— Kleinmüller – spuse el arătând spre şofer – mi-e foarte credincios. Şi în afară de asta, ce să faci, asta-i soarta tuturor intrigilor: au un călcâi al lui Ahile, un punct vulnerabil.

Ea zâmbi şi-şi recâştigă buna dispoziţie.

Era primul ei supeu mare. Dându-şi importanţă, alese, sub conducerea competentă a lui Röhn, bucate din care nu mai gustase niciodată. Învăţă să desfacă stridii şi le găsi „sincer vorbind” oribile. În schimb îi plăcură foarte mult homarii. În ce priveşte vinurile, îşi descoperi brusc aptitudini remarcabile de cunoscătoare.

Pălăvrăgeau amândoi pe un ton de

tachinărie, tonul obişnuit al conversaţiilor lor. El era un tovarăş foarte vesel şi animat. Obrajii ei se roşiseră ca focul, replicile îi erau din ce în ce mai puţin prompte. Lui i se păru şi mai frumoasă astfel.

Apoi se duseră şi dansară. El dansa aşa cum făcea toate, calm, monden, rafinat, elegant. La început, ea fu ceva cam nesigură. Dar el o conducea aşa de îndemânatic, încât ea îşi recâştigă curând încrederea în sine. Graţia ei naturală, îi înnobila toate mişcările.

— Ei, întrebă el după al treilea dans, acum te-ai lămurit dacă îţi place sau nu să dansezi?

— Da, spuse ea. Ritmul mă farmecă. Cred însă că trebuie să fiu cam ridiculă, eu, „anacronism paradoxal” dansând dansuri moderne. Nici nu-mi şade. Aş dori să dansez

un vals lin de tot sau o gavotă sau un menuet.

El zâmbi misterios. Scrijeli repede câteva cuvinte pe lista de bucate şi, într-un moment când ea nu-l observă, i-o dădu chelnerului împreună cu o bancnotă.

Îndată după aceea, orchestra începu să cânte un vals de Strauss.

Ea ascultă surprinsă.

— Dunărea albastră! exclamă ea veselă.

— O seară în bleu, răspunse el, o doamnă în bleu, ochi bleu, violete bleu, şi Dunărea albastră. El sări în sus şi se înclină înaintea ei invitând-o la dans. Şi de data aceasta, ea simţi, şi mai tare ca adineaori, bătăile inimii partenerului ei, apăsarea trădătoare a mâinilor, fericirea de a pluti împreună cu el, în ritmul melodiei, departe de lume.

Când porni spre casă, vibra de dans şi de şampanie, ardea de beţia unei noi fericiri. În limuzină, el îi luă mâna. Ea i-o lăsă. Atunci el căută buzele. Ea i le dădu. Se sărutară cu patimă. Ea săruta pentru întâia oară din iubire.

Automobilul opri înaintea casei ei. Li se părea că sunt numai câteva secunde de când se urcaseră în maşină – dar secunde pline de viaţă.

Săriră-n sus speriaţi. El îi mângâie mâna în tăcere. Ea îi netezi părul.

— Mâine dimineaţă, spuse el.

— Da. Ea îi mai luă o dată mâna şi şi-o apăsă pe inimă.

— Iei cafeaua dimineaţa la mine.

— Bucuroasă.

O conduse până la poartă, deschizându-i-o.

— Noapte bună, femeia mea de ieri şi de mâine şi de azi, spuse el cu un zâmbet grav şi recunoscător.

— Noapte bună… te iubesc, spuse ea şi-i dezmierdă braţul cu o mişcare timidă.

Röhn aşteptă până ce o văzu dispărând după o cotitură a scării. Se duse apoi încet şi gânditor spre maşină.

Când Hilde intră în odaie, tatăl ei strigă din camera alăturată, unde aşteptase în pat întoarcerea fetei:

— A fost frumos, Hildekin?

Ea răsări în prag.

— Admirabil, tată!

Apoi închise uşa.

Bătrânul zâmbi mulţumit în perne şi se întoarse spre perete. Acum putea dormi liniştii.

Curând începură să pătrundă prin uşa

închisă, sforăiturile înăbuşite ale bătrânului colonel. Hilde însă nu-şi găsea somnul. Era beată de fericire. Umbla încet prin odaie încoace şi-ncolo. Obrajii îi ardeau, buzele-i ardeau, ochii-i ardeau. Inima-i bătea aşa de tare, încât la un moment dat se temu că ar putea-o auzi tatăl său din camera cealaltă. Atâta de tare-i bătea sângele-n vine, cântându-i în urechi cântecul dragostei ei.

Se apropie de oglinda mare de modă. Veche şi se observă cu obiectivitate, ca şi cum ar fi fost vorba de a treia persoană. Aşa dar asta era femeia pe care celebrul avocat dr. Röhn o iubea şi o sărutase! Asta din oglindă. Îşi păru sieşi străină, schimbată. Nu-şi putea da seama, în ce anume. Fiindcă nu vedea că e mai matură, că ochii i-au devenit mai calzi, mai pătimaşi sub sărutările lui, că fata nevinovată păşise pe

calea destinului ei de femeie.

Privi rochia bleu-gris. Şi deodată, involuntar, dezmierdă mătasea lucioasă. I se părea că rochia e, o fiinţă vie şi sfinţită prin aceea că el o atinsese, şi că-i plăcuse lui şi prin aceea că Hilde trăise, îmbrăcată în ea, cel mai înălţător moment al vieţii ei.

Îşi scoase rochia. Când după aceea îşi desfăcu părul, întâlni deodată în oglindă nişte ochi trişti şi gravi chinuiţi de întrebarea: şi-acum! Ce va fi? Cu o mişcare energică şi contrariată, îşi aruncă părul spre spate.

La ce întrebarea asta oare dragostea lui nu era o fericire destul de mare, copleşitor de mare? Cu înverşunare începu să se pieptene, supărată.

Dar cu înverşunare şi nervi nu poţi birui prejudecăţi înrădăcinate. Din moşi strămoşi,

în familia ei, un sărut însemna un legământ. Fetele din casa von Lobach sau din familia conţilor Engelbert nu se lăsau sărutate decât de acela care era menit să le fie soţ.

Fireşte, vremile se schimbaseră şi, odată cu ele, împrejurările. Din actele pe care le copia, Hilde aflase lucruri erotice pe lângă care un sărut era o jucărie. Ştia prea bine toate astea. Şi sângele ei o simţea. Şi totuşi fantomele strămoşilor şi educaţia pe care e primise se răsculaţi în ea. Iar tot ce era bun şi nobil în ea se-ntreba: şi-acum? Şi acum, ce?!

Îşi repeta mereu: Te iubeşte, şi asta e de ajuns. Tot restul nu-i decât dulcegărie morală şi calcul meschin! Şi totuşi sute de femei, bunice şi străbunice, se întrebau în ea: şi-acum? Şi-acum, ce?!

Îşi da seama, el nu o va lua de nevastă.

Nu putea s-o ia de nevastă. Ar fi o trădare a celor mai sfinte credinţe ale lui privitoare la căsnicie. Şi-ar trăda cele mai profunde convingeri. Şi totuşi, cum stătea aşa şi-şi pieptăna părul lung şi bogat, o vagă, blândă şi dulce speranţă înflorea în inima ei.

Ar fi voit să rămână toată viaţa lângă el, să-i fie totul, femeie, tovarăşe, prieten. Să nu plece niciodată de la el. Să-i fie tot ce o femeie poate fi unui bărbat. Să nu fie numai un episod în viaţa lui. Voia să-l ţină strâns şi să fie fericită cu el. Căci nu era altceva decât femeie, cu toate eroismele şi slăbiciunile şi darurile şi dorurile şi pasiunile unei femei. Şi de aceea, cu toate „sfintele lui credinţe” şi „convingeri nestrămutate” ea nădăjduia.

Tinereţea şi optimismul biruiră. Începu brusc să creadă în minunile dragostei. Dacă

el o iubeşte – şi că o iubeşte, simţea cu fiece fibră –, nu se poate ca el să nu-şi dea seama că e orbit de-o concepţie greşită. Cu siguranţă – cu siguranţă. Dragostea nu totdeauna orbeşte numai, ci, uneori, dimpotrivă îţi deschide ochii. Câte lucruri noi nu-i apăreau ei astă seară limpezi! Cu siguranţă că şi el…

Se întinse în aşternutul neted, care îi răcorea plăcut trupul. Iar fericirea dragostei ei tinere şi eterna consolare – nădejdea – îi domoliră îndoielile şi o adormiră ca pe un copil.

Nici Röhn nu putu adormi multă vreme. El nu mai avea douăzeci şi doi de ani, ca Hilde. Pe el nicio speranţă nu-l consola. Umbla în pijama prin odaie, în lung şi-n lat, şi măcina în dinţi o ţigară după alta. Şi pe el îl chinuia viitorul. Şi el se gândea la

căsnicie. Dar nu ca la o posibilitate. Pentru prima oară i se întâmplă să aibă un sentiment destul de puternic care să-i impună măcar gândul căsătoriei. Dar îl respinse cu violenţă. Nicio slăbiciune neroadă! Niciun sentimentalism! Nu va ajunge a face prostia şi inconştienţa pe care o săvârşesc toţi bărbaţii orbiţi de o mare iubire! Nu va cădea în cursa ce-l momeşte. Nu-şi va sfărâma lui şi ei toate aripile şi avânturi el

Aruncă o ţigară în scrumiera de argint – şi-şi aprinse alta.

Dar atunci? Nu mai era atât de tânăr încât să se arunce nebuneşte cu capul în jos într-o aventură. Ţinea şi prea mult la Tilde pentru aceasta. Atunci? Să fugă? Să cedeze? Să renunţe? Să se retragă în pripă cât mai era – poate – posibil?!

Umbla încoa şi încolo prin odaie cu fruntea încreţită. Îl înfuriase deodată gândul că a îmbătrânit. Dacă s-a putut – măcar gândi să fugă din calea minunii nepreţuite pe care viaţa i-o dăruia, în sfârşit, acum la aproape patruzeci de ani, atunci era bătrân. Atunci nu mai era bărbat, ci o sperietoare de păsări neînsufleţită în straie bărbăteşti! Ar fi ca atunci când cineva, de frică de moarte – s-ar sinucide!

— Nu, nu, nu!! Va reţine fericirea arătându-se demn de ea. Va reţine fericirea cu o mie de braţe dornice! Fie ce o fi. Se aruncă pe pat.

Va reţine-o cu o mie de braţe egoiste.

Mai pe urmă, însă, dragostea lui cinstită şi altruistă îi şopti la ureche: las-o liberă – e mai bine pentru ea!

Strânse dinţii şi pumnii. Nu, nu, nu!! Ce

rost ar mai avea viaţa dacă i-ar stinge soarele cel mai luminos! Din laşitate! O viaţă de sobol în beznă?! El?! Nu!

Până dimineaţa se luptă cu egoismul său şi cu marea sa iubire târzie.

21

A doua zi, puţin după şase jumătate Hilde sună la poarta vilei din Heerstrasse. Röhn se şi aşezase la lucru, la cinci se dădu jos din pat, pentru că tot nu putea dormi. Îi ieşi repede înainte.

Amândoi erau palizi, măcinaţi de luptele interioare, îndoieli, speranţe şi deznădejdi. Totuşi, cum se văzură, uitară orice oboseală şi orice îngrijorare. Ea căzu la pieptul lui, şi rămase pitită acolo, cu atâta naturaleţă de parcă ei doi s-ar fi iubit dintotdeauna, din zorii vremilor şi nu s-ar fi găsit abia ieri seara pentru întâia oară.

După prima explozie de bucurie, el spuse vesel:

— Dar ai venit cu o jumătate de ceas mai devreme. Nici tu n-ai mai putut aştepta ca

să ne vedem? Eu ardeam ca în friguri de nerăbdare.

Ea mărturisi însă cu sinceritate:

— Nu, Wolfgang, n-aş fi îndrăznit să te turbur mai de vreme! M-am gândit numai că deoarece m-ai invitat să iau cafeaua cu tine –, să nu pierdem din vremea de lucru!

Atunci el o îmbrăţişă iară, râzând, cum săruţi un copil care a spus ceva nostim.

— Ce ai? întrebă ea nesigură.

— O, zeiţă a conştiinciozităţii, exclamă el, întrupare a simţului de datorie! Cât te iubesc şi pentru asta, pentru că eşti aşa de vrednică.

Da, şi zelul ei la lucru i-o făcea dragă, căci el însuşi era un om foarte muncitor şi de o conştiinciozitate fără seamăn.

Se aşezară apoi pe terasa dinspre grădină şi luară cafeaua. Kleinmüller,

servitorul-şofer, se retrăsese plin de tact. Hilde făcu pe stăpâna casei, fără să-şi dea seama, zeloasă şi plină de graţie.

Şi tocmai când îşi încununa prima masă intimă cu o îmbrăţişare, uşa sufrageriei se deschise şi în pragul ei apăru – Erwin Oven.

Venise de la gară direct la prietenul său. Găsise uşa casei deschisă, bucătăreasa tocmai mătura holul.

— Domnul doctor s-a sculat?

Bucătăreasa dădu din cap, voi să mai adauge ceva, însă Oven apucase să deschidă uşa sufrageriei ce da în terasă.

Cam zăpăcit privi scena de dragoste de pe terasă. Oven deschise uşa cu zgomot. Dar cei doi îndrăgostiţi ce se sărutau erau pe altă lume. Ei nu aveau urechi decât pentru vuietul sângelui ler. Oven voi să se retragă intimidat. Se temu însă să nu atragă

atenţia bucătăresei din hol. Aşa încât intră încet şi închise cu grijă uşa după el. Şi aşteptă. Trebui să aştepte vreme multă încât avu destul timp să se minuneze. De ani de zile nu mai întâlnise în casa asta nicio femeie –, afară de bucătăreasă şi de servitoare.

Oven zâmbi. Intrase cu o faţă pală şi îngrijorată, acum însă se mai reculese.

Când Hilde şi Röhn coborâră iar pe pământ, Oven se apropie.

— Bună dimineaţa! strigă el vesel. Cei doi tresăriră speriaţi.

— Erwin! Röhn sări în sus. De când plecase la München nu mai auzise nimic de el. Nu-şi scriau mai niciodată. Când venea, era bun venit. Cei doi prieteni se bucurară foarte tare.

Hilde roşi. Cei doi bărbaţi îşi strânseră

mâinile voiniceşte. Apoi, Röhn cuprinse umerii lui Oven cu-n gest frumos şi drăgăstos şi-l conduse spre Hilde.

— Iată singurul meu prieten iubit, Erwin Oven… şi Hilde von Lobach.

Oven îi întinse mâna şi murmură ca-i încântat. Hilde plecă chii.

Röhn văzu că ea se ruşinează şi întoarse vorba.

— Hai, aşează-te şi ia cafeaua cu noi. Ce mai e nou? Iar vreo fuziune?

De data asta, Oven se arătă la rândul lui jenat, mult mai jenat decât fusese adineaori Hilde.

— Trebuie să stau de vorbă cu tine, îngăimă el. Acum îndată.

Krim îl privi scrutător. Nici odată nu-l văzuse aşa de agitat pe acest june, altminteri foarte potolit.

— Ceva rău?! întrebă el îngrijat.

— Nu.

— Ei, dă-i drumul! Röhn îi făcu semn să şadă. Hilde dădu fuga în sufragerie să aducă ceaşcă, farfurii, tacâm.

— Trebuie să vorbesc cu tine singur, îi şopti Oven profitând repede de lipsa ei.

— E aşa de grabnic?

Oven afirmă din cap.

Hilde se întoarse. După ce puse tacâmul lui Oven, Röhn se apropie de ea, îi luă mâna delicat şi-i spuse:

— Noi ne ducem o clipă în birou. Erwin trebuie să-mi comunice ceva foarte grabnic în chestiuni de afaceri.

Ea dădu din cap. Oven o salută. Cei doi domni plecară.

Oven şopti entuziasmat lui Röhn:

— Încântătoare fiinţă! Röhn mormăi.

— Îmi pare bine că-ţi place.

— Eşti amorezat rău?

— Foarte.

— Felicitările mele.

— Dar – măi băiete – spuse Röhn închizând uşa biroului. N-aş vrea să te înşeli nicio clipă asupra Hildei. O iubesc – dar – iartă această expresie – trivială – pur platonic.

Oven rămase cu gura căscată.

— Căsătorie?! strigă el încântat.

— Eşti nebun?! răspunse Röhn. Cum să-ţi dea prin cap ideea asta absurdă. Eu şi însurat!

Atunci Oven îşi luă inima în dinţi şi grăi:

— Pentru că eu am de gând să mă-nsor.

Trecu vreme până ce Röhn putu rosti un cuvânt.

— Tu?!

— Eu.

— Ai înnebunit?!

Atunci Oven se apropie de Röhn. Acum, că spusese ce-l apăsa, se simţea parcă uşurat de e povară grozavă. Îi veniră iar culorile în obraz.

— Ştiam eu c-ai să te superi, spuse el naiv. Mi-a fost grozav de frică de tine. Pe cuvânt. Dar – Wolfgang – tot ce mi-ai spus şi mi-ai insuflat tu, nu e decât pură teorie. Când iubeşti serios, îţi dai seama că toate teoriile se risipesc ca fumul la vânt. Dacă o iubeşti cu adevărat pe fata de dincolo, ai să vezi şi tu curând că am dreptate.

Röhn făcu un gest de respingere netă şi hotărâtă.

— Nu m-aş fi aşteptat niciodată ca *tu* să comiţi nerozia asta.

— M-am luptat cât am putut, mărturisi

Oven, m-am gândit mereu la tine şi la – învăţăturile tale. Dar am căzut biruit. Ridică resemnat braţele la cer.

— De altminteri o cunoşti.

— Eu?!

— Chiar tu mi-ai prezentat-o.

— Eu?!

— La serbarea câmpenească din Wannsee.

Röhn ridică fruntea gânditor.

— Habar n-am.

— Femeia aceea superbă – Maria Fiodorowna Isaieff!

22

Când auzi acest nume Röhn sări un pas înapoi. Dacă n-ar fi fost deprins de profesiunea lui să se stăpânească, s-ar fi trădat. Păli din pricina sforţării ce o făcea să-şi păstreze calmul. De abia acum îşi dădu seama, că de când cu serbarea din Wannsee nu se mai gândise la rusoaică. Întrebă resemnat:

— Crezi în prietenia mea?!

— Vai de mine, Wolfgang!

— Atunci nu te însura!

Oven zâmbi trist.

— Ştiam că tu ai să fi contra. Şi Maria ştia.

— Aşa – şi ea ştia?

— Ştie că eşti un vrăjmaş al căsniciei.

Atunci Röhn apucă mâna prietenului

său, şi-i spuse cu o voce foarte gravă, aproape pătimaşe:

— Te implor, nu te însura.

Oven îşi retrase domol mâna.

— Măi omule, e o monstruozitate ce-mi ceri. Aşa spune şi Maria. Pentru că tu, ca avocat de divorţuri, ai făcut experienţe proaste, să renunţăm noi la fericirea noastră? Se poate să ceri aşa ceva? Asta ar fi – nu găsesc, alt cuvânt decât – fanatism.

Nu l-am găsit eu. Dar aci are dreptate Maria. Ai să te laşi convins, Wolfgang. Caută mai întâi s-o cunoşti bine. E tot ce poate fi mai – nobil, mai blând, mai bun, mai pur – Röhn scăpă o exclamaţie înăbuşită.

— Cum? întrebă Oven.

Röhn tăcu însă mohorât.

— Soarta a tot prigonit-o – a fugit din Rusia trecând prin primejdii groaznice – a

suferit aci mizerie cumplită – am să-ţi povestesc eu altă dată toate pe larg. Şi tu care eşti aşa de bun şi de milos, n-ai să te încăpăţânezi să-i produci o nouă suferinţă fără niciun rost.

— Hm! făcu Röhn.

Oven îl privi tăios.

— Eşti foarte ciudat. Ai ceva personal împotriva Mariei.

— Nu, spuse Röhn ferm.

Trebuia să mintă. Secretul profesional stătea ca un zid între ei şi prietenul lui.

Röhn îşi frământa zadarnic mintea. Întrebă cu-n aer nevinovat:

— Atunci la Wamnsee ai făcut cunoştinţă cu ea?

Oven respiră uşurat. Bine că Röhn începe să discute cu el chestiunea. Gheaţa se spărsese. Răspunse vesel:

— Da. Şi chiar din prima seară ne-am simţit bine împreună. Îţi mai aduci aminte că a doua zi n-am mai putut lua masa cu tine? Îmi dădusem întâlnire cu ea şi am petrecut toată după amiaza la ea acasă. Din nefericire, seara a trebuit să plec. Peste două zile însă ea sosi la Köln. Mă tot ţineam să-ţi scriu. Dar – cum ţi-am spus, îmi era o frică copilărească de tine. Zâmbi ca un băieţaş.

Röhn tăcea mereu. Atunci Oven spuse:

— Acum trebuie să plec – m-aşteaptă afară în maşină.

Röhn îl privi fix.

— Da, n-a voit să vină cu mine. Zicea că e mai bine să-ţi aduc eu vestea, cu menajamente. Am sosit azi dimineaţă amândoi. Aveam de gând s-o conduc acasă la ea şi pe urmă să vin să stau. La tine. Dar

văd că şi tu pluteşti în fericire – spuse el privind în direcţia verandei. Mai bine mă duc la hotel.

Röhn nu răspunse nimic.

— Şi eu oare mă gândeam să mâncăm toţi trei împreună la Dressel. La ce oră îţi convine?

Röhn se gândi o clipă.

— La două şi jumătate, spuse el.

Oven îi apucă mâna şi i-o scutură cu căldură. Acum partida era câştigată. Odată ce Röhn primise să ia masa cu ei!

— Îţi mulţumesc, Wolfgang. La două jumătate? Hm! La două am o întâlnire de afaceri. Dar nu-i nimica, puteţi începe masa şi fără mine. Acum însă trebuie să fug la ea. Salută din partea mea pe frumuseţea de dincolo. Omule, ia-o de nevastă dacă o iubeşti! Există şi căsătorii fericite, încearcă

numai. Vasăzică la Dresse! Şi ai să vezi: cu *aşa* femeie nu poate fi cineva nefericit – în ciuda tuturor experienţelor tale triste.

23

În hol se despărţiră. Röhn rămase multă vreme locului, copleşit de gânduri sumbre. Pricepuse care sunt planurile acelei femei diabolice. Era limpede ca ziua. De cum îl văzuse la serbarea aceea câmpenească, îşi dase seama, cu instinctul ei rafinat, că acest tânăr provincial, bogat şi neexperimentat, este o pradă admirabilă pentru ea. Îşi pusese în minte să-l prindă în mrejele căsniciei. Ce să facă? Să-l lase să-şi piardă capul?! Femeia asta are să-l prăpădească, fără discuţie. Voia să se mărite cu el numai din calcul. Atât. Femeia asta care de ani de zile nu era altceva decât o întreţinută! Care nu cunoştea niciun scrupul, şi nicio cuviinţă!

Şi el să lase pe cel mai bun prieten al lui să ia o asemenea femeie?!

Îşi frământa mereu mintea. Nu, nu-i putea spune lui Oven niciun cuvânt din ceea ce îi încredinţase ea cai ocazia acelei consultaţii. Era absolut imposibil, din pricina datoriei ce-i incumba ca avocat. Să trădeze încrederea clientelor sale? Nu-nu! Să lase atunci pe tânărul pe care-l iubea aproape ca un părinte, să-şi strice viaţa, iar el să stea cu braţele încrucişate?

În cele din urmă se întoarse pe terasă. Hilde îl întâmpină cu un zâmbet, pe care nu-l avusese mai înainte, un zâmbet voios care exprima iubirea şi devotamentul ei. Acest zâmbet îi făcea ochii şi mai întunecaţi şi mai adânci.

— Iartă-mă spuse el şi se aşeză. Cu toate că se străduia să-şi ascundă durerea sub

masca unei veselii silite, ea simţi îndată chinul lui. Puse mâna cu dragoste pe umărul lui şi-i întrebă:

— Dragul meu, eşti necăjit?

El o privi mut. Ea văzu o tristeţe adâncă în ochii lui. Îi cuprinse îngrijorată mâna:

— Dragul meu, pot împărţi cu tine mâhnirea ta?

El clătină capul.

— N-am voie să vorbesc. Secret profesional.

— Dar – eu sunt funcţionara ta şi ştiu că nu trebuie să spun nimănui nimic asupra proceselor tale, zise ea mirată.

— N-am voie. Ceea ce stă scris în acte, nici nu poate fi ţinut secret. În orice caz sunt lucruri care se dezbat public înaintea judecăţii. Însă asupra celor ce mi se încredinţează la consultaţii, n-am voie să

suflu un cuvânt! El zâmbi ca să distragă atenţia ei de la gravitatea situaţiei.

— Ce dureros lucru, spuse ea tristă, că-n felul acesta rămân atâtea lucruri pe care nu le vom putea purta împreună.

— Le birui eu singur, spuse el. Regret numai că am fost deranjaţi.

— Era doar singurul tău prieten, îi aminti ea.

— Singurul meu prieten? Ţi l-am prezentat eu aşa? A fost o îndoită greşeală. Mai întâi pentru că m-a dezamăgit amar şi al doilea pentru că simt din ce în ce mai multă tărie că – singurul meu prieten eşti tu!

Atunci ea sări în sus. Îl îmbrăţişă şi-i acoperi faţa cu sărutări furtunoase.

— Îţi mulţumesc – îţi mulţumesc. A fost cel mai mare şi mai minunat dar, ce mi-l

puteai face.

Mai târziu, el dictă calm şi vioi ca întotdeauna. În drumul spre tribunal el opri maşina în preajma biroului şi ea coborî. Însă în pauzele dintre procese îl apucă iar grija de prietenul său.

Ce fel de căsătorie, ce dezamăgiri nimicitoare, ce neruşinate încornorări, ce degradări şi dezastre îl aşteptau cu femeia asta!

El îşi frământa mereu mintea. La un moment dat îi veni în gând să scrie decanului o scrisoare, să-i expună cazul fără a da nume şi să-i ceară aprobarea de a spune adevărul lui Oven. Renunţă însă la acest plan. Nici măcar cea mai înaltă instanţă de onoare a baroului nu-l putea dezlega de obligaţia tăcerii.

În procesul care urmă, Röhn avu de

adversar pe unul din cei mai bine văzuţi avocaţi din Berlin, care făcea parte ca şi el, din consiliul de disciplină al baroului. După ce ieşiră din sala de şedinţă, Röhn îi povesti pe scurt cazul şi-l întrebă ce părere are. Bătrânul şi înţeleptul consilier juridic, rămase pe gânduri.

— Grea afacere, dragă coleg. Dar dumneata ştii doar prea bine că ăsta e un conflict în care ne găsim de cele mai multe ori. Prea multe nu-ţi rămân de făcut. Doar atâta: să dai prietenului să înţeleagă că trebuie să se ferească.

— Crezi dumneata că un nerod amorezat pleacă urechea la asemenea generalităţi?

Bătrânul ridică din umeri. Röhn continuă supărat.

— Dacă nu-i expun fapte concrete, care nu pot fi negate, n-ajung la niciun rezultat

cu el. Am să-mi pierd numai prietenul tocmai acum, când are mai mare nevoie de mine.

— Posibil, foarte posibil, mormăi consilierul. Nu, rămâne altceva de făcut decât să laşi destinul să-şi urmeze cursul. De câte ori nu trebuie să ne resemnăm cu durere faţă de forţa împrejurărilor!

Röhn voi să-i răspundă, dar tocmai atunci veni în fugă noul său adversar şi-l trase în sala de şedinţă. Avu numai timpul să-i întindă mâna consilierului, cu un ironic zâmbet de mulţumire.

Cu toate că bogata sa experienţă în materie de femei îl făcuse foarte sceptic, îşi puse însă toate nădejdile – în disperare de cauză – în întrevederea lui cu Maria Fiodorowna.

La două jumătate fix, stopă înaintea

restaurantului Dressel din Mauerstrasse. Ea îl aştepta. Când se apropie de masa ei ea-i întinse gentilă mâna cu un surâs cinic.

— Bună ziua, domnule avocat, mare bucurie la mine că vă văd iar.

El abia îi atinse degetele şi se aşează. Se aplecă tare spre ea şi-i spuse încet şi aspru:

— Scuteşte-mă de amabilităţile convenţionale. Erwin are să vină îndată. N-avem vreme de pierdut. Te rog să-l laşi în pace!

Ea ridică sprâncenele rase şi înguste cu o uimire admirabil mimată?

— Cum spus?! Să-l las? Eu? Pentru ce?

— Pentru că dumneata nu eşti o soţie pentru Erwin. Să dăm cărţile pe faţă! Am să-i spun tot.

Ea scoase foarte calmă din geantă o cutioară de aur cu fard şi cu pudră şi începu

să-şi facă buzele în oglinjoară. Făcând acestea îi spuse în treacăt.

— Dumneata vrei glumeşti, domnule Röhn. Dumneata nu voie a vorbi – sau eu spun asta la barou.

— Aha, spune Röhn dând din cap sarcastic. Ai idee de asta?

— Sigur, sigur. Eu fost la avocat în Köln, mie trebuit sfat pentru avere care Erwin vrea să pună pe numele meu. Şi spus acolo că am frica de dumneata. El liniştit la mine absolut, zis imposibil. Dacă spuneţi ceva, puşcărie şi pedeapsă la barou.

Röhn dădu din cap batjocoritor:

— Să lăsăm asta, spuse el scurt. Apoi se aplecă şi mai tare spre ea şi o întrebă insistent:

— Stabileşte o sumă.

Chelnerul se apropie, Röhn îi făcu

nerăbdător semn să vină mai târziu.

— Sumă? pentru ce? se prefăcu ea.

— Ştii dumneata prea bine. Pentru ce sumă vrei să-l laşi în pace pe Erwin?

— Glumiţi. Iubire la mine nu vinde pe bani.

— Aşa, dintr-odată?! se miră el cu grosolănie.

Ea îi aruncă o privire ucigaşă.

— Ofensaţi la mine, pentru că n-aveţi armă, spuse ea inteligentă.

— Îţi ofer 50.000 de mărci.

Ea râse cu hohote.

— Eu n-ai nevoie banii dumitale. Am la mine logodnic milionar.

Atunci el îi şopti ameninţător la ureche:

— Bagă de seamă! dacă ţii să-l nenoroceşti pe acest biet tânăr, ai să vezi că nu sunt chiar aşa de dezarmat cum crezi

dumneata.

— Ameninţări lasă rece la mine. Eu trecut prea multe primejdii. Dar nu Trebuie fiţi îngrijit. Eu… ah, tu eşti, Erwin! Tu crezi eu fac nefericit la tine?

Oven îi sărută mâna cu foc, salută pe Röhn şi râse larg cu faţa lui drăguţă şi sinceră.

— Iar cobeşte acest înăcrit vrăjmaş al căsniciei. El a avut a face, săracu', numai cu femei detestabile, nu cu îngeri ca tine.

În preajma ei, el nu se mai simţea faţă de Röhn ca un şcolar înaintea profesorului şi vorbea cu superioritate şi cu compătimire.

Apoi sărută iar mâna Mariei, cu credinţa, cu pietatea cu care săruţi mâna unei icoane.

24

Lui cursul mesei, Röhn îşi da din ce în ce mai tare seama, că aici e de prisos, dezarmat, caraghios. Perechea îndrăgostită se giugiulea, se alinta cu tot soiul de drăgălăşii copilăreşti, îşi dădeau unul altuia fel de fel de nume dulci şi de diminutive, se purtau ca doi îndrăgostiţi ce nu mai cunosc nicio jenă. I se părea că Oven a şi început să se schimbe sub influenţa acestei femei, în rău. Fusese întotdeauna un suflet copilăros, dar în sensul bun: sincer, pur, deschis la inimă, inteligent. Acum însă devenise un băieţoi prost. Dar nu-l iubea mai puţin pentru asta. Dimpotrivă, ţinea mai mult ca oricând să-i fie de folos.

Merge spre pieire – merge spre pieire! îşi zicea el mereu, privindu-l pe Oven,

pierdut în iubirea lui, şi pe femeia care nu-şi da măcar osteneala să joace cu rafinament. Îi era groază şi scârbă – şi-l durea inima.

Vorbi puţin. Oven, altădată tăcut şi respectuos, se îmbăta de propriile lui cuvinte. Maria Fiodorowna îl seconda cochetă.

Atunci Röhn se ridică. Ajunsese la capătul rezistenţei nervilor. Scoase ceasul.

— Vă rog să mă scuzaţi, spuse, eu am de lucru.

Nu-l reţinu nimeni. Cei doi îndrăgostiţi nu puteau suferi apăsarea tăcerii lui.

— Ne mai vedem? întrebă Oven.

— Sigur, răspunse Röhn.

— Prieten al tău un tovarăş amuzant, spuse Maria ironică, îndată ce Röhn se depărtă.

— Azi, e drept, a fost cam plicticos,

recunoscu Oven. Nu te mâhni de asta, dragostea mea, nu e indispus pe tine, ci pe căsătorie în genere. El e un becher încarnat.

— E om rău – o, eu cunosc la bărbaţi! Nu pot suferi la el, nu vreau să mai văd la el.

— Dar Maria, e cel mai…

— O, tu, bărbat rău, dulce şi iubit, tu nu iubeşti la mine! Tu iubeşti mai tare prieten al tău decât mica ta Marinca, săraca.

— Dar îngeraşul meu … El îi puse mâna pe umăr. Ea i-o dădu jos.

— Tu – pleci de-aci; prieten soţie la tine – eu nu…!

— Vai de mine, iubita mea……!

— Tu promis la mine – astă seară plecăm – nu mai «vedem la el – duşman – om rău – urăşte la mine. Da … da! Eu simt… eu simt bine bărbaţi care urăsc la mine… Chelner!

Sosi chelnerul.

— O foaie de hârtie şi un plic!

— Ce vrei să faci?!

— Tu scrii îndată la el, că noi nu mai putem vedea la ei, noi plecăm astă seară. Eu zis îndată la tine, nu mergem Berlin. Eu ştiu ce este bine. Tu însă spus mereu, Trebuie spui lui căsătorie, nu poţi surprinde la el aşa – *fait accompli*! Acum nu, acum plecăm şi însurăm la noi singuri la Köln. Şi pe urmă Marinea soţia ta mica şi dulcea – în sfârşit – în sfârşit!!

Îşi lipi pe sub masă pulpa de a lui, îl privi cu ochii ci negri şi pătimaşi, încât bietul băiat simţi fierbându-i sângele-n creier şi amorţindu-i orice putere de împotrivire.

Scrise scrisoarea. Şi curând după aceea Oven se căsători cu Maria Fiodorowna

Isaieff. Pe cel mai bun prieten al său nu-l invită la nuntă.

25

Röhn pricepu din tăcerea lui Oven tristul adevăr. Aştepta îngrijorat veşti de la el. Dragostea lui pentru Oven veghea. Ştia că în curând se va întoarce la el, mai sărac cu o mie de iluzii, poate că zdrobit pentru totdeauna.

Îşi aştepta în tăcere vremea. De altminteri era stăpânit în ceasurile libere de vraja propriului său destin.

Veni o vreme bucurată – dar grea. Timpul în care dragostea lui crescu şi se întări. Dar totodată, timpul în care trebuiau să-şi ascundă simţirile. Niciodată până acum, Hilde nu avusese secrete faţă de tatăl său. Acum îi ascundea tocmai ceea ce îi era mai scump. Era imposibil să-i vorbească despre iubirea ei. O reţinea o timiditate de

neînfrânt. Sufletul ei cinstit suferea însă din pricina acestei nesinceretăţi.

Şi iată că veni o zi în care îl înşelă pe tatăl său. Într-o seară, după ce se terminaseră consultaţiile, Röhn fusese chemat la închisoarea preventivă Moabit. În vorbitorul cu zăbrele la ferestre păşiră trei oameni: două femei şi un bărbat. O femeie cam de patruzeci de ani, dar albă ca zăpada, împietrită de durere. Fiica ei, de douăzeci şi trei de ani, înaltă şi zveltă, un cap de o frumuseţe antică, prototipul mamei, însă tânără plină de viaţă, cu ochi care păreau că nu pot înţelege încă fatalitatea în care căzuseră. Bărbatul, puţin mai tânăr decât femeia, cu o faţă spiritualizată şi nervoasă de poet. Era cunoscutul poet liric Walter Brend. Ziarele de dimineaţă anunţaseră cu litere de o

şchioapă arestarea acestor trei oameni din cea mai bună societate berlineză. Un caz senzaţional.

Röhn salută pe cei trei închişi cu un zâmbet de îmbărbătare, apoi luară loc în încăperea sumbră – tăcere. Nici unul dintre închişi nu rosti un cuvânt.

Atunci avocatul se adresă bărbatului.

— Fii te rog bun şi povesteşte-mi totul – aşa cum a fost.

După o pauză în care se luptase cu sine însuşi, poetul începu a vorbi cu o voce slabă şi vibrantă.

— Domnule doctor, e o poveste aşa de fioroasă, cum numai viaţa poate născoci. Ceva din soarta lui Oedip.

Tăcu iar.

Fata privea ţintă pe bărbatul tăcut cu ochii ei mari de culoarea opalului. Auzeai

cum respiră. Mama stătea încremenită, absentă. Numai mâna stângă, pe care şi-o plimba întruna, ca un automat peste genunchi, mai dovedea că trăieşte.

Röhn aşteptă răbdător.

Brend privea gânditor înaintea sa. Lui Röhn i se părea că vede cum în dosul frunţii înalte şi boltite, toate puterile minţii se încordează ca să nu lase să se rupă firul subţire al povestirii. Apoi omul începu iar a vorbi, cu un glas şoptit care se auzea:

— Era ziua în care împlinisem patruzeci de ani. Eram singur, ca mai întotdeauna. Locuiam afară din oraş lângă lacul Krampnitz. Mă plimbam cu barca pe lac lăsând-o să lunece în voie. Sufletul îmi era plin de doruri neînţelese. Şi atunci o văzui. Trecu eu barca pe lângă mine, iar amurgul îi poleia faţa. Şi-n clipa aceea mi-am dat

brusc seama: este *ea*.

Femeile stăteau nemişcate, albe ca nişte statui. Numai mâna mamei netezea mereu genunchiul, ca un automat.

Bărbatul tăcu vreme îndelungată. Ochii lui arzători erau pironiţi în tavanul cenuşiu al odăi. În sfârşit începu iar să vorbească.

— Orice bărbat, care gândeşte, poartă în inima lui, sau, mai curând, în creier imaginea unei femei pe care toată viaţa o caută. De câte ori întâlneşte o femeie în cale i se pare că este întruparea acelei imagini ideale. De fiecare dată, însă, îşi dă seama că nu ea este aceea pe care o caută. Şi de aceea trec bărbaţii de la o femeie la alta. Şi totuşi, o dată în viaţă, tot o întâlneşte. Într-un loc oarecare. El stă pe platforma tramvaiului şi ea în vagon. Şi la prima staţie ea coboară iar el nu cutează să meargă

după ea. Sau trece pe lângă el în automobil şi roatele maşinii ei îl stropesc cu noroi. Femeile nu poartă în inima lor imaginea unui bărbat ideal şi, de aceea, adeseori iubesc pe cel dintâi pe care-l întâlnesc ca şi cum ar fi cel mai bun posibil şi-i rămân credincioase.

Tăcu iarăşi. Röhn nu se mişca. Se temea să nu stingă cu totul flacăra slabă a povestirii.

După o oftare chinuită poetul continuă.

— Mi-am dat îndată seama că ea este aceea pe care o caut de când m-am trezit la viaţă. Trecu pe lângă mine în barca ei. Şi n-am avut curajul s-o urmăresc. Dintr-o teamă nelămurită, din acel convenţionalism care ne ţine pe toţi înlănţuiţi. Vâslii mai departe pe lac şi simţii cu durere mistuitoare, că era

ea. N-am mai văzut-o după aceea.

Apoi începu să vorbească repede, fără întrerupere:

— După mai mult timp mă dusei o dată la Operă. Vioara întâi din orchestră o cânta o femeie. Nu mă mai gândeam la întâlnirea aceea de pe lac. De fel. Femeia mi se păru cunoscută, parcă am fi luat o dată parte amândoi la o întâmplare fericită. În pauză mă apropiai de orchestră şi atunci ochii noştri se întâlniră. Ea tresări când mă văzu, şi apoi zâmbi. Căutai să-mi aduc aminte cine poate fi. Zadarnic. După reprezentaţie, însă mă dusei la ieşirea artiştilor şi ea se apropie de mine.

"Aşa dar, tot dumneata eşti, Walter Brend!” exclamă ea încă din depărtare. Acum o recunoscui. Merserăm vorbind. Cunoştinţa noastră era foarte veche. Dintr-o

localitate balneară. Aveam pe vremea aceea şaisprezece ani, iar ea optsprezece – era cea mai bună elevă a lui Joseph Joachim. O îndumnezeiam. A fost prima iubire pătimaşă din viaţa mea. Ea da acolo un concert, îmi dase să-i duc cutia viorii. Mă simţeam cavalerul ei. Fu o iubire potopitoare, aşa cum iubesc băieţii la şaisprezece ani. Apoi plecă şi-mi lasă o sfâşiere în suflet. Se cicatriză însă repede – carne tânără.

Röhn stătea cu ochii în jos. Deosebit de impresionat, Brend vorbi mai departe:

— În noaptea aceea mâncarăm împreună şi ea îmi povesti. Puţină vreme după ce plecase din localitatea aceea se măritase cu un bogătaş polonez. Avea două fete. Una era măritată la Varşovia, cealaltă era actriţă la Berna. Bărbatul îi murise. În timpul războiului, pierduse toată averea. Trebuia

să-şi câştige singură pâinea. Soarta o aduse la Berlin în orchestra Operei.

Brend respiră. Femeia era pierdută în durerea ei. Fata respiră tare şi repede.

— Îmi făcu nespus de multă plăcere să stau de vorbă cu ea despre vremurile frumoase de altă. Dată. Dragostea veche reînvie. Ne văzurăm zilnic şi ne căsătorirăm. Fetele nu veniră, îmi dam seama din ce motiv. Îi era teamă de tinereţea lor. Îndepărtase din casă şi pozele fetelor. Tremura pentru fericirea ei târzie. Eu ştiam asta şi o iubeam şi mai profund tocmai din pricina acestei temeri de tineret.

Röhn îşi îndreptă privirea spre femeie. Da, bărbatul ei putea spune orice despre ea. Nu mai pricepea nimic.

— Fericirea nu ţinu însă multă vreme. Nu iubisem în ea decât amintirile. Trecură

abia câteva luni şi simţii că e bătrână, iar în mine era o dorinţă biciuitoare de tinereţe. Poate tocmai pentru că mă aflam dincolo de vârsta de patruzeci de ani şi mă temeam şi eu de îmbătrânire.

Tăcu iar. Atunci fata vitregă spuse cu un glas adânc şi minunat de altistă:

— Spune totul! Brend se supuse.

— De vacanţă, sosi fata ei din Berna. Era fată tânără pe care o întâlnisem pe lacul Krampnitz în amurg. Mi se păru că mă izbeşte cineva drept în inimă. Nu mai am multe de spus. Mi-am dat seama din prima clipă că suntem creaţi unul pentru celălalt. Sună ca o nerozie banală, dragă domnule doctor, şi totuşi e o tragedie cruntă. Nu mai încăpea rezistenţă. Ne simţirăm atraşi iremediabil unul de celălalt. Natura e îngrozitoare. Ce suntem noi oamenii pentru

ea? Pulbere, atomi. Ne împreună cum vrea.

Fata ţipă înăbuşit.

Părea că poetul a ajuns la capătul povestirii.

Atunci Röhn spuse:

— Şi cum aţi ajuns să fiţi arestaţi?

Privirile lui Brend rătăceau încoace şi încolo pe pereţi.

— Nu vezi grozăviile inevitabile ce trebuiau să cadă pe capetele noastre? strigă el cu violenţă. Ne-am luptat – supraomeneşte – am vrut să ne împotrivim cu orice preţ – uraganul care ne arunca unul spre altul era mai tare ca noi. O văzurăm suferind.

Se uită la femeia lui.

Ea văzu ce trebuie să se întâmple. Văzu lupta noastră, a celor doi oameni pe care-i iubea cel mai mult ţe lume. Începu să plece

brusc în călătorie, da fără niciun rost concerte în orăşele mici de provincie, închidea ochii. Era o luptă gigantică de amândouă părţile, căutam să ne smulgem unii de alţii; soarta, fatalitatea, Dumnezeu ştie ce putere neştiută ne arunca înapoi. Ne hărţuiau pe toţi trei hotărâri pe care nu îndrăzneam să le luăm. Eu voiam să divorţez şi să mă căsătoresc cu fata. Un avocat îmi arătă că nu e posibil fiindcă-i eram tată vitreg. Şi aşa trecură săptămâni. Până când mâna destinului ne izbi. O servitoare pe care o concediaserăm, pentru că fura, denunţă totul. Şi ieri seara am fost arestaţi.

— Cunoşti termenii acuzării?

— Nu am priceput mandatul de arestare. Iată-l răspunse Brend.

Atunci fata se deşteptă.

— Noi doi, domnule avocat, vrem să suferim toate consecinţele. Dar salvaţi pe mama! După câte a suferit nu trebuie să mai suporte şi grozăvia asta!

Röhn o privi foarte serios pe actriţă. Ştia de ce erau acuzaţi. O aruncătură de ochi în mandatul de arestare îi dezvăluise toată înfiorătoarea tragedie. Brend şi fata erau învinuiţi de legături nepermise între tată şi fiică vitregă. Pe ei nu-i aştepta o pedeapsă prea mare. Dar soarta femeii era zdrobitoare. Se făcuse vinovată de prostituarea propriei ei fiice. Ştiuse tot ce se petrece şi, impunându-şi cele mai groaznice chinuri, tolerase totul. Pe această femeie care se luptase ca o eroină cu cele mai fundamentale sentimente, sângerându-şi inima pentru ca să nu stea în calea tragicei fericiri a copilei şi a bărbatului pe

care-l iubea, pe această femeie de un eroism aproape legendar, o aştepta temniţa grea.

Röhn trase într-un colţ al odăii pe Brend şi pe fată, deşi această măsură de prevedere era inutilă, femeia găsindu-se într-o apatie ca şi letargică.

Acolo le şopti:

— Este foarte sigur că voi putea obţine o ridicare a mandatului de arestare împotriva dumneavoastră, printr-o cerere de punere în libertate. Pedeapsa dv nu va fi în niciun caz prea grea. În ce priveşte însă pe soţia. Dumitale, situaţia este foarte grea. Fără îndoială că există circumstanţe atenuante. Nu treceţi însă cu vederea că este îndoielnic ca judecata să aibă înţelegere pentru această supremă, cea mai gingaşă suprasensibilitate a unui suflet mare

femeiesc! Din punct de vedere exterior – cazul e cras. Mă tem că soţia dumitale nu va putea fi pusă în libertate.

Două ţipete îngrozite se auziră. Doi nenorociţi se clătinară. Fata îşi pierdu cumpătul pe care şi-l menţinuse cu multă trudă şi cuprinse mâinile lui Röhn.

— Doctore, nu ne lăsa!! Noi doi – el şi cu mine – suntem singurii vinovaţi! Noi am păcătuit – noi am înşelat-o pe această femeie – noi i-am zdrobit fericirea – fără milă – în chip infam – ne dăm seama de asta – şi atunci ne-am dat seama – a fost mai tare ca noi – asta nu-i o scuză – vrem să plătim fericirea noastră cu suferinţă, nicio clipă n-am fost cruţaţi de suferinţă şi de mustrări de cuget – dar ea nu! Ea, să meargă la puşcărie?! Domnule doctor, asta e o nebunie! Asta nu poate fi! Nu trebuie să fie!

Aşa ceva – nu trebuie să se întâmple pe pământul acesta! Noi, care am păcătuit, să fim lăsaţi liberi, şi ea care n-a făcut decât să sufere să ispăşească aşa de îngrozitor!!! Salvaţi-o – jertfiţi-ne pe noi salvaţi-o însă pe ea!!

Fata căzu în genunchi şi întinse mâinile spre el. Brend se rezemă de perete. Fără să-şi dea seama îşi izbea mereu capul de zid.

Röhn ridică de jos pe actriţă:

— Voi încerca tot ce-mi stă în putere, spuse el zguduit. În orice caz, voi izbuti să obţin ca mama dumitale să fie internată la infirmerie. E greu bolnavă. Am să mă duc îndată să stau de vorbă cu medicul închisorii.

Strânse mâna tatălui şi a fiicei, se apropie de femeie care-l privi cu ochi rătăciţi şi-i întinse ca somnambulă mâna

tremurătoare. Veni paznicul şi-i conduse la loc în celule pe aceşti actori în marea tragedie a rătăcirii, a slăbiciunii şi a uluitoarei măreţii umane.

26

Röhn plecă, repede acasă. Deoarece conducea singur maşina, tragedia în care fusese chemat să intervină ca avocat, îi mai ieşi din minte. Străbătu cartierul Moabit, coti la stânga în Cauerstrasse, traversă Berlinerstrasse şi ajunse în partea de Vest o oraşului. Deşi era seară, străzile erau foarte animate şi trebui să conducă cu băgare de seamă. Era bine, căci asta nu-i dădu răgaz să se frământe prea mult. Prin creierul său însă, crâmpeie de gânduri încâlcite zumzăiau în ritmul motorului.

Când Röhn păşi în hol îl întâmpinară din sala de muzică sunetele perlate ale Andante-ului grazioso din sonata 9-a de Mozart. Rămase locului trăgând cu urechea. Hilde era o foarte dotată interpretă a lui

Mozart, îl cânta tot cu atâta delicateţă şi vaporoasă suavitate câtă era în înfăţişarea ei, şi cu tot atâta căldură, impulsivitate şi puritate câtă îi stătea în fire.

El intră încet în birou şi rămase locului aşteptând. Apoi se strecură în vârful picioarelor până la uşa sălii de muzică. Ea cânta fără note. Şedea dinaintea Bechsteinului, adâncită în muzică, iar profilul ei era mai nobil şi mai spiritualizat ca oricând.

— Hilde, şopti el fără voie.

Ea tresări, ridică ochii şi sări în sus. Apoi se aruncă în braţele lui.

— Îmi cântam fericirea pe variaţiuni de Mozart, spuse ea încet şi-l sărută cu o pasiune pornită din adâncul firii ei care nu ştia ce înseamnă cochetăria şi rezerva calculată. El se stăpâni ca întotdeauna,

frânându-şi simţurile din toate puterile. Ştia că ea de mult îi aparţinea lui, chiar dacă Hilde în naivitatea ei feciorelnică nu-şi da seama ce primejdios este să te joci cu focul patimii.

Merseră la masă. El vorbea mereu plin de animaţie. Îşi ascundea emoţia pe care i-o pricinuise vizita de la închisoare. Abia mai târziu când intrară iar în sala de muzică, el îşi mărturisi gândurile.

— Astăzi la Moabit am avut a face cu unul din cele mai zguduitoare cazuri din toată practica mea de avocat. Pot să-ţi vorbesc despre asta. Scrie şi în toate ziarele. Mâine dimineaţă am. Să-ţi dictez o cerere urgentă de liberare. Ce lucruri am auzit din gura învinuitului! Trei oameni – un bărbat – soţia lui – şi fata din prima căsnicie – personaje dintr-o tragedie antică zdrobite

de puterea Destinului – bărbatul a pomenit el însuşi de soarta tragică a lui Oedip…

Începu să povestească. Ea nu-l întrerupse. Numai din când în când ridica braţele înspăimântată. După ce termină, ea rămase mută pe divan, cu capul în mâini, privind fix în pământ.

— Înfiorător, şopti ea în cele din urmă. Ce lucruri se petrec în viaţa reală! Adevărat ca într-o dramă de Sofocle. Oribil şi neuman. Mai rău decât Oedip, care fără să ştie s-a căsătorit cu propria lui mamă. Aci ştiau cu toţii. E drept că tatăl şi fiica nu erau rude de sânge. Pe mamă, o înţeleg. Înţeleg renunţarea ei eroică şi durută. Dar cum a putut fiica ei să-i facă asta?

— Pasiunea! spuse el. Cine poate pătrunde puterile ei tainice, orbirea, brutalitatea ei necruţătoare?! Puteri

neştiute, care ne încovoaie –, puteri trupeşti pe care noi nici nu le bănuim, pe care ştiinţa nu le-a cercetat, magnetism animal –, ce putem noi şti!? Forţe titanice, care se trezesc pe neaşteptate. Şi pustiesc orbeşte totul: educaţie, morală, dragoste filială, şi – cum s-ar mai numi toate aceste frumoase lucruri pe care le învăţăm în şcoală.

Röhn tăcu şi începu să umble încoa şi încolo prin odaie. Ea spuse sfioasă:

— Ştii, Wolfgang, eu n-am un spirit îngust!

— Sigur că nu, o asigură el convins.

— Şi nici n-am să mă apuc să vorbesc de vină şi imoralitate. Dar un lucru nu-l pot pricepe: de ce fata nu s-a smuls din ispită, atunci când a simţit că iubeşte? De ce n-a fugit înapoi la Berna?!

El se apropie de divan şi se aşează lângă

ea.

— Nu-i chip să te smulgi de lângă fericire, spuse el referindu-se la propriile lui lupte sufleteşti din ultimele săptămâni. Glasul lui suna aşa de ciudat şi de chinuit încât ea-l privi uimită. Atunci el o atrase pe genunchii lui.

— Vino, Hilde, şi noi avem ceva asupra căruia trebuie să stăm o dată de vorbă deschis şi cinstit.

— Ce?! întrebă ea cu teamă.

— Iată, Hilde, ce va fi cu noi doi? dacă ai ştii cum mă zbat în lupta cu mine însumi…

— *Tu* te lupţi cu tine însuţi?!

— Îmi dau seama că este firesc ca tu – potrivit întregii tale firi – să speri – într-o căsnicie.

Ea sări în sus. Palidă ca ceara, şopti:

— Nu vorbi de asta!

— Ba da. Trebuie sa vorbim o dată. Stă ca o piedecă între noi.

— Nimic nu stă între noi!

— Dacă ai ştii cât mă doare că nu-ţi pot spune: fii soţia mea

Ea-i făcu semn cu mâna să tacă.

— Nu pot să spun asta, Hilde. Crezurile mele, toată fiinţa mea se opune.

Ea voi să-l întrerupă, însă el continuă:

— Ar fi moartea iubirii noastre – ah, ce să mai vorbesc, tu ştii ce gândesc eu despre căsătorie.

Ea se întoarse cu toată faţa spre el, rămânând tot pe genunchii lui.

— Iubitul meu, spuse ea din străfundul inimii, ştiu. Nu te îngriji de asta. Să continuăm a fi fericiţi în iubirea noastră, ca pân-acum. Să nu ne mai frământăm mintea cu nimic, ci să ne aparţinem numai cât mai

tare unul altuia… îl îmbrăţişă.

— Eu trăiesc numai prin tine. Şi dacă aş dori să fiu soţia ta ar fi numai ca să-ţi pot fi tot ceea ce o femeie poate fi unui bărbat. Totul. Fără restrângeri, fără false rezerve – din toată inima – te iubesc atâta… atâta. Vocea i se frânse. Îşi apăsă buzele de gâtul lui, se lipi de el nestăpânită, dusă de patimă, de bunătatea ei, de dureroasă dorinţă de abandonare. Sângele o mână spre el cu puterea neînfrântă a instinctului.

Atunci rezistenţa lui se spulberă. Se simţi bărbat şi numai atât. O atrase la pieptul lui…

— Te iubesc fără limite, mai îngână ea.

Şi apoi pasiunea îi cuprinse în vârtejul ei.

Abia când ajunse în casa părintească îşi dădu Hilde seama de cele întâmplate. Şi o cuprinse ruşinea. Dar nu mustrarea de cuget, ci conştiinţa că înfrânsese străvechea lege a fecioriei. Câtă vreme Röhn fusese lângă ea, căci o condusese până la uşa casei ei, fu ca ameţită de dragostea cu care o învăluia el acum însă era singură cu ea însăşi şi cu fapta săvârşită. Şi educaţia, ereditatea, conştiinţa ei se aruncară răzbunătoare asupra ei, pentru că cedase.

Tatăl mai veghea. În sfârşit izbutise să capete astăzi ceva de lucru. Să scrie adrese pentru un institut de propagandă. Se porni

pe lucru cu mult avânt. Plicurile scrise creşteau văzând cu ochii. I se plăteau cu sute.

Hilde păşi în odaie ezitând. Colonelul ridică ochii, bine dispus.

— Ei Hildekin, ia te uită la mine! Am de lucru! Muntele de plicuri de colo l-am scris. Merge ca-n unt. Dar voi, aţi fost vrednici?

Atunci ea spuse prima minciună crasă din viaţa ei:

— Da.

— Ei atunci trebuie să fi obosită. Marş în pat. Eu mai dau niţel zor, pentru că mâine dimineaţă trebuie să le dau gata.

Era vesel că în sfârşit a găsit măcar bruma asta de câştig după atâta vreme în care nu mai făcuse nimic. Ca în fiece seară, ea se aplecă spre el şi-l sărută. Azi, o stăpânea un sentiment de ruşine. I se părea

că-l înşală. Ce-ar spune tata, ce-ar face, dacă ar şti?!

El o privi cercetător. Oare simţise ceva? Ea roşi, sângele îi năvăli în cap.

— Ce te uiţi aşa la mine? întrebă ea cu teamă.

— Nu ştiu, răspunse bătrânul zâmbind – ori rochia e pricina – ori lumina – niciodată n-ai semănat atât cu mama ta? ca astă seară.

Atunci ea izbucni în lacrimi fierbinţi, lacrimi de ruşine înaintea amintirii mamei, lacrimi de suferinţă că e compar at ăi cu acea fiinţă pură şi castă, care astăzi se găsea mai presus de cele pământeşti şi de orice frământare omenească.

— Fetiţa mea, strigă colonelul şi o strânse plin de iubire la piept. Dar e foarte frumos că semeni atâta cu mămica noastră –

ea trăieşte în tine mereu – pentru tine şi pentru mine… O bătu uşor pe umăr.

Ea se desfăcu din braţele lui, dădu din cap, zâmbind forţat şi spuse scuzându-se:

— Mă simt surmenată. Îşi dădu din nou seama că minte şi fugi în camera ei.

Tatăl se aşeză încet iară la masă. Îşi scria adresele înainte ca un automat. Dar gândurile lui nu mai erau la lucru. Îşi frământa mereu mintea. L-o fi iubind oare Hilde pe omul acela? Cam aşa se părea. În ultima vreme îşi pierduse echilibrul ei sufletesc obişnuit. Era neliniştită, distrată. Oare asta va fi însemnând că e amorezată? E greu al dracului să pricepi o femeie. Că Röhn ăsta o iubea pe fată, nu mai încăpea nicio îndoială. Nu te apuci să mergi cu dactilografele tale

— Chiar dacă sunt de neam nobil – la

teatru şi la restaurant

— Mai ales un om ca Röhn – dacă nu iubeşti. Că totul decurge potrivit legilor onoarei, de asta era sigur. Îşi cunoştea fata – şi-l cunoştea şi pe Dr. Röhn. Un om de onoare, toată lumea o ştie, prietenul şi tovarăşul lui Hellebrandt! Dinspre asta era liniştit.

Oricum însă, era timpul ca omul acela să se lămurească. De mult ar fi trebuit să vină să se prezinte tatălui iubitei sale.

Bătrânul puse tocul jos, gânditor. Nu-i vorbă, azi s-au schimbat obiceiurile. Taţii nu mai contează, mai ales când sunt nişte mardale vechi, inutile.

Apucă iar tocul şi luă un plic nou.

De venit are să vină el. Probabil că nu ştia încă bine dacă Hilde îl iubeşte şi ea. Îşi ascunde simţurile înaintea lui. Aşa sunt

femeile, de când lumea. Ha, ha, fata lui!! zâmbi vesel că nici omul acela, care voia să-i răpească fata, şi pe care, în taină era grozav de gelos, nu ştia ce se petrece în inima ei. Las' c-aşa îi trebuie –, cine e el, un om străin, să vină netam-nesam şi să-i ia fata ca nimica. Ce mare minune că s-a amorezat de ea? Când e atâta de frumoasă! Şi un suflet atât de ales!

Scrise cu grijă numele pe o listă lungă. Îi trecu indispoziţia, se simţea mulţumit. Ce bărbat potrivit pentru fata lui! îl cunoştea foarte bine, din descripţiile ei. Pentru o fiinţă aşa de aparte nu făcea decât un bărbat care se distinsese, un cineva! Şi asta nu se poate contesta. Era cineva! Nu deschideai un jurnal, fără să dai de numele lui... mereu alt caz senzaţional. Acum îl aleseseră şi în comisiunea pentru

modificarea dispoziţiilor privitoare la divorţ… Ce prostie şi modificarea asta!… Ei, aşa sunt vremile acuma.

— Hm, oare n-ar trebui, ca părinte, să-i vorbească Hildei –, cu toată prudenţa, fireşte.

Mai scrise încă multă vreme, pe gânduri, şi făuri la planuri, cum ar face să-i atragă atenţia în mod delicat fetei că Röhn o iubeşte şi că trebuie în definitiv să se arate şi ea ceva mai accesibilă.

28

Ajunsă în odaia ei, Hilde rămase locului, lângă uşă. Îl minţise de două ori pe tatăl ei, pe omul acesta care era cinstea personificată şi care o învăţase încă de copilă că nu există nimic mai dezonorant, mai murdar decât minciuna.

De două ori îl înşelase astăzi în primele cinci minute după… după… întâmplarea aceea ruşinoasă faţă de el? Cinstea, simţul ei de dreptate se răsculau în ea.

Acesta era începutul. Oare tot aşa va duce ea – se va înfunda din ce în ce mai tare în minciună şi neonestitate?!

Privi disperată prin odaie. Mobila era tot aceea pe care o adusese mama ei ca zestre. Era mobilă veche de mahon de pe vremea bunicii, lucruri dragi, printre care Hilde

trăise de când se ştia.

I se păru deodată că toate aceste lucruri vechi şi dragi o izgonesc din mijlocul lor. Ca şi cum aceste lucruri bătrâneşti şi-ar fi dat seama de ce se petrecuse cu ea. Se aşeză pe un scaun. Mahonul mesei rotunde, al dulapurilor şi al scrinului lucea grav şi dispreţuitor.

Se zgribuli de parcă lucrurile ar fi apostrofat-o.

„Da”, rostea o voce tainică din ea, „sunt una de acelea oare sunt arătate cu degetul pe stradă”.

Dar tot ceea ce învăţase, auzise şi citise în cele câteva săptămâni de când se afla în biroul avocatului, se împotriveau mustrărilor ei de conştiinţă şi ruşinii.

Astăzi s-au schimbat toate, îşi spuse ea, dragostea fără căsătorie e mai morală decât

căsătoria fără dragoste, a spus Röhn. Sunt cuvintele unei femei celebre. Concepţiile s-au schimbat, de când bunica stătea în faţa oglinzii de colo şi-şi desfăcea papiotele din păr. După război, aşa spune lumea, a venit o epocă erotică.

Sări în sus.

Nu, nu, toate acestea nu aveau niciun sens! Ea nu se dase omului pe care-l iubea pentru că trăia într-o epocă erotică, sau mai ştiu eu din ce impuls snob, sau principial, ci tocmai pentru că-l iubea – fără să se mai gândească la nimic, fără să precupeţească nimic. Şi – aşa se petreceau lucrurile şi pe vremea bunicii – de când e lumea, de când oamenii se iubesc şi de când în femei pulsează sânge şi bunătate. Numai că – azi lucrul acesta nu mai era păcat de neiertat pentru care fetele să fie izgonite din casa

părintească şi să cadă pradă ruşinii şi disperării, sfârşindu-şi viaţa în mizerie sau în fundul – apei. Toate aceste biete fete hulite de odinioară, fie că se numeau Gretchen, „Maria Magdalena” din piesa lui Hebbel, sau altminteri, nu făcuseră nimic mai mult decât ea.

Umbla încoace şi-ncolo pe gânduri. De bună seamă că la ea – era un caz mai complicat decât la celelalte. Pentru iubitul ei, căsătoria era o imposibilitate, pentru că el…

Se întrerupse singură. Toate cazurile vor fi fost aşa de ”complicate” pentru surorile ei de suferinţă. Întotdeauna exista un motiv pentru care căsătoria era imposibilă. Nu, nu. Luciul acestor mobile bătrâneşti şi grave respingea parcă toate scuzele, toată pledoaria în favoarea ei şi a lui. Mahonul

lucea aspru, incoruptibil şi distant de glacial. Îi era vrăjmaşă mobila ce-i legănase copilăria.

Se aşează pe marginea patului, pierdută şi părăsită. Şi atunci – se deşteptă iară în sufletul ei chinuit nădejdea care-i mijise în ziua când mersese pentru prima oară cu Röhn la teatru: că-l va câştiga prin iubire, că-l va convinge cu fapta! Va trăi aşa cu el mai departe – să-l lase, nu mai putea acum şi-n vecii vecilor! până ce el îşi va recunoaşte greşeala, şi-şi va da seama că totuşi căsătoria e tot ce poate fi mai frumos şi mai măreţ, nu o rămăşiţă anacronică a unor vremi primitive, nu: un martiraj, nu o cruce de răstignire, nu o crimă împotriva – dragostei, ci forma eternă, nepieritoare, cea mai nobilă a iubirii şi a convieţuirii între doi oameni care se înţeleg.

29

Cu toată această speranţă, Hilde nu era fericită în dragostea ei. Mai mult decât orice altă femeie ea fusese născută să ducă o viaţă calmă, conformă cu tradiţia, nesfidătoare. Era făcută pentru căsătorie. În fond, extravaganţele, dragostea liberă i se păreau lucruri respingătoare şi îngrozitoare. Când îşi da seama că alunecase şi ea în asemenea situaţiune se înfiora.

Trecea cu capul în jos pe dinaintea tatălui său.

Dar toate lucrurile acestea şuşoteau în ea numai când era singură. În prezenţa lui Röhn, toate păreau limpezi şi de la sine înţelese, termenii de „dragoste liberă”, „relaţii”, păreau cuvinte goale lipsite de

înţeles, botezate astfel de oamenii care nu le cunoşteau înţelesul adevărat şi adânc. În prezenţa lui se simţea ocrotită, împăcată cu soarta ei şi fericită fără nicio turburare. Atunci, argumentele lui care tindeau să dovedească imposibilitatea căsniciei, i se păreau foarte întemeiate, confruntate mereu cu alte cazuri din practica lui care veneau să confirme aceasta. Oamenii care se căsătoriseră din dragoste pătimaşe, înfrângând mii de piedici, după lupte disperate cu toate puterile care li se împotriveau, bărbaţi care nu s-au lăsat până când nu s-au însurat cu femeia fără de care nu puteau trăi – femei care-şi lăsau copii adoraţi pentru ca să se mărite: cu bărbatul fără de care viaţa era moarte! Toate aceste lupte, aceste iubiri arzătoare, sfârşeau în cabinetul avocatului!

Da în prezenţa lui toate păreau limpezi.

Căsătoria părea ceva groaznic, ceva care n-avea nicio legătură cu dragostea, care, dimpotrivă, era cel mai înverşunat duşman al iubirii. Glasul, logica, personalitatea lui o ameţeau şi-i anesteziau orice împotrivire.

Totuşi după aceea, când pleca de lângă el, efectele sugestiei lui slăbeau. Atunci era numai o femeie pe care orice putere din lume n-ar fi putut-o convinge că o căsătorie cu ea ar putea să ducă la dezastre, că dragostea ei ar putea să dispară, că orice farmec se va stinge şi paradisul va deveni iad.

Röhn căuta să-i îmbunătăţească starea materială. Ea însă respinse orice sprijin. Primea numai mici cadouri pe oare trebuia însă, şi pe acelea, să le ascundă de tatăl ei. Abia mai putea suporta situaţia asta

umilitoare de a trebui mereu să se ascundă şi să mintă.

Un singur lucru primi de la iubitul său: protecţia pentru tatăl ei.

Într-o zi, Röhn află de la Hilde că bătrânul colonel scria adrese.

— Vai de mine, Hilde, strigă el necăjit. Abia azi îmi spui asta! Nimic nu mi-e mai uşor decât să-i găsesc o ocupaţie demnă şi remuneratoare.

— Poţi face asta?! strigă ea veselă.

— Fireşte. Când am atâtea relaţii! Ce ar fi mai nimerit pentru el?

Ceva unde să poată organiza, dispune – unde să comande niţel. E doar un fost comandant de regiment.

Ea zâmbi sfioasă. Röhn stătu puţin pe gânduri.

— Stai, am ceva… La film – acolo se

comandă! Şef de atelier sau aşa ceva... Mi-e îndatorat directorul unei mari societăţi de filme – amor înfocat pentru o femeie căsătorită – clienta mea – în trei săptămâni am divorţat-o de bărbatul ei – deocamdată sunt fericiţi amândoi – m-au asigurat de recunoştinţă eternă. Ăştia au să ne ajute. Ai să vezi Hilde, o punem noi pe rotiţe cum ar spune bătrânul şi onorabilul meu Nielebock.

— Eşti foarte drăguţ Wolfgang, spuse ea încet. Îţi mulţumesc pentru bunătatea ta. Dar – te rog un lucru: aş vrea ca tata să nu ştie că îţi datoreşte acest post – ţie.

El o privi surprins, ea plecă ochii. Înţelese. Obişnuit să privească drept în faţă şi lucrurile cele mai delicate, spuse:

— Hilde, n-aş vrea să rămână între noi unele lucruri nelămurite. Oare tatăl tău s-ar simţi jignit să-mi datoreze un post, dacă am

fi căsătoriţi?

— Nu suntem căsătoriţi, Wolfgang.

— Dar noi doi nu suntem tot aşa de strâns legaţi, ba şi mai mult?

— Noi doi, da.

— Şi nu atârnă totul numai de sentimentele, ce ne leagă pe noi?

— În ce ne priveşte pe noi, da. Dan înaintea tatei… Ea izbucni îndurerată: iartă-mă, Wolfgang, acasă sunt nevoită să mint şi să înşel atâta, încât cu tine nu mai pot vorbi decât foarte deschis – altminteri mă înăbuş în această atmosferă de ipocrizie.

— Hilde!

— Iartă-mă, am ajuns aproape la capătul puterilor…

El îi luă mâna şi i-o mângâie căutând s-o liniştească.

— Hilde, spuse el, tu ştii…

Ea îl întrerupse obosită.

— Ştiu totul şi înţeleg totul. Nu sunt decât nervoasă. Te iubesc şi sunt fericită, indiferent de celelalte. Dar tata – crezi tu, că ar putea primi un ajutor de la – iubitul fiicei sale? Omul acesta mândru şi cinstit!

El căută să ocolească răspunsul penibil.

— Ce interesează: cum priveşte el, dragostea noastră, sau cum o privim moi? stărui Röhn.

— Numai cum o privim, noi, răspunse ea convinsă. Dar dacă ţii să-l ajuţi, fă aşa ca să nu ştie. Ea îi zâmbi cu surâsul ei graţios, fermecător care era însă umbrit de o tristeţe ascunsă. Căci, vezi, Wolfgang, dacă el află de – dragostea noastră – şi e fatal ca în curând să afle – simt asta –, atunci aş dori ca să fie cruţat cel puţin de durerea de a trebui să renunţe şi la slujbă.

— Pentru că vine de la mine?!

Ea dădu din cap – şi-şi lipi faţa de pieptul lui.

Peste două zile, Hilde sosi devreme acasă.

Röhn avea şedinţă la comisiunea pentru modificarea legii divorţului. Abia deschise uşa antreului că tatăl îi şi năvăli înainte, o apucă de amândouă mâinile, fără să spună nimic, o trase în sufragerie, o strânse mirat la pieptul său şi în sfârşit izbucni.

— Hildelkin – fetiţa tatei – am găsit un post – un post fabulos – tot se mai întâmplă minuni pe lumea asta – tot mai trăieşte bătrânul nostru aliat de colo sus!

Hilde întrevăzu legătura lucrurilor. Ca în totdeauna, de cum deschidea uşa casei părinteşti, începu comedia.

— Tată – asta e ceva măreţ! strigă ea cu

o bucurie prea exagerată. Bătrânul însă nu se prea pricepea la asemenea subtilităţi.

Nebun de bucurie îi luă pălăria din. Cap.

— Stai jos şi ascultă numai. Ce bine că ai venit azi aşa de devreme. Nu mai puteam răbda să n-am cui povesti. Aşa-i. Închipuie-ţi – ieri soseşte o cucoană – foarte drăguţă – bine vopsită, că aşa sunt toate – şi întreabă de o anume madam Schulze, care ar locui aici. Era dintr-o societate pentru ajutorarea femeilor, aşa ceva – ei, şi voia s-o ajute pe madam Schulze, că e săracă. Zic: aici nu locuieşte nicio madam Schulze; dumneaei mă roagă s-o las să intre ca să noteze ceva – ei, şi ştii tu cum e tată-tău: cavaler din creştet până-n tălpi, intrăm în vorbă – dracu’ ştie ce o fi scos de la mine şmecheriţa asta frumoasă – eu n-am observat nimic – nici nu m-am plâns de ceva

– că nu-mi stă în obicei – i-oi fi plăcut sau mai ştiu eu ce – n-aş putea spune. Fapt e că pleacă şi eu nu mă mai gândesc la toată chestia. Azi dimineaţă nu ţi-am povestit nimic pentru că şi – uitasem.

Hilde dădu din cap, pe gânduri. Ce combinaţie mai pusese la cale şi Wolfgang! Tare frumos din partea lui că-şi dă atâta osteneală. Şi totuşi ce ruşine îi era că-l trage astfel pe sfoară pe bătrânul ei tată.

— Azi dimineaţă cu prima poştă pică o scrisoare. Rămân cu gura căscată căci îmi scrie Societatea de filme Trias că directorul general mă roagă să trec pe la dumnealui.

— Măi, măi –, un general – fie şi numai un director general – mă roagă să trec pe la dumnealui!! Nu pricep nimic dau fuga acolo. Ateliere şi instalaţii grozave – o zăpăceală – sunt condus îndată la

comandantul suprem – un om foarte simpatic – de o gentileţe extremă – şi…

— Acum e acum. Ca-n poveşti. Bagă de seamă! Doamna aceia era nevasta lui

— Îi plăcusem – închipuie-ţi Hilde, eu i-am plăcut! îşi zburli mustaţa groasă. De când murise mama, Hilde nu-l mai văzuse aşa de vesel şi cu inima atât de uşoară. Îmi spuse că este liber locul de şef de atelier –, un post care cere băgare de seamă

— Supravegherea lucrătorilor, ordine – câteodată chiar o procedare mai energică – într-un cuvânt un post ca făcut pentru un vechi soldat ca mine.

— Cred că visez – mă ciupesc pe furiş, da’ mă doare.

— Dacă primesc? Eu rămân încremenit.

— El: aha, da’ am uitat să stabilesc cu dumneata salariul. Opt sute de mărci pe

lună – e bine? Eu mă-ncleştez tare de scaun să nu cad jos –, frumos mi-ar fi stat să-mi încep astfel noua carieră – dau din cap ca un tâmpit – frumoasă idee trebuie să-şi fi făcut omul acela de mine! În sfârşit îmi vin în fire

— Îi explic că n-am fost întotdeauna în strâmtoarea de acum, dar că sunt şomer de multă vreme –, mă înţelege – face un cec.

— Aconto.

Colonelul vârî mâna în buzunar şi aruncă un pachet de bancnote pe masă.

— Ia te uită – patru sute de mărci. Acum tatăl tău nu mai e un pierde-vară inutil!

Zguduit de bucuria copleşitoare că a scăpat de ruşinea de a se lăsa întreţinut de fata lui, colonelul se prăbuşi în braţele ei. Ea îl mângâie, blajină ca o mamă. Se lupta să nu plângă, aşa de tare o durea emoţia

bătrânului. Atunci el se ridică – şi ochii îi erau umezi. Îşi şterse pleoapele cu dosul palmei.

— Teribil. Plâng de fericire! Am contract pe un an. Şi acum poţi renunţa la postul de la doctorul Röhn. Da, da. Acum eşti iar o domnişoară de societate. Slava Domnului!

Hilde îl privi fix.

— Nu, tată, nu pot renunţa la postul ăsta.

Colonelul zâmbi pe sub mustaţă. Venise în sfârşit momentul să vorbească cu fata lui.

— De, de, ştiu. Eu de ce nu poţi renunţa la postul ăsta. Nu sunt chiar aşa cu ochii legaţi cum ţi-oi fi închipuind tu. Am mirosit eu cum stă chestia. Doctorul Röhn te iubeşte. Am priceput eu de mult. Nu suntem nici noi chiar aşa de sălbatici. Ei – dar tu? Ce grăieşte inimioara ta.

— Hai?

Clipi familiar din ochi în semn de încurajare. Hilde era albă ca varul. Simţea şi ea că a venit ceasul lămuririlor. Aşa nu mai mergea. Trebuia să iasă odată din situaţia asta umilitoare de a-l tot înşela mereu. Fie ce o fi. Se sufoca în ţesătura de minciuni. Răspunse încet, ferm şi simplu:

— Îl iubesc pe doctorul Röhn!

— Hildekin! strigă bătrânul bucuros. Iată în sfârşit iar o zi de mare fericire.

Se apropie de ea, îi luă mâna, pe care, ea o trăgea înapoi şi îi spuse şoptind:

— Fetiţa mea, nu-i nicio ruşine să iubeşti! E timpul să-l laşi să observe că şi tu îl iubeşti. Nu fi prea sălbatecă?! Pentru ca să ştie odată care sunt sentimentele tale şi să-şi ia inima-n dinţi să te ceară.

Hilde îşi trase mâna din mâinile tatălui

său.

— Ştie de mult care sunt sentimentele mele, spuse ea vitează, de săptămâni de zile sunt iubita lui.

Trecură câteva clipe greu încărcate de furtună. Colonelul stătea plecat înainte, cu pumnii. Încleştaţi şi se clătina pe picioare. Hilde stătea cu fruntea plecată. Ţinea umerii strânşi ca aripile unei păsări când se vesteşte vijelia.

— Ce-ai spus?! întrebă tatăl. Glasul său părea că vine de departe.

— Îl iubesc – tată – şi el mă iubeşte. Şi pentru că nu ne putem căsători…

— Cum – e adevărat?! tună bătrânul. Ochii i se injectară de sânge. Cu braţele ridicate se năpusti asupra ei.

Ea nu dădu înapoi. Era o fiică de soldat şi-l privea fără teamă, numai cu durere.

— Da, tată – este adevărat.

Bătrânul se prăbuşi într-un scaun ca doborât de o mână nevăzută Capul îi atârna înainte, braţele i se bălăbăneau ca desfăcute din încheieturi. Trupul i se ghemui parcă i se frânsese şira spinării. Sta aşa zdrobit cu privirile pironite în covorul vechi şi decolorat.

Hilde se sperie. Un atac de apoplexie. Se aruncă asupra lui, îi puse mâna pe umeri şi strigă îngrozită.

— Tată!!

Colonelul îi dădu jos mâna de pe umeri. Nu mă atinge! şuieră ei printre dinţi.

Hilde se trase înapoi. Colonelul stătea tot aşa, ca frânt. Hilde nu mai putea suporta tăcerea. Gemu tare şi apoi începu să vorbească.

— Tată – nu mai pot de durere că a

trebuit să-ţi zdrobesc prima zi de bucurie după ce ai suferit atâta. Dar tocmai pentru că ai găsit o slujbă aşa de bună –, mi-am spus – nu mai puteam suferi să te mint –, trebuie să mă-nţelegi –, vezi, un avocat pe care zi cu zi curg potop dramele căsniciilor nenorocite…

El auzea numai sunetul vorbelor, dar nu le înţelegea sensul. Ridică capul şi privi cu ochi rătăciţi de chin. Privirea lui avea ceva din privirea durută a unui câine de vânătoare bătrân şi bolnav. Se uita la ea de parcă nu o recunoştea. Unicul său copil, Hildekin a lui, pe care o crescuse de când era fetiţă fără putere, pe care o ocrotise şi în care se încrezuse orbeşte, să ajungă o…

— De ce nu te ia de nevastă?! strigă el brusc, întrerupând-o. Glasul îi era trudit şi disperat.

— Un avocat, care în fiecare zi are a face numai cu jalea şi dezastrele ce decurg din căsnicie –, începu ea iar să-i explice.

Atunci colonelul sări în sus. Capul său îşi recăpătă brusc ţinuta…

— De ce nu te ia de nevastă canalia? tună el.

Atunci ea îşi pierdu cumpătul.

— Nu e canalie, strigă ea cu foc. Pe mine poţi să mă-njuri şi să-mi faci ce vrei, dar nu rabd să-l insulţi pe el!

Colonelul o privi de câteva ori din cap până-n picioare.

— Tu nu rabzi! Tu! Tu mai îndrăzneşti să vorbeşti de răbdat! Mulţumeşte lui Dumnezeu – dacă mai crezi în el –, că nu te… Se întrerupse şi apoi spuse gâfâind ca şi cum ar fi vorbit, cu el singur: Cu tine pe urmă – pe urmă! Deocamdată să-mi regulez

socotelile cu acest domn – care şi-a permis – ridica din ce în ce glasul urlând ca o fiară turbată – care şi-a permis – copilul meu. Şi deodată strigă din nou.

— De ce nu te ia de nevastă canalia?!!

— Tată, îţi repet că nu e canalie, strigă ea enervată. El nu vede decât căsnicii nefericite.

— Pretexte, tună colonelul, pretexte laşe, scârboase, ordinare. Pe tine poate să te prostească cu gogoşi de-astea. Dar pe mine nu!

Privi căutând parcă ceva prin odaie apoi porni spre uşă repede, cum nu mai umblase de mult!

Hilde sări speriată înaintea uşii.

— Unde te ducii – tată?

El o îmbrânci cu o mână de fier la o parte.

Pe coridor îl ajunse iar. El îşi pusese pălăria şi luase un baston greu de stejar. Ea îi încleşta braţele, înspăimântată.

— Tată, să nu-i faci nimic.

Bătrânul se liberă cu o vigoare irezistibilă.

— Aha, ţi-e frică pentru amantul tău? râse el dispreţuitor. N-ai grijă că nu sunt un ucigaş. Vreau numai să-i dau o lecţie.

— Tată – nu te duce – te implor! Ridică mâinile rugătoare.

— Marş! Am să-i arăt eu ticălosului să seducă o fată de ofiţer!

— Tată… tată, nu m-a sedus. Astea sunt idei vechi şi perimate, nepotrivite cu viaţa. Eu m-am dat lui – pentru că-l iubesc.

— Marş de la uşă! o ameninţă tatăl. Om vedea noi dacă-n vremurile astea blestemate îşi poate permite cineva să facă

dintr-o fată cinstită şi de familie o cocotă, fără să-şi găsească pedeapsa. Marş!

Ea îl apucă de braţul cu care voia s-o dea la o parte.

— Pentru Dumnezeu, tată, astea sunt concepţii învechite de tot!

— Eu trăiesc după concepţiile mele. N-am să las eu să-mi târască onoarea în noroi – un arivist – un… Dar onoarea ta!

El o repezi brusc de perete şi trânti uşa după el. Ea rămase lipită de zid gâfâind şi auzi paşii lui depărtându-se.

O cuprinse o groază fără nume. Aşa cum era, fără pălărie, fără pardesiu, deschise repede uşa, alergă pe scară în jos, se împiedică, se ridică iar, fugi în stradă – opri o maşină – îngăimă adresa – căzu în perne, uşa nu voia să se închidă – şoferul uimit închise uşa şi porni în goană.

Maşina colonelului ajunsese cu câteva clipe mai înainte; el sună întruna până veni servitorul să deschidă.

— Vreau să vorbesc cu Röhn.

— Domnul doctor nu e acasă, răspunse Kleinmüller.

— Am să aştept.

Îl împinse pe servitor la o parte şi intră în hol. Servitorul îl apucă de braţ.

— Ei, domnul! Cine eşti dumneata? Ce vrei?

Colonelul îi aruncă violent mâna de pe mâneca lui.

— Să noi îndrăzneşti să m-atingi!

În clipa aceea, maşina Hildei trase la scară. Ea dădu fuga înăuntru.

— Lasă-l spuse ea servitorului, e tatăl meu. Plăteşte te rog maşina.

Se repezi în hol.

Servitorul uluit îşi reveni cu încetul. Înţelese.

Hilde îl găsi pe tatăl ei în birou. Când intră, el o privi scurt şi apoi continuă să măsoare în lung şi-n lat încăperea, cu paşi de leu. Izbea mereu în pământ cu bastonul.

Ea rămase în prag.

— Tată, ce vrei de la el?! îngăimă ea.

El nu o luă în seamă.

— Tată, strigă ea disperată, în definitiv, toată chestiunea asta mă priveşte numai *pe mine*. Sunt majoră. Îţi interzic – El se opri tocului şi o măsură iar din cap până-n picioare.

— Tu-ndrăzneşti să-mi interzici mie ceva! Tu… apoi spuse cu o voce frântă: cum nu te-ai gândit la mama ta moartă, femeie fără de cinste ce eşti?

Pe ea o trecură fiori reci. Se clătină

mută spre un fotoliu şi se ghemui acolo.

Lobach umbla mereu prin odaie.

Jos în subsol, la bucătărie, Kleinmüller spunea:

— Haiti, babacul ei! Acu să te ţii. Mai bine am să aştept pe domnul înaintea uşii şi am să-i spun să se ferească.

Bucătăreasa făcu însă un semn de dispreţ cu mâna ei groasă şi roşie.

— Ee, se sperie domnul de un hodorog ca ăsta! şi ea era niţel amorezată de stăpânul ei, chit că sentimentele ei. Nu se exprimau decât printre fundalele şi bunătăţile ce-i prepara.

— Paza bună, trece primejdia rea, îşi dădu cu părerea Kleinmüller. Cine ştie ce-i poate da-n gând la un moş-teacă bătrân ca ăsta. Mai bine să aştept eu afară.

Se duse în stradă.

Două ore, cele mai îngrozitoare din viaţa ei, aşteptă Hilde cu tatăl ei în biroul lui Röhn. Îl ruga mereu:

— Tată, ce vrei de la el?! N-are să se „bată cu tine-n duel!

El nu o învrednici cu niciun răspuns. Umbla încoace şi-ncolo fără-ncetare, ne-ndurat, ca un tigru în cuşcă.

Hilde îşi pierdu orice stăpânire de sine când îl văzu umblând ca un automat. Teama şi nervozitatea ei creşteau din clipă în clipă. I se părea că fiecare pas îi calcă pe nervi, dureros, zdrobitor. Fiecare izbitură a bastonului în podea –, i se părea că o loveşte în creier. Îşi muşca mâinile ca să nu izbucnească în hohote isterice. Şi repeta mereu, mecanic, fără să mai aştepte vreun răspuns:

— Tată ce vrei de la el?!! Ce vrei de la

el?!!

Atunci se auzi uşa de-afară.

Servitorul aşteptase cu devotament. Când Röhn coborî din maşina lui, Kleinmüller îi şopti misterios la ureche:

— Domnişoara von Lobach e aci, cu tatăl dumneaei.

Röhn tresări, se stăpâni însă îndată, spuse „bine” şi dădu fuga în casă. În hol îşi scoase calm pălăria şi pardesiul. Uşa biroului se deschise şi Hilde năvăli afară.

— Tata e aci – i-am spus totul!

Faţa ei era crispată de durere. Nici odată nu o mai văzuse în halul ăsta. Îi apucă repede mâinile.

— Fii calmă, Hilde! o mângâie el şi intră cu ea în birou. El păşea înaintea ei, ocrotitor, ea închise uşa.

Colonelul se opri din umblet, se întoarse

şi-l privi pe Röhn cu ochii holbaţi.

Avocatul se plecă şi spuse foarte calm şi gentil, deşi era foarte turburat:

— Röhn.

— Von Lobach! spuse celălalt gâfâind.

— Cu toate că vizita dv., domnule colonel nu pare amicală, eu mă bucur să pot cunoaşte pe tatăl Hildei.

— Aşa.

— Te bucuri!

Făcu trei paşi mari spre Röhn.

— Ce-ai făcut din fata mea?! îi strigă el în faţă.

— Nimic de care n-aş. Putea răspunde, răspunse Röhn blajin.

— Aşa? tună bătrânul, poţi răspunde! Sigur, dumneata îţi închipui că dacă e funcţionara dumitale, e obiectul dumitale – nu?!!

— Nu-mi închipui de fel asta.

Colonelul respiră din greu şi spuse poruncitor, ca un ultimatum:

— Domnule, te întreb când ai de gând să te căsătoreşti cu fiica mea!!

Mai înainte ce Röhn să aibă timp să răspundă, Hilde strigă,

— Eu mă opun să mă mărit cu Wolfgang.

Lobach îi aruncă o privire furioasă.

— Taci!

Röhn apucă mâinile fetii şi o trase lângă el ca pentru a o apăra.

— Nu mă gândesc, spuse Röhn cu un calm mândru, să mă ascund după acest refuz al Hildei. Îţi răspund însă, domnule colonel, că nu poate fi vorba de căsătorie între noi.

Bătrânul voi să-l întrerupă, fierbând de mânie oarbă. Röhn însă făcu un gest

potolitor dar energic din mână.

— Iubesc pe fiica dumitale, cum nu poate iubi un bărbat mai mult pe o femeie. Însă concepţiile mele adânc întemeiate despre căsătorie, convingerile mele cele mai sfinte, experienţa foarte reală pe care o am, îmi interzic ca eu să supun fericirea noastră la o încercare distrugătoare.

Colonelul îşi găsi la început cu greu cuvintele. În urmă însă tună:

— Cu avocatlâcuri de-astea poţi să-i întorci capul unei copile, chiţibuşar de paragrafe ce eşti! Ai priceput? Asta ţi-e meseria! Dar – nu mie! Cu mine n-o scoţi aşa uşor la capăt, domnule Don Juan! Eu te întreb încă o dată: când ai de gând să iei în căsătorie pe fiica mea pe care ai dezonorat-o?”.

Hilde făcu un gest agitat, ca şi cum ar fi

voit să intervină iar. Röhn însă îi strânse mâinile şi spuse cu sânge rece:

— Nu ţi-am dezonorat fiica. Nicio fată nu e dezonorată prin dragostea sinceră a unui bărbat leal. Sunt vorbe goale, acestea, domnule colonel!

— Răspunde fără ocoluri – vrei să te însori cu fiica mea – da sau nu?!

— Nu.

Colonelul, ridică violent bastonul.

Cu o voce pătrunzător de calmă. Röhn îl preveni:

— Cruţă-ţi, te rog, şi dumitale şi mie complicaţii dureroase, domnule colonel.

Bătrânul ţinea bastonul ridicat. Măciulia lucitoare tremura.

Sub privirea dominatoare a lui Röhn, colonelul lăsă bastonul jos.

— Atunci ai să-mi dai satisfacţiune cu

arma, scrâşni el.

— Tată! Fu un ţipăt sfâşietor al Hildei.

— Linişte, Hilde! linişte! E un om bătrân înlănţuit în prejudecăţile vremii şi castei sale.

— Omul bătrân are să-ţi arate ce înseamnă să-ţi baţi joc de prejudecăţile lui! Sau poate vrei să iei bătrâneţea mea ca pretext ca să nu te baţi, laşule?

— N-am nevoie de pretexte, domnule colonel. Nu mă pot bate în duel cu tatăl femeii care mi-e tot ce am mai scump pe lume.

— Câine laş, urlă Lobach şi se repezi asupra avocatului. Hilde se aruncă protectoare înaintea lui Röhn. El o împinse blând la o parte şi-l privi fix în ochi pe bătrânul turbat. Colonelul lăsă iară jos bastonul ridicat, se clătină, apucă speteaza

unui scaun şi se propti greoi în ea.

— Laşule, horcăi el, se duse către uşă şi şopti cu glas frânt. Vino!

Atunci Röhn spuse:

— Domnule colonel, nu cred că Hilde e în stare să plece în momentul acesta.

Bătrânul ridică surprins capul, se întoarse câţiva paşi înapoi în odaie şi zise încet, cu ultima stăpânire:

— Omule – nu mai spune un cuvânt… altminteri, Dumnezeu ştie ce se întâmplă! Vino!

Se apropie de Hilde.

— Tată, plânse ea, sfâşiată de luptă între aceşti doi bărbaţi, nu pot pleca aşa de lângă el. Încearcă să mă înţelegi…

— Vino!

— Tată, nu vezi cât mă iubeşte. Nu pot trăi fără el. Trebuie să te obişnuieşti cu asta

– să te resemnezi… Trebuie…

— Ţi-ai ieşit de tot din minţi?!

Colonelul o privi cu ochi îngheţaţi. Abia acum începea să-şi dea seama că Hilde…

— Crezi adică – nu? să mă învoiesc eu – ca tu să fii – metresa lui!

— Tată!

— Hai! O apucă de braţ.

— Nu pot, scânci ea ca o disperată.

Bătrânul îi dădu drumul.

— Refuzi să părăseşti casa asta?!

O privea fix, ca şi cum s-ar fi căznit să priceapă ceea ce capul lui încărunţit nu putea cuprinde eu mintea.

— Refuzi să-mi dai ascultare?!

Spuse asta trudit şi dezarmat. Apoi se reculese. Aspru şi răspicat rosti:

— Dacă nu mergi acum cu mine, casa mea îţi va fi închisă de azi înainte.

Röhn stătea nemişcat.

Atunci Hilde strigă răscolită de chinul cel mai crunt:

— Tată, e o grozăvie să mă pui să aleg!

— Dacă mai ai de ales, spuse cu amărăciune bătrânul, nu mai am ce căuta aci.

Se duse spre uşă.

— Domnule colonel, strigă Röhn, pierzându-şi calmul, de ce o martirizezi aşa de nemilos!

Lobach ieşi.

Hilde se repezi după el, în hol.

— Tată, suspină ea, fii bun – eu te iubesc – ştii prea bine – azi dimineaţă o mai ştiai încă – nu se poate doar să mă fi schimbat aşa deodată! Rămâi – rămâi! Să stăm liniştiţi de vorbă – nu mai pune condiţii aşa de învechite – nu te las să pleci aşa!!! Adu-ţi

aminte de vremea cât am stat împreună – de greutăţile ce le-am purtat împreună – adu-ţi aminte de tot ce a fost bun şi frumos – mi-ai fost ca o mamă – gândeşte-te ce-ar face mama în clipa asta.

Îl ţinea îmbrăţişat. El se desfăcu brutal.

— Ba chiar la mama ta mă gândesc şi-mi vine să intru-n pământ de ruşine.

Plecă.

— Tată, strigă ea cu jale, nu te duce! Nu se poate să fi aşa de groaznic de neînţelegător.

Uşa holului răsună trântită.

Ea se târî la uşă – apucă clanţa – deschise uşa –, se clătină în prag.

— Tată! strigă ea în tăcerea nopţii.

Apoi se prăbuşi înapoi.

Röhn o prinse în braţe.

31

Nicio încercare de împăcare nu avu succes. Căci bătrânul pierduse orice putinţă de înţelegere. Rămăsese un om amărât şi împietrit la inimă, care, ca atâţia alţi părinţi de dinaintea lui, nu mai putea pricepe această lume Fata lui, Hildekin, cea mică şi dulce, idolul vieţii lui, leită soţia sa moarta, copiliţa asta, pe care credea că o cunoaşte până în fundul inimii, fetiţa lui pură să ajungă – metresa patronului ei, să-l părăsească pentru omul acela, pe *el*, care o crescuse şi o ocrotise din leagăn!

Nu putea înţelege, se izbea mereu de un zid de nepătruns.

Orice încercare de apropiere rămase zadarnică.

Chiar a doua zi dimineaţă, mai înainte

de a se duce la lucru, Hilde merse acasă.

Bătrânul era plecat la noua sa slujbă.

Seara ea stătea iară înaintea uşii din coridor. Auzi paşi trudiţi prin coridor. Nu era mersul tatei. Ba totuşi.

— Cine e acolo? întrebă el ursuz.

— Eu, tată!

— Ce vrei? Nu deschise uşa.

— Deschide, tată!

— Vii înapoi?

— Vreau să stau de vorbă cu tine. Ai să vezi.

— Vii înapoi?

După o lungă ezitare – „nu”?

— Ţi-am spus că atunci n-ai ce căuta aci.

Paşii grei se depărtară neînduraţi. Hilde aşteptă – sună – o dată – încă o dată. Tăcere. Coborî scara plângând – treaptă cu treaptă, iar mai trase cu urechea, se opri –

poate că totuşi va veni după ea – şi-i va deschide uşa. Nu – nu veni.

A doua zi îi trimise lucrurile – fără niciun rând.

Hilde nu suferea mai puţin decât tatăl ei. Se gândea aproape. Fără întrerupere la durerea şi la singurătatea în care trăia el. Suferea, de asemenea, din pricina situaţiei ei în casa lui Röhn. Acum devenise în mod oficial amanta lui. Îi era ruşine de servitori, deveni ascunsă şi tăcută. Armonioasa ei unitate sufletească. Era zdruncinată.

Se schimbă şi exterior. Rochiile pe care Röhn i le cumpăra în magazinele cele mai luxoase, erau ultimele modele sosite din Paris; lingeria, ultima expresie a celei mai rafinate cochetării intime. Şi părul cel lung şi bogat i se părea acum o rămăşiţă dintr-o epocă de mult dispărută din viaţa ei.

— Hilde! strigă el dureros atins, când o văzu venind acasă cu părul tăiat după ultima modă, de ce ai făcut asta?!

— E mult mai comod, spuse ea, evitând un răspuns sincer.

Şi acum era foarte frumoasă, cu expresia voalată de durere pe faţă, poate chiar mai spiritualizată ca înainte. Dar ceea ce era deosebit şi caracteristic la ea, dispăruse. Femeia de ieri şi de mâine devenise femeia de azi.

Era dezrădăcinată şi înstrăinată de sine. Sub cenuşa prezentului mohorât, mai pâlpâia încă, dar foarte plăpândă, flăcăruia nădejdii într-un viitor mai bun. Tocmai acum, când trăiau împreună ca doi soţi, când ea nu renunţase cu niciun preţ, la lucrul în birou, vrând să-i rămână camaradă şi tovarăşe de muncă, tocmai acum s-ar fi.

Cuvenit ca flăcăruia acestei speranţe să se înteţească, să devie vâlvoare puternică. Dar încrederea în sine îi pierise de tot. Abia acum se simţea declasată şi decăzută. Indiferent de toate! Indiferent de faptul că el o iubea mai mult decât oricând, indiferent de pasiunea ei sfântă şi mare. Indiferent de toate! Căci strămoşii grăiau prin sângele şi prin mintea ei şi jeleau după căminul liniştit al căsniciei.

Dar îşi ascundea bine durerea. Înaintea bărbatului iubit juca comedia fericirii şi mulţumirii, era voioasă şi veselă ca în zilele de la început. De ce să-l mai împovăreze cu suferinţele ei, când venea seara obosit şi zdrobit de toate suferinţele femeieşti cu care-l copleşiseră clientele în orele de consultaţie? Se prefăcea că e bine dispusă – şi vorbea de apropiata împăcare cu tatăl ei,

care cu siguranţă că va recunoaşte curând că ea este pe drumul cel drept.

Röhn însă nu se lăsa înşelat. O cunoştea prea bine. O trădau ochii, şi zâmbetul umbrit de tristeţe, şi felul durut în care cânta la pian – favoritul ei era acum tristul Beethoven. Şi el suferea şi nu ştia ce să facă. Dar ceea ce era de făcut se cocea în inima lui.

Într-o Duminică, se întoarse pe – neaşteptate acasă, de la o vizită, intră prin grădină şi ajunse neobservat în sala de muzică. Ea citea. Când îl observă, ascunse repede cartea.

Dar abia părăsi ea odaia, casă se intereseze în bucătărie de masă, că el luă cartea să vadă ce e. Era „Căsătoria de mâine” de Annie Frances Hair rar. Înţelese îndată de ce ea ascunsese cartea. O răsfoi

gânditoare. Ici, colo dădu de sublinieri.

"Această limitare voită într-un cerc restrâns – căsnicia – care le stă femeilor în sânge, de mii de ani – şi e bine pentru ele că e aşa – este un foarte priincios mijloc de frânare a firii bărbatului, care, cu cât este mai dotat şi mai dornic de „a şti, cu atât tinde mai mult spre libertate fără frâu, spre o lume abstractă, în care se pierde"!

Asta e ceva privitor la ea – şi la mine, îşi spuse el. Stai – iar ceva subliniat:

„Nu-i stă ea mereu în preajmă, nu-i uşurează ea viaţa, îngrijind, economisind şi sărindu-i în ajutor când e nevoie? Ce altă fiinţă îi este mai devotată şi mai credincioasă în această lume de fiere sălbatice, care se zic semenii noştri?

„Şi toate aceste însuşiri, care se dezvoltă în ea de la sine, fără ca femeia să fi

învăţat undeva ce se cheamă a fi soţie, nu sunt în ultima analiză altceva decât dragoste, sentimentul apartenenţei, care stăruie chiar atunci când oboseala şi banalitatea vieţii zilnice au şters orice urmă de dorinţă fizică. Sub sute de măşti, şi în haine mereu altele, se ascunde însă aceeaşi femeie care a întovărăşit pe bărbat, încă de pe vremea când trăia în fundul pădurilor preistorice. Ea a învăţat nespus de multe lucruri noi şi a câştigat cu timpul nenumărate îndemânări şi talente, în fond însă, a rămas aceeaşi care a fost: Prietenul, tovarăşul care îţi dă curaj atunci când te simţi istovit. Singurul tovarăş pe care nimeni nu-l poate înlocui”.

Lăsă cartela să cadă. Apoi o ascunse iar printre note şi începu să umble încoa şi încolo gânditor.

Când ea se întoarse, cu obrajii îmbujoraţi de căldura focului, el se apropie de ea, o luă de mână, o conduse spre un fotoliu, se aşeză şi o luă pe genunchi.

— Ce eşti aşa de solemn? râse ea mirată. Ai de gând să-mi faci o declaraţie de dragoste?

— Cam aşa ceva, spuse el pe acelaşi/ ton vesel. În urmă însă vorbi foarte serios, jucându-se cu degetele ei:

— Hilde, tot cadrul social al vieţii e mai tare decât noi. Ne facem iluzia că suntem stăpâni pe el, în realitate, însă, el şi cu viaţa ne stăpânesc.

— Nu prea pricep, mărturisi ea şovăind.

— Eu nu cred că e o ruşine ca omul să-şi recunoască greşeala. M-am înşelat. Am intrat într-un impas din care nu mai putem ieşi. Cine e-nţelept, nu trece cu capul prin

perete, ci face cale-ntoarsă.

— Sunt sigură, dragul meu, că spui cuvinte foarte înţelepte, însă eu sunt cam mărginită şi mi se pare o enigmă irezolvabilă, zâmbi ea.

Atunci el spuse direct:

— Ne vom căsători.

Ea sări de pe genunchii lui.

— Să ne căsătorim?!!!

El dădu din cap afirmativ.

Ea tăcu o bucată de vreme, privind în altă parte. Apoi întrebă cu o voce voalată:

— Din pricina tatii?

— Şi pentru el. Şi pentru tine şi pentru încă o mie de motive.

Ea rămase iară multă vreme în luptă cu gândurile. Apoi veni spre el:

— Pentru mine? Eu sunt fericită. Nu-mi doresc altceva decât ce e.

— Hilde, asta nu e adevărat.

Ea roşi. Mai înainte de a-ţi răspunde, te rog să fi tu sincer – dar sincer de tot – fără nicio rezerv: vrei să te căsătoreşti cu mine din convingerea fermă că nu ai văzut până acum „bine în ce priveşte căsătoria?! Că e altfel decât credeai tu?! Fii sincer de tot, Wolfgang!

— Fetiţo, începu el a vorbi cu un glas care trăda că vrea să evite răspunsul.

— Nu aşa! Cinstit de tot, pe faţă, ca între bărbaţi! ceru ea.

Atunci el mărturisi:

— Nu, Hilde. Eu nu sunt un copil ca să-mi schimb vederile de azi pe mâine. Dar nu sunt niciun prost încăpăţânat, care nu ştie să se plece la anume compromisuri fatale în viaţă. Văd prea bine că tu – şi mai ales tatăl tău…

— Îţi mulţumesc, spuse ea cu lacrimi în glas. Niciodată nu te-am iubit – mai din inimă ca în clipa asta. Eşti – eşti nemaipomenit de bun! Nu-ţi vine să crezi că există pe lume asemenea oameni!

— Hilde!

— Ba da, ba da! Dar Wolfgang – nu pot primi. Nu pot. Oricât îl iubesc pe tata. Nu vreau ca tu să faci nici e jertfă…

— Zi-i compromis!

— Ce importanţă are numele? Sunt şi prea mândră pentru asta. Nu vreau să mă căsătoresc aşa. Nu, dragul meu, nu te supăra. Nu e o copilărie şi nici nu mă simt jignită. Trebuie însă să-ţi spun limpede ceea ce simt. Nu?

— Fireşte, recunoscu ei cu glas scăzut.

— Dacă ai putea spune din convingere lăuntrică: *trebuie* să te iau de soţie, pentru

că mi-am dat seama că n-a; în avut dreptate cu oroarea mea de căsătorie, pentru că recunosc că tot căsătoria este ultima şi cea mai înaltă formă de convieţuire –, dacă ai putea spune asta şi-ai mai putea adăuga: asta am învăţat-o prin tine în timpul în care am trăit sub acelaşi acoperământ –, ei, poţi spune asta – dar absolut sincer?!

El îşi apăsă mâna stângă pe ochi eu un gest disperat şi tăcu.

Atunci ea îngenunche în faţa lui şi sărută mâna martirizată ce acoperea ochii lui.

— Nu te mai chinui. Înţeleg totul. Am ştiut doar toate astea, atunci când… ţi-am devenit femeie. Lasă lucrurile aşa cum sunt. Asta ne e destinul, pe care trebuie să-l suportăm. Tu – şi tata – şi eu. Singurul lucru ce-l pot face, este să mai mă duc o dată astăzi la tata.

El o îmbrăţişă.

— Tu – tu – dragostea mea, comoara mea cea mai scumpă –, să facem şi noi o încercare! Atâtea mdi şi mii încearcă iar şi iar! Poate că nai vom izbuti. Poate ne pică nouă lozul cel mare şi rar.

Ea zâmbi dureros.

— Eu nu joc la loterie!

Se mai luptă multă vreme ca s-o convingă. Zadarnic.

După amiază, ea se duse iar acasă. Şi iar se izbi deznădăjduita ei dragoste fiiască de o uşă închisă.

32

Peste câteva zile începu vacanţa judecătorească.

— Aleluia! strigă Röhn vesel şi întinse entuziasmat braţele, opt săptămâni de-acum înainte n-am să mai fiu spălătoreasa rufelor murdare ale căsătoriilor din Berlin W. (cartierul cei mai elegant!) Ah, ce voluptate! … Răsuflă adânc. Ah de-aş scăpa odată pentru totdeauna!

— Spui numai aşa, zise Hilde, de fapt procesele astea femeieşti sunt elementul tău. Tocmai pentru că le ai, ai vrea să faci altceva, aşa sunt oamenii cu multă imaginaţie.

— Nu nu, o asigură el. Urăsc aceste procese mai mult decât oricând. De mult mă bat cu gândul să predau lui Hellebrandt

procesele femeieşti. Dar nu se poate. Au să fugă toate clientele.

— Eşti cam încrezut, dragul meu, îl tachină ea.

— De fel! Dar totul e o chestiune de personalitate. De ce să fac faţă de tine pe modestul! Hellebrandt e prea prozaic şi prea rotund burghez şi la suflet şi la înfăţişare. Femeile nu se duc la un bărbat care moşmoneşte mereu în dinţi un muc de ţigare.

Ea râse şi continuă cu împachetatul. Căci seara voiau să plece în călătorie.

— Dacă aş schimba felul de distribuire al proceselor în birou, clientela ar scădea văzând cu ochii. Asta ar însemna: adio vilă, adio automobile, adio Daumier şi pictorii engleji ai secolului al XVIII-lea. Şi drept să-ţi spun, nu sunt chiar aşa de idealist ca să

pot renunţa la toate astea.

— Acum, mai întâi să te odihneşti bine. După aceea ai să vezi cu alţi ochi toate, îl consolă ea şi continuă să împacheteze cu mare zor, ca să nu se mai gândească la lunga despărţire de tatăl ei. Deşi nici aci nu-l vedea, avea însă impresia că dacă pleacă acum din Berlin, îl lasă şi mai mult pradă deznădejdii şi singurătăţii.

Primăvara şi vara fuseseră reci. Le era dor de soare şi de căldură. Mai înainte însă, Röhn voia să simtă marea, cu brizele ei sărate, cu hulele şi furtunile ei. Aşa încât plecară cu vaporul de la Hamburg la Genova. De acolo aveau de gând să pornească mai departe la Veneţia. Pe urmă îşi vor face cura de soare la Lido.

Lumea se dezvălui înaintea ochilor uimiţi şi entuziasmaţi ai Hildei. Niciodată

până astăzi nu ieşise din Germania, ba nici din Berlin nu prea. Impresiile noi o copleşeau şi o făceau să-şi uite o clipă durerea. Marea – staţiile unde se oprea vaporul: Rotterdam – Lisabona – Tanger – Marsilia – viaţa pe bordul marelui vapor care mergea spre Extremul Orient. Aci, printre străini, printre oameni care nu o cunoşteau, nu se mai simţea jenată. Trecea drept soţia lui Röhn, era trecută pe lista călătorilor ea nevasta lui şi se simţea ca atare.

Fu o vreme de odihnă şi de fericire lină. Rămaseră două zile la Geneva. El cunoştea tot pământul, fusese peste tot, până în Orientul îndepărtat, în Asia. Dar şi lui lumea i se părea nouă şi parcă o vedea pentru prima oară acum când era întovărăşit de femeia pe care o iubea şi putea să-i arate

toate aceste locuri minunate. Se plimbară prin portul Genovei pe lângă casele înalte şi zugrăvite în – tot felul de culori, căţărate pe coline strălucitoare, în bătaia soarelui. Hoinăriră prin fastuoasa Via vente Septembre, prin grotescul etalaj din Campo Santo, până ajunseră la frapantul monument al precupeţei, care strânsese toată viaţa ban cu ban, ca acum, după moarte, să stea colea aşa cum stătuse când era vie în piaţă, cu grămezile de nuci şi de covrigi, însă gătită acum în haine de sărbătoare, ca s-o admire posteritatea. Numai pentru locul cel de frunte din Galeria del Campo, plătise 20.000 lire, o sumă care astăzi ar echivala cam cu 100.000 de lire.

Genova rămase pentru cei doi îndrăgostiţi „oraşul precupeţei”.

Într-o noapte scurtă de vară, ajunseră cu

Expresul de lux” Cannes-Viena la Veneţia. Pe la ora 3 dimineaţa erau acolo.

Pe când barca îi ducea – spre Grand Hotel, zorile începură a licări pe canale. Gondola aluneca fără zgomot pe ape, numai când cotea, misteriosul strigăt de înştiinţare al gondolierilor sfâşia tăcerea. Şirurile de case înalte în lumina plumburie a dimineţii, păreau nişte culise ireale. Fantomatice.

Hilde cuprinse mâna iubitului ei, emoţionată. În timpul călătoriei se gândise mereu la Veneţia, şi inima-i tresărea de bucurie să cunoască oraşul viselor şi-al legendelor. Toate aşteptările păliră înaintea realităţii.

La Lido locuiau în Grand Hotel des Bains. Totuşi, la început” în fiecare zi mergeau în oraş, beţi de atâta frumos.

În dimineaţa în care sosiră se duseră la

Domul San Marco. Trecură peste podeţe mici şi pe măsură ce mergeau li se dezvăluiau înainte minunile acestui oraş, a cărui amintire stăruie în mintea şi-n sufletul tuturor celor ce l-au văzut odată, ca un dor nestins de, a-l revedea.

Trecură prin dosul Procuraţiilor, şi deodată se desfăşură înaintea lor, lucind în nenumărate culori, Piaţa San Marco, acea regină a tuturor pieţelor lumii, cu gangurile de colonade, cu Campanila şi cu Domul, făclie de culori. Hilde scoase un strigăt de uimire, aşa de tare şi de neaşteptat o izbise maiestatea şi graţia acestor locuri binecuvântate. Şi încă un strigăt de admiraţie mai scoase când cotiră la dreapta spre Piazetta şi Canale Grande.

Păşea cu ochii strălucind de recunoştinţă, condusă de mână ca un copil,

de Röhn prin aceste locuri melancolice, în care moartea şi trecutul înlăcrămat se îngemănau cu viaţa colorată şi ameţitoare a prezentului..”.

33

Veniră zile de tihnă, calde şi plăcute. Făceau baie, leneveau, stăteau tolăniţi în nisip, în faţa cortului lor şi se iubeau. Intrară în vorbă cu vecinii de ştrand, făcură obişnuitele cunoştinţe de băi. La dreapta lor îşi aşezase cortul o pereche de americani mai în vârstă, Mr. Şi Mrs. Henry B. Perrin din Philadelphia. El era un bărbat înalt şi zvelt, cam uscăţiv, călit de sport, cu un cap ţuguiat, cu trăsături energice şi cu buze înguste, de om tăcut, tipul veritabil al yankeului bătrân. Soţia sa era (mică, încă drăguţă, plăcută şi foarte comunicativă.

Pălăvrăgeau, glumeau, intrau împreună în apă, stăteau întotdeauna împreună la masă. Mr. Perrin prinse dragoste de Röhn, iar soţia lui de Hilde. Erau nişte oameni

drăguţi, gentili, ceva cam mărginiţi în puritanismul lor băţos şi cam trufaşi de originea lor de vechi Settleri. Strămoşii amândurora, povestea mândră Mrs. Perrin, emigraseră în America cu „Mayflower”, primul vapor englezesc de emigranţi din anii nu ştiu care. Făceau prin urmare parte din cea mai veche „aristocraţie” a Statelor Unite.

Totuşi, această manie a originii era singura lor umbrire, în afară de asta erau generoşi, serioşi şi ţineau din inimă la cei doi „soţi”. „Mica şi dulcea Mrs. Röhn” o vrăjise pe bătrână doamnă. Rezerva obişnuită a Hildei, dispăruse înaintea acestei atenţii şi griji materne, de care fusese lipsită până azi.

— Vino, *darling*, spunea adesea americanca, să-i lăsăm pe bărbaţi să piseze

înainte chestiile lor profesionale, iar noi să ne mai plimbăm niţel. Mă doar toate oasele de atâta stat întinsă.

O lua protectoare pe Hilde la braţ şi pleca cu ea. Nu trebuie să-i răsfeţi prea mult pe bărbaţi stând mereu lângă ei, o dădăcea ea înţeleaptă; lasă-i să ne mai simtă lipsa şi să li se facă dor.

Hilde o iubea ca un copil respectuos, pe bătrână şi voioasa doamnă.

Bărbaţii însă rămâneau mai departe tolăniţi şi discutau chestiile lor profesionale. Şi Perrin era jurist, fusese avocat şi judecător, iar acum era preşedintele şi directorul uneia din cele mai mari bănci din U.S.A. Şi anume „Philadelphia and West Virginia Bank”.

La început se preţuiră ca jurişti, apoi ca doi oameni inteligenţi şi experimentaţi. De

la discuţiile şi comparaţiile între dreptul şi procedura germană şi americană, alunecară spre problemele şi concepţiile generale economice. Röhn fu impresionat de judecata ageră şi profundă a americanului, iar magnatul finanţei americane fu fascinat de felul limpede ca cristalul în care Röhn ştia analiza aspectele specifice ale pieţii mondiale de azi. Învăţară unul de la altul multe lucruri în ce priveşte continentele lor respective. În special Röhn, cu spiritul lui neadormit şi veşnic dornic de a afla ceva nou, îl întreba mereu şi-l stimula la vorbă pe american.

— Niciodată n-am întâlnit un om care să pună chestiuni atât de interesante, zâmbi o dată preşedintele-director în mustăcioara-i căruntă –, şi mai ales, într-o englezească atât de excelentă pentru un străin.

— Am studiat trei semestre la Cambridge, îl lămuri Röhn.

— Dar şi soţia dumitale vorbeşte bine englezeşte – nu aşa de bine ca dumneata – dar foarte drăguţ – tocmai cum e şi la înfăţişare, spuse bătrânul şi arătă spre cele două femei care se întorceau de la plimbare.

Într-o zi mai răcoroasă, la vreo două săptămâni de la împrietenirea lor, cele două femei se duseră la Veneţia. Mrs. Perrin voia să meargă prin Merceria, aşa „shopping” adică să hoinărească pe dinaintea magazinelor, să caşte gura la vitrine, să caute ceva, să mai întrebe de câte ceva, să mai stea la gânduri şi la urma urmei să nu cumpere nimic.

— Vă aducem şi vouă ceva frumos, îi consolă Mrs. Perrin pe domni, dumneata

cam ce ai dori, doctore?

— Eu sunt un partizan entuziast al surprizelor, spuse Röhn.

— Dar dumitale ce să-ţi aducem, domnule preşedinte? întrebă Hilde pe bancher.

— Nu mi-aş permite niciodată să impun frumuseţii gusturile mele cam din topor, glumi bătrânul.

— Foarte bine-aţi vorbit amândoi, îl lăudă Mrs. Perrin, dar numai cu vorbe frumoase nu se face treabă. Fapte! Scoateţi bani!

Cei doi bărbaţi scoaseră portofelele oftând şi văicărindu-se în glumă, iar doamnele se repeziră pe pradă.

Domnii le priviră zâmbind, apoi începură iar să discute.

— Domnule Perrin, spune Röhn,

spuneaţi ieri că în America industria şi comerţul de confecţiuni bărbăteşti dă mereu înapoi. Nu-mi dau seama de ce!

— Industria automobilelor e de vină, răspunse Perrin. Ţi se pare curios, nu?

— A, da – înţeleg de ce! exclamă Röhn. Omul care, înainte îşi lua trei costume pe an, are acum un Ford sau un Chevrolet şi vără banii în maşină, şi-n întreţinerea ei, aşa că e nevoit să facă economie la îmbrăcăminte. Foarte interesantă consecinţă.

— Dumneata gândeşti repede şi consecvent, spuse Perrin, dând din cap. Aş dori să discut cu dumneata o chestiune de afaceri. Sau poate că, în vacanţă nu vrei să auzi de aşa ceva?

— Dar te rog! spuse Röhn. Dă-i drumul. Mi-ar face cea mai mare plăcere să-ţi fiu de

folos într-o chestiune de drept german.

Perrin scutură capul.

— Nu e vorba de nici o chestiune de drept german. E vorba de – dar trebuie s-o iau ceva mai departe. Dumneata mi-ai plăcut din prima zi.

— Asemenea, zâmbi Röhn.

Perrin continuă foarte serios:

— Şi soţia dumitale ne-a plăcut în mod cu totul deosebit. Soţia mea şi cu mine am văzut îndată cu cine avem a face.

Tonul serios al americanului trezi interesul şi mirarea lui Röhn. Până acum stătuse întins pe spate în nisip, cu braţele sub cap. Acum se ridică, se rezemă în coate şi-l privi atent pe directorul de bancă.

— Am să-ţi vorbesc pe faţă, ca între bărbaţi. M-am informat la Berlin asupra

dumitale. Cred că nu mai e nevoie să te asigur că cele mai optimiste aşteptări ale mele au fost întrecute cu prisosinţă. Nu ştiam că simpaticul meu vecin de ştrand este unul din cei mai celebri avocaţi din Berlin.

Vorbea simplu şi rece, ca un om de afaceri, aşa că Röhn nu cutează să-ntoarcă lucrurile în glumă.

— Mi s-a comunicat aproximativ care sunt veniturile dumitale – n-are importanţă dacă s-a exagerat în plus sau în minus. În orice caz, dumneata eşti omul de care am eu nevoie.

Röhn tăcu şi aşteptă ce vrea să spună. Simţea că-l aşteaptă o surpriză. Se descotorosise de dispoziţie de vacanţă şi devenise avocatul prudent.

— Chestia stă aşa, dragă doctore: noi,

banca Philadelphia and West Virginia, avem intenţia să fondăm la Berlin o sucursală, sau, mai exact, să fondăm cu banii şi pe numele nostru o bancă germană.

Röhn dădu din cap. Inima-i bătea tare, însă se stăpânea.

— Cunoşti banca mea?

— Da. Tratează cu Municipalitatea Berlinului un împrumut de 50 de milioane de dolari, răspunse Röhn cu un aer indiferent.

— Exact. Acest împrumut, precum şi alte vreo treizeci de oferte care ni s-au făcut de diferite oraşe industriale, ne-au îndemnat să – ne gândim la o sucursală care să conducă toate aceste afaceri. Am pus ochii şi pe o clădire din Berlin. În Potsdamer Platz, unde a fost comisia interaliată.

Röhn dădu din cap.

— Un director comercial vom trimite noi de la centrală, un om foarte priceput şi conştiincios, un nepot al nevestei mele. Căutăm numai un, avocat german ca director juridic. Să ne înţelegem: nu un al doilea director, ci un om care să stea pe picior de absolută egalitate cu conducătorul comercial. Sunt chestiuni foarte dificile de drept care se pun cu ocazia acestor împrumuturi; uneori trebuie statornicite chiar interpretări absolut moi. Îţi închipui că nu ne-a fost uşor de ales. Omul acesta, care să cunoască mai bine ca noi situaţia din Germania, care să aibă relaţii, care să inspire peste tot încredere în banca noastră, e menit să fie sufletul noii întreprinderi. În afară de toate astea, trebuie să fie şi un jurist eminent. Am pus oameni să sondeze la Berlin. Acum i-am stopat. Căci, dacă

primeşti dumneata, a în găsit ce ne trebuie.

În capul lui Röhn era un adevărat vârtej. Toată viaţa îşi dorise cu ardoare să aibă o activitate juridică serioasă, grea, bărbătească. Şi-acum i se oferea direcţia unei mari bănci americano-germane – tranzacţii uriaşe – activitatea dorită!

Răspunse totuşi rezervat:

— Îţi mulţumesc pentru încrederea ce-mi arăţi, Mr. Perrin. Propunerea dumitale însă vine pe neaşteptate. Poate că vrei să fi aşa de bun şi să-mi dai amănunte.

— Fireşte. Îţi va fi imposibil să mai practici avocatura în afară de bancă.

— Sigur.

— Va trebui prin urmare să predai clientela dumitale altui avocat.

— Fireşte.

— În schimb, noi ne obligăm să te

asigurăm pentru viitor. Reflectez la un contract pe cinci ani, cu un salariu de două mii de dolari pe săptămână în primul an, care să se urce apoi cu câte o mie de dolari pe săptămână în anii următori.

Röhn calculă repede. O avere, chiar şi pentru el. Din primul an de două ori mai mult decât câştiga până acum. Totuşi, niciun muşchi nu-i tresări pe faţă.

— Dacă după aceşti cinci ani se va dovedi că afacerea, nu rentează, sau se vor schimba împrejurările în aşa fel încât să nu putem continua, va primi odată pentru totdeauna o despăgubire globală de 250.000 de dolari. Aceeaşi sumă ne vom obliga să ţi-o plătim şi în cazul când noi nu am mai înnoi contractul dumitale, în caz că menţinem banca în Germania.

— Pricep, spune Röhn.

Bancherul tăcu.

— E o ofertă onorabilă şi oare merită să fie luată în consideraţie, răspunse Röhn calm. Îţi mulţumesc încă o dată din toată inima. Ai să-mi îngădui însă să mai reflectez şi mâine îţi voi da răspunsul.

— *All right, doc*, spuse bancherul.

Apoi Röhn aduse iară vorba de influenţa industriei automobilelor asupra industriei de îmbrăcăminte în U.S.A.

Când veni în sfârşit ora cinci, şi se despărţiră în holul hotelului – doamnele se întorseseră – Röhn urcă fuga scările. Nu avu răbdare să aştepte liftul.

Dădu năvală în camera Hildei.

Ea stătea pe pat palidă şi turburată, cu braţele atârnând în jos. Când o văzu aşa, îi trecu toată bucuria. Se repezi spre ea. Ochii nici nu se ridicaseră spre uşă, cu toată

intrarea lui zgomotoasă.

— Ce-ai, Hilde?! o întrebă el consternat. Se gândi că poate a primit vreo veste rea de la tatăl ei.

Hilde ridică încet capul. Ochii ei erau umezi şi trişti.

— Trebuie să plecăm, Wolfgang, spuse ea violent.

— Să plecăm?! de ce?

— Sunt la capătul puterilor.

— De ce, Hilde?

— Azi, pe vaporul-omnibus spre Veneţia, stătea lângă noi femeia ceea cu părul roşu. O ştii tu. Amanta bancherului din Paris.

— Da – ei, şi?!

— Sta lângă madam Perrin. Deodată, Mrs. Perrin se ridică ostentativ şi trecu pe partea cealaltă. Am trebuit să o urmez. Franţuzoaica şi toţi ceilalţi pricepură –

fireşte – afrontul. Franţuzoaica râse tare şi strigă: *je m'en fiche*! Iar ceilalţi rânjiră.

Se întrerupse.

— Şi de ce te-ai emoţionat aşa? se miră Röhn.

— Când mă aşezai la loc lângă Mrs. Perrin, îmi spuse:

— Poate că am fost cam prost crescută, Mrs. Röhn. Dar nu pat suporta o asemenea fiinţă lângă mine. Nu pot. Mă revoltă. O femeie care trăieşte în mod oficial cu un bărbat, cu care nu e căsătorită, mi-e *disgusting*.

Hilde căută cuvântul german. El o ajută. „Dezgustătoare”,

— Zise el încet, am priceput.

— Şi pe urmă, continuă Hilde, începu să vorbească aşa de perniţă despre aceste „relaţii sexuale” şi „dragostea liberă”, cu

atâta dispreţ, încât eram cât p-aci să-i spun că şi cu sunt necăsătorită. Mi se părea că sunt o înşelătoare!

Începu să plângă.

El tăcu câteva secunde. Apoi spuse duios:

— Dar Hilde! Nu interesează absolut pe nimeni cum trăim noi amândoi! Astea sunt chestiuni personale!

Ea ridică ochii spre el:

— Nu-i adevărat, Wolfgang. O ştii şi tu prea bine.

— Nu, n-o ştiu de fel! o contrazise el cu calmul lui obişnuit.

Ea continuă cu violenţă:

— Câtă vreme suntem între noi, e o chestiune personală. Când însă ne apucăm să facem cunoştinţe – şi când cineva îmi spune că după părerea lui o femeie care

trăieşte în concubinaj, este o persoană cu care nu vrea să aibă nimic a face, nu-mi rămâne altceva decât, fie să trag consecinţele, fie să o înşel în mod nedemn.

Penibil impresionat, Röhn îşi muşcă buza de jos.

— Tot înşelătorie ai socotit şi făptui că atât pe lista de la vapor, cât şi aci în hotel, ne-am înscris pe numele de domnul şi doamna Röhn?

— Nu – dar era altceva – acolo nu înşelam pe cineva personal.

— Se poate. Dar eu şi acum mai stau pe punctul de vedere că nu trebuie să dăm nimănui altuia socoteală de chestiunile noastre cele mai intime, decât nouă înşine.

Ea întinse braţele spire el şi-l trase lângă ea.

— Să nu mai discutăm chestia asta,

Wolfgang. Ar fi prima deosebire fundamentală de păreri între noi. Să-i ocolim şi să plecăm. Să mergem la Ragusa. De mult ţineai s-o vezi.

El îşi trase mâna, indispus.

— Nu pot pleca acum, se-ncăpăţână el. Şi-i povesti de oferta ce-i făcuse Perrin.

— Îţi dai seama, încheie el, ce înseamnă locul ăsta pentru mine. Să scap odată de procesele astea femeieşti. Să nu mai aud în fiecare zi atâta jale şi să n-am putere să ajut cu nimic, să nu mai fiu lada de gunoi a murdăriilor amoroase din Berlin.

— Să încep o viaţă nouă, de muncă serioasă, curată –, ar fi, cea mai mare fericire a vieţii mele, în afară de tine. Şi la asta vrei să renunţ?! Să fug ca un laş, numai pentru că această femeie are mania puritană şi nu vrea să vie în contact decât

cu femei măritate?! Asta nu poţi să mi-o ceri!

Hilde stătea mută, cu spinarea încovoiată şi cu capul plecat. Simţea cu durere că orice greşeală se răzbună. Şi totuşi nu spuse nimic despre asta. Ci doar:

— Îmi pare atât de rău că-ţi turbur bucuria. Ştiu ce-nseamnă pentru tine postul ăsta. E o mare fericire, pe care n-aş vrea să ţi-o întunec. Dar gândeşte-te – Wolfgang – dacă află?! Are să-şi retragă oferta. Ştii cum gândesc Americanii ăştia. Eu nu pot să continui să-i înşel. Lasă-mă pe mine să plec. Găsim noi un pretext! Lasă-mă să plec!

Ea sărise în sus şi-i cuprinsese gâtul.

— Prostie, mormăi el şi scutură capul hotărât, mai bine renunţ la post.

— Ea căută să-l convingă, să-i înfrângă încăpăţânarea.

— Peste câteva zile, după ce se vor fi rezolvat toate, vii după mine şi…

— Nu vreau! strigă el violent, nu-mi trebuie un post care mi s-ar putea refuza fiindcă te iubesc…

Ea lăsă braţele să cadă, istovită.

— Atunci să le spunem totul pe faţă, spuse ea palidă şi disperată. Gândeşte-te şi mai departe, iubitule. La Berlin tot are să se afle. Şi-atunci au să spună că i-ai înşelat – cum o să poţi suporta asta tu, oare eşti atâta de mândru şi de cinstit?

El umbla încoace şi-ncolo prin odaie, ca întotdeauna când era enervat.

— Nu văd nimic necorect în toată chestia asta, stărui el îndărătnic, nu interesează pe nimeni cum trăim noi doi. Basta! N-am să iau lecţii cum să trăiesc de la o americană bătrână şi sucită.

Ea îl privi cu inima strânsă.

— Îmbracă-te, spuse el mai calmat, trebuie să mergem la masă. Şi se duse în odaia lui.

— Cum vrei, cedă ea, dar simt că nu va ieşi nimic bun din echivocul ăsta.

35

După masă, mai hoinăriră puţin pe Promenadă, şi-apoi, când începu să bată vânticelul răcoros de seară dinspre Adria, se retraseră în hotel. Bătrânul Perrin era un amator pasionat de dansuri moderne, soţia lui – o victimă mută şi supusă.

Hilde era palidă, îngrijată, nervoasă şi se temea în fiece clipă de-o catastrofă. Căci nu departe de ei stătea la o masă cu amici gălăgioşi pariziana picantă şi cu părul roşu. Suflete de seama ei, *viveuri* din Paris, Londra, Roma, Bucureşti, cu tovarăşele lor de călătorie, vremelnice.

Franţuzoaica le povestea tocmai întâmplarea de pe vapor şi imita, nu fără talent – era actriţă prin Montmartre – faţa şocată a bunei Mrs. Perrin, spre marea

ilaritate a tovarăşilor ei de chef, care se topeau de râs. Fără nicio jenă, se uitau toţi la Mrs. Perrin.

— Revoltător! spuse ea, simţind că e ţelul privirilor şi batjocurii tuturor acelor cheflii, nu pot tolera asta. Henry, cheamă pe managerul hotelului! Desfrânaţii ceia de colo îşi bat joc de mine.

Pentru prima oară îişi pierdu calmul buna femeie.

— Ce e, *old girl*? întrebă Perrin mirat, dar calm.

— „Tipesele” alea de colo râd de mine! spuse Mrs. Perrin furioasă. Spuse acestea cu un dispreţ atât de anihilant, de parcă ar fi voit să le şteargă din rândul oamenilor demni de stimă.

— Dar, *darling*, o linişti Perrin, pe tine nu te poate atinge ceea ce fac asemenea

creaturi!

Mrs. Perrin le întoarse spatele. Ei şi ele râdeau strident.

— Aşa ceva nu se poate întâmpla decât în Europa! spuse Mrs. Perrin amărâtă. În America asemenea persoane nici n-ar fi primite într-un hotel cumsecade.

— Cum pot fi oprite? întrebă Röhn ca să ia şi el parte la discuţie. Poţi să le ceri actul de căsătorie?

— Asta nu, îl lămuri bancherul, dar orice American are atâta tact, dacă deja călătoreşte cu o femeie cu care nu e căsătorit, să se ducă ia un hotel mai mic şi mai izolat şi să nu jignească pe oamenii de societate.

— Aşa e, spuse americana. Mie-mi place Europa. Dar îţi trece pofta când te vezi mereu pusă în contact cu viciul.

Atunci Röhn intră în discuţie. Voia să atace, în sfârşit, această fantomă chinuitoare. Îşi da seama că nu se mai putea bizui pe stăpânirea Hildei.

— E drept, spuse el zâmbind, că doamnele celea de colo nu prea sunt la locul lor. Cred însă că lipsa lor de creştere este mai curând efectul mediilor dubioase de unde vin, decât al faptului că nu sunt căsătorite cu tovarăşii lor de călătorie. Există foarte multe femei care călătoresc împreună cu un bărbat nelegitim şi totuşi nu se deosebesc cu nimic de soţiile legitime. Nici nu mai încape discuţie de asta.

— O, doctore! se repezi Mrs. Perrin, vezi în privinţa asta noi cei de dincolo nu ne potrivim de fel la păreri. Slavă Domnului, nu! Dragostea fără căsătorie trece la noi drept imorală. O femeie fără morală n-are

nici religie.

— Dar dragă doamnă Perrin, ce-are a face religia şi morala cu dragostea! exclamă Röhn. Se poate foarte bine ca doi oameni să se iubească pasionat şi, dintr-un motiv oarecare, sufletesc sau exterior, să nu se poată căsători.

— Atunci.

— Atunci n-au decât să-şi stăpânească frumos pasiunea, îl întrerupse Mrs. Perrin aspră şi categorică. Dumneata nu eşti de părerea mea, drăguţă doamnă? Ia te uită cum ai şocat-o pe biata copilă cu ideile dumitale barbare şi revoluţionare! S-a roşit până la rădăcina părului!

Luă mâna Hildei şi o mângâie cu mâinile ei de mamă.

— I-au îngheţat de tot mânuţele, om rău ce eşti! îl ocărî ea. Hilde *dear*, nu-l crede ce

spune, se face mai rău decât e. Aşa se grozăvesc bărbaţii câteodată faţă de nevestele lor. Nu te îngrija de asta. Bărbaţii cu răcnet de leu sunt întotdeauna mieluşeii cei mai blânzi.

Hilde zâmbi, cu buze crispate.

Röhn nu voi să se dea bătut. Chestiunea asta trebuia rezolvată odată pentru totdeauna. Dar mai înainte de a apuca să răspundă, Perrin spuse cu glasul lui prietenos şi potolit:

— Ştii, doctore, dv. europenii aveţi alte idei în materie de morală decât noi. Păcat. Cred însă că dumneata ţi-ai putut da seama că nu sunt un spirit strâmt. Şi totuşi – poate că concepţia mea puritană e cam perimată, însă e foarte fermă – eu îţi spun că n-aş avea nicio încredere, nici măcar în chestiuni strict băneşti, într-un bărbat care ar trăi în

mod nelegitim cu o femeie. Spui dumneata că se prea poate că doi oameni să se iubească foarte tare. *All right,* cu atât mai mult am să-l condamn pe bărbatul care iubeşte o femeie şi totuşi nu o preţuieşte de ajuns ca să-i ofere protecţiunea şi cinstea unei căsnicii. În ochii anei, un asemenea bărbat nu este un om de onoare şi de încredere!

36

Röhn nu cuteza să privească pe Hilde în ochi. Îi pierise şi lui curajul de a mai frânge o lance pentru Hilde. Îl iscodea pe bătrân cu priviri furişe. Oare începuse să se îndoiască? Poate că ştia totul! Le da să-nţeleagă că ştie?!

Hilde stătea ca împietrită, galbenă ca ceara. Avea cearcăne mari, negre la ochi.

Atunci se porni muzica de dans, ca o liberare.

Mrs. Perrin înveselită, strigă zâmbind:

— Ei, ajunge! Asta nu e conversaţie pentru urechiuşele delicate ale unei tinere în voiaj de nuntă. Pari obosită, *girl, dear*. Ia mai dansează puţintel cu bărbatul dumitale şi trage-l zdravăn de urechi, să nu mai spună vorbe de astea de eretic. Pe urmă du-

te de te culcă şi te odihneşte bine. Azi a fost prea de tot zăduf şi miros, rău în Veneţia.

Röhn şi Hilde profitară repede de ocazie. În timpul dansului el îi şopti:

— Ne luăm rămas bun îndată.

Ea nu răspunse. Când se întoarseră la masă, Mrs. Perrin spuse veselă:

— Ştiţi că dintre toţi oamenii frumoşi de aci, dv. Sunteţi perechea cea mai frumoasă şi mai elegantă?!

— Eşti prea gentilă, spuse Röhn îndoit.

— Nu zău, Henry, nu-i aşa? întrebă bătrâna pe soţul ei.

— Aşa-i, râse Perrin şi ridică paharul de şampanie în cinstea Hildei.

Când ajunseră în camera lor, Hilde şi Röhn se priviră muţi.

— Iar ai avut tu dreptate, spuse el apoi, ai o judecată justă şi practică. Trebuie făcut

ceva. Orice întâmplare ne poate trăda. Trebuie făcut ceva!

Încrucişă braţele, îşi rezemă bărbia în mâna stângă şi rămase pe gânduri.

— Lasă-mă să plec, îl rugă ea din nou.

— Dar fetiţo, strigă el trezit brusc din gândurile lui, e imposibil! Soţii Perrin cred că noi suntem în călătorie de nuntă. Tu însăţi le-ai povestit odată că voiajăm pentru prima oară împreună. Se poate să te las aşa din senin să pleci singură?

— La asta nu m-a în gândit, recunoscu ea intimidată. Se aşează disperată pe marginea patului. Atunci el se apropie tare de ea.

— Hilde, vorbele omului ăstuia m-au izbit drept în inimă.

Ea ridică fruntea.

— Despre omul de onoare?

— Da, care nu oferă femeii iubite protecţia căsniciei… Niciodată n-am privit căsnicia din acest punct de vedere.

— Ah, Wolfgang, gemu ea trudită, nu poate fi vorba între noi doi de aşa ceva! La noi lucrurile stau altminteri. Perrin habar n-are de asta. Tu nu poţi să te însori decât trădându-te pe tine, pe mine şi dragostea noastră. Ce rost are să ne torturăm cu lucruri imposibile!

El tăcu cu inima mică, apoi spuse:

— Ceea ce spui tu, Hilde, este, fireşte, just, dintr-un anume punct de vedere, ba chiar, aş putea spune, dintr-un punct de vedere superior. Dar viaţa nu e aşa făcută încât să-ţi impună numaidecât: ori – ori! Viaţa, nu în teorie, dar în practica asta. Afurisit de reală, cere uneori câte un: Poate totuşi!

Ea se plecă mult înapoi şi-l privi cu ochii mari deschişi. Bănuia ce va urma. Îi era teamă de una ca asta, pentru dragostea şi respectul ce i-l purta. El însă nu stătu multă vreme în cumpănă.

— Uite ce e, Hilde, se încumetă el, nu e vorba de o zi, două, nici de timpul cât vom sta aci. Soţii Perrin vor veni în Septembrie la Berlin, vor fi oaspeţii noştri acolo, vom fi mereu împreună. Banca are un director american. Probabil că e însurat. Iar încurcătură. Vom sta mereu ca pe un butoi cu praf de puşcă. Nu există decât două posibilităţi.

— Care? întrebă ea cu o ultimă şi slabă speranţă.

— Ori renunţ la acest post, la norocul ăsta nemaipomenit, la această viaţă nouă – la acest adevărat dar al sorţii. Cea mai mare

şansă a vieţii mele, care probabil că se oferă unui om o singură dată în existenţa lui…

— Ori? îl întrerupse ea. Mica şi slaba ei speranţă se stinsese.

— Ori – după o mică ezitare spuse cu curajul disperării, ori te iau de soţie!

Ea nu mai fu surprinsă. Şi totuşi, când îl auzi rostind acest cuvânt, acum, simţi ca un pumnal în inimă. Îşi da seama totuşi că era nedreaptă. Îi mai oferise o dată s-o ia în căsătorie. De data aceea pentru ea. Pentru tatăl ei. Îi făcea o cruntă nedreptate dacă îl bănuia acum că vrea să se însoare cu ea din interes, că-şi uită toate convingerile de mai înainte de dragul unei slujbe. Cu toate acestea însă, simţea o durere în piept, aşa de aprigă, încât îşi muşcă buzele până la sânge, ca să nu ţipe.

Nu vedea decât atât: el vrea s-o ia de

soţie pentru că i se oferă un post rentabil, pentru că vrea să fie mare director de bancă. Orice simţ de dreptate era amorţit. Cum se face că deodată căsnicia a încetat de a mai fi un martiriu, o cruce? Acum că voia să ajungă directorul unei mari bănci – căsătoria nu mai e un instrument de tortură mai oribil decât cele medievale!

Îşi apăsa mâna pe inimă, de parcă ar fi vrut să oprească sângele ce stătea să izbucnească dintr-o rană deschisă.

El simţea nelămurit ce se petrece în ea. Căută să-i îndrepte gândurile în altă parte.

— Dacă primesc postul mâine, ne ducem la Veneţia, nu, mai bine într-un loc izolat – poate la Mestre, şi facem publicaţiile pentru căsătorie. Aci merge repede. În câteva zile ne putem căsători.

Eă nu spuse nimic.

— Tu trebuie să hotărăşti, Hilde.

— Ce?! spuse ea speriată.

— Dacă să-i mărturisesc printr-o scrisoare totul lui Perrin? şi să refuz postul, iar mâine să plecăm la Ragusa –, sau dacă mergem mâine la Mestre şi facem publicaţiile.

„Îmi lasă mie răspunderea”, îşi spuse ea îndurerată. Îşi pierduse orice iluzie despre el. Se prăbuşise de pe altarul pe care iubirea ei i-l ridicase, sus, deasupra tuturor oamenilor.

— Mergem la Mestre, spuse ea.

Voise să spună asta ferm şi voios. Sforţările ei disperate fură însă zadarnice. Vocea era frântă şi plină de jale.

El se apropie aşa de tare de ea, încât îi atinse genunchi. Ea nu se mişca. Atingerea lui îi devenise chinuitoare.

— Hilde, spuse el cald, îmi dau seama că tu crezi că pentru un avantaj exterior mi-am uitat de – teama mea de căsnicie.

N-am uitat nimic. Eu nu sunt făţarnic. Nu pot să te amăgesc şi să-ţi spun că sunt convins că, prin excepţie, căsnicia noastră va fi bună.

— Nici nu trebuie să faci asta.

— Ştiu că joc va *banque*[1] cu dragostea noastră. Dar toate lucrurile mari în viaţă cer risc şi curaj.

— Nu mai vorbi, şopti ea chinuită şi istovită. Te rog. Mâine mergem la Mestre. Sunt gata să merg.

— Eşti – aşa – de ciudată, îngăimă el şovăielnic.

— Nu te îngriji de mine, îl rugă ea. Eu sunt cam greoaie la cap – eu nu mă pot

1 În baccarat și chemin-de-fer, un pariu contra întregii mize a bancherului.

transforma – aşa de lesne.

El desfăcu degetele, nervos şi apoi şi le crispă iar în pumn,

— Hilde, aş fi dorit să fi ceva mai însufleţită, mai bucurată cu prilejul acesta.

— Şi eu aş fi dorit! spuse ea amar.

Atunci marele avocat o întrebă naiv ca un copil certat:

— Mă dispreţuieşti, Hilde?

Ea clătină din cap trudită şi spuse cu buze palide:

— Te iubesc mult prea mult pentru asta!

37

Ea nu dormi în noaptea aceea.

Uşa spre camera lui era deschisă. Îl auzi respirând liniştit în somn.

El poate dormi! îşi spuse ea plină de durere. Poate dormi în noaptea asta! Mă ia în căsătorie, cum ar lua asupră-şi un proces!

Apoi o năpădiră iar gândurile. Iată dară împlinită nădejdea ei cea mai înaltă pe oare o păzise în taină ca pe nestemată! Va fi soţia lui. Dar ce prăpastie era între această împlinire şi fericirea neasemuită pe care o legănase în visele şi aşteptările ei înfiorate! O lua de nevastă de dragul unei slujbe! Da, da, numai pentru aista. Să nu se amăgească singură. Nu pentru că l-a cucerit dragostea ei sau pentru că viaţa lor împreună l-a convertit şi i-a dovedit că, pentru ei,

căsătoria era singura şi cea mai sfântă necesitate; nu pentru că el s-a convins că temerile lui erau numai nişte închipuiri care s-au risipit faţă de minunea tovărăşiei lor de fie ce zi. Nu, nimic, absolut nimic din toate acestea! O lua de nevastă – ca să ajungă director de bancă.

— În noaptea aceea nesfârşit de lungă, când în cameră pătrundea zgomotul mării tălăzuite de furtună, mintea ei ostenită şi obidită punea la cale tot soiul de planuri dureroase.

Dimineaţa era ofilită şi nedormită, însă calmă şi ştiind bine ce avea de făcut. Caracterul ei îi indicase fără cruţare calea cea dreaptă…

Şi zilele următoare fu tot atâta de închisă în sine şi de zgârcită la vorbă. Bărbatului nu-i scăpă aceasta. Dar nici prea

bine nu o înţelegea, poate fiindcă era preocupat de alte lucruri. Îşi pierdu niţel răbdarea cu ea. El ştia cât de tare dorise ea căsătoria asta. Acum ajunsese la ţintă – ei, da, e drept – motivele erau noi; răsăriseră, aşa, brusc. Pentru o fire realistă ca a lui, însă, conta numai faptul că ai ajuns la ţel, nu şi calea pe care ai ajuns. De o mie de ori fusese nevoit, ca avocat, să apuce pe o cale ocolită, să înconjoare piedicile, să evite obstacolele. Nu-l interesa decât rezultatul final. Atât. De ce e acum aşa de tristă, ca şi cum cine ştie ce primejdie o pândea?! Din ce în ce îşi pierdea mai mult răbdarea, când o vedea cu inima ei ofensator de chinuită.

De câteva ori îi dezvălui ei aceste gânduri, în felul lui nepătimaş şi amabil. Ea însă făcea numai un gest trudit de evitare şi nu spunea nimic. Atunci el se simţea

amărât. O amărăciune adâncă, bărbătească, cu atât mai mare, cu cât în fundul inimii, se simţea oarecum vinovat faţă de ea. Încercă tot soiul de manevre. Se făcu jignit, nedreptăţit. Se făcu că ia uşor „indispoziţia” ei. Aşa sunt femeile: ciudate! Da, da, niciodată nu ştii la ce să te aştepţi cu ele, sunt enigmatice. În loc să se bucure că totul s-a reparat, că tata va fi mulţumit, în loc să împărtăşească puţintel fericirea lui că a scăpat de procesele de divorţ, când ştie foarte bine cât le-a urât şi cât a suferit el din pricina asta!! face o mutră de înmormântare, încât Mr. Perrin, alarmat, îl pisează să aducă un doctor, iar Mrs. Perrin îi dă mereu tot soiul de sfaturi tainice şi teribil de importante. Ah, ce ţi-e şi cu femeile astea!

Ofta adânc, ca un martir.

Şi totuşi, noul lui post îl preocupă tot mai mult. Omul rece şi prudent pruncă de pe faţa lui masca liniştei imperturbabile. Ardea de nerăbdare. Poziţia socială, veniturile, şi, mai presus de toate, munca asta mult dorită, serioasă, demnă de un bărbat, problemele juridice interesante pe care avea să le rezolve, îi aprindea fantezia. Să ajungă o forţă economică, să sprijine industria, să poată da mijloace de realizare ideilor rodnice – în loc să stea să consoleze femeile şi să desfacă căsnicii!!

Vorbea mereu şi cu ardoare de viaţa nouă ce-l aştepta, de transformarea fundamentală a muncii sale profesionale, punea mereu planuri la cale, era mereu preocupat de noile perspective, de noile metode de a fructifica capitalurile ce-i vor stătea la dispoziţie. Bătrânul bancher Perrin

era într-o sinceră admiraţie faţă de ideile lui Röhn. Acesta vorbea mult, împotriva obiceiului său, stimulat de lucrurile noi şi mari pe care avea să le realizeze. Însă numai faţă de Hilde. Trecea cu vederea faptul că ea abia îi răspundea, că ea se depărtase sufleteşte de el. Era prea tare prins în mrejele ameţitoare ale planurilor lui, ca să observe tăcerea ei duşmănoasă.

Faţă de străini era rezervat, nu se lăsa de fel antrenat şi rămăsese acelaşi sceptic ironic. Dar în sinea lui tremura de teamă, el, care nu se temuse niciodată de surprize, el, care privea în faţă cu sânge rece o situaţiune fie ea oricât de precară, tremura, în cele opt zile care îl mai despărţeau de căsătorie, să nu se afle ceva şi totul să se prăbuşească. Încă nu avea în mâini contractul de angajare, se putea ca tot ceea

ce nădăjduise să cadă la pământ. Nu era vorba numai de postul lui de director, ci de prestigiul cinstei şi caracterului lui. Era în joc tot ce poate fi mai preţios pentru un bărbat.

Şapte zile trecură netulburate. Încă două zeci şi patru de ore trebuia să mai fie păstrat secretul. În urmă erau salvaţi.

Dar în această ultimă zi răsări primejdie şi o ameninţare a fatalităţii.

38

Aveau de gând ca acum opt zile, când se duseseră pentru întâia oară la Mestre, ca mai întâi să meargă la ştrand, apoi, când va veni ora băii, să spună că simt astăzi un dor nespus de a vedea artă, şi că nu mai pot până n-or vizita capela Rosario a vechii biserici dominicane. S.S. Giovanni e Paolo sau biserica dei Frari.

Atunci Mrs. Perrin îi va dojeni: „Bine copii, pe o căldură ca asta! Hai, hai, băgaţi-vă mai bine în apă”, Dar ei vor stărui şi Mr. Perrin va spune: „Lasă-i să se ducă, *old girl*. Aşa sunt nemţii ăştia, sentimentali. Noi Yankeii nu-i prea pricepem. *Let them go*!

Apoi tocmai bine vor apuca trenul, se vor cununa şi, după masă, se vor întoarce. Totul era calculat până în cele mai mici

amănunte.

După ce luară cafeaua şi pe când aşteptau pe Perrini în vestibulul hotelului, apăru din lift... Erwin Oven. Veni cu paşi repezi spre ei.

— Erwin! strigă Röhn prea puţin bucuros.

— Noroc, Wolfgang. Bună dimineaţa, domnişoară, strigă el vesel şi le scutură mâinile cu putere.

Când îl auzi cum se adresează Hildei, Röhn tresări.

— Dar de unde picaşi? îl întrebă el cu o amabilitate prefăcută. Eşti singur?

— Nu. Vine îndată şi Maria.

Catastrofa, îşi spuse Röhn, şi i se strânse inima. Îl fixa pe Oven. Era mult schimbat. De pe faţa lui dispăruse aerul sănătos, vioi, radios, tineresc. Aveau înaintea lor un

bărbat, care părea mult mai bătrân decât era, pe care viaţa îl brăzdase în jurul gurii şi al ochilor cu dârele suferinţei şi care părea a fi trecut prin multe.

— E oare o simplă întâmplare că ne întâlnim aci? îl iscodi Röhn.

— Nu, Maria a citit într-un jurnal că eşti aci.

— Ei aşi!

— Da, era o dare de seamă mondenă, care înşira unde-şi petrec vacanţa personajele mai importante. Actori, stele de cinema, directori de bancă, avocaţi cunoscuţi. Scria că tu eşti la Lido, la Grand Hotel des Bains. Atunci Maria a voit să vină şi ea aci.

— Ea?!

— Da…

— Hm, făcu Röhn, şi frica-i crescu. Era

destul de inteligent ca să-şi dea seama că ea venise să se răzbune într-un fel oarecare pentru jignirea care i-o adusese atunci în restaurant. O nimerise bine rusca. Şansa îi zâmbea. Venise la timp.

Oven discuta cu Hilde despre Veneţia, despre Lido, despre vreme. Gândurile lui Röhn se învârtejeau. Oare n-ar fi bine să vorbească cu Oven, să-i spună tot şi să-l roage să intervină pe lângă soţia lui ca să tacă? Dar prin asta nu-i va oferi acesteia şi mai bine ocazia muşcăturii de viperă, dezvăluindu-i imprudent partea lui vulnerabilă?

Mai înainte de a avea timpul să ia vreo hotărâre, Maria Fiodorowna coborî din ascensor, mai elegantă, mai încântătoare şi mai volubilă decât oricând. Se apropie de grupul din vestibul cu mişcările ei frumoase

şi insinuante.

— Bună ziua, domnu’ avocat, strigă ea tare cu accentul ei slav, surpriză frumoasa, nu? Drăguţ la mine să aduc prieten al dumitale aci?!

— Foarte gentil din partea dumitale, spuse Röhn şi-i sărută mâna.

Apoi făcu prezentările, îndemânatec:

— Hilde, iată soţia vechiului meu prieten Erwin –, evitând să spună „soţia mea” sau „domnişoara von Lobach”.

Femeile îşi dădură mâna, Hilde distratăă, indiferentă, cum era acum în general, rusoaica surprinsă şi interesată de a fi găsit pe „duşmanul femeilor” cu o prietenă.

Röhn îşi da acum seama de un lucru: trebuie să evite ca Maria Fiodorowna să vie azi în contact cu soţii Perrin. Aşa cerea prudenţa ceea mai elementară.

Căută să-i îndepărteze.

— Propun, spuse el jovial şi cu o bucurie prefăcută, să sărbătorim revederea noastră la Veneţia. Cu siguranţă că n-aţi văzut încă nimica acolo.

— O, eu văzut Veneţia. Multe ori. Mai bine rămânem şi scăldăm aci.

— Ei, pentru un pic de căldură! făcu Röhn, dă-mi o mâna de ajutor, amice, *Avanti*, la Veneţia!

Privea nerăbdător spre uşa sălii de mâncare.

— Ei, hai, Maria, să-i facem pe plac, o rugă Oven fără convingere.

— Eu nu venit Lido, ca să înăbuş în Veneţia puturos, spuse ea cu un aer hotărât. Mergi tu, dacă vrei aşa. Eu las la tine.

— Atunci vino cu noi, Erwin, îl îndemnă Röhn.

Maria Fiodorowna se adresă atunci Hildei cu o graţie învăluitoare:

— Spuneţi vă rog la bărbaţi, prostie meargă Veneţia pe căldur ca asta, dragă – doamnă – domnişoară – cum Trebuie zic la dv?

Röhn îşi dădu imediat seama de mărimea primejdiei. Îi tăie repede vorba:

— Noi ne ducem.

— Dacă nu vreţi să veniţi cu noi, regretăm, dar trebuie să renunţăm la plăcerea de a vă avea cu noi. Ei, Erwin?

Oven şovăia.

În clipa acea intrară soţii Perrin în vestibul.

— *Here we are*! strigă doamna cea bătrână. Ce drăguţ din partea dv. Că ne-aţi aşteptat.

Observă pe Oveni.

— O, pardon, sunteţi cu cineva.

Nu era chip să eviţi prezentările. Röhn le făcu cunoştiinţa pe englezeşte, fiecare mormăi fără ca celălalt să-l înţeleagă că-i foarte încântat de cunoştinţă. Femeia frumoasă şi hiperelegantă făcu impresie evidentă asupra domnului Perrin.

— Nu vobiţi englezeşti întrebă el interesatei

Röhn răsuflă uşurat când o auzi că nu ştie. Însă şi această ultimă speranţă fu curând înăbuşită când auzi pe doamna Perrin zicând:

— Dacă sunteţi rusoaică, de bună seamă că vorbiţi franţuzeşte?

— *Oui*, *Madame*, confirmă Maria.

O, atunci e bine, spuse doamna Perrin pe franţuzeşte, Mr. Perrin şi cu mine nu vorbim prea corect –, după cum vedeţi. Dar tot

vorbim niţel. De înţeles însă, înţelegem toate. Am fost acum în urmă vreo cinci săptămâni la Paris şi ne-am mai împrospătat cunoştinţele.

Vorbea curgător, cu un pronunţat accent englezesc.

— Vorbiţi admirabil, o linguşi Maria, în franţuzească elegantă a moscovitelor bine educate. Tocmai aveţi ocazia să-mi veniţi în ajutor. Domnul Dr. Röhn cu doamna şi cu bărbatul meu vor să meargă la Veneţia pe căldura asta. Nu-i o nebunie?!

Doamna Perrin zâmbi blajin, înţelegătoare.

— N-ai ce să le faci Mrs. Oven. Aceasta-i spleen-ul lor. Când îi apucă, trebuie să plece şi să admire artă. Asta e sentimentalitate germană, noi nu prea o pricepem. N-ai ce şi le faci, Am mai încercat noi altădată. Lasă-i

cu arta lor. Şi dumneata rămâi cu noi.

Puse mâna pe umărul Mariei Fiodorowna. Americana cea comunicativă era bucuroasă de o nouă cunoştinţă. Îi plăcea femeile frumoase şi elegante. Şi-i plăcea să pălăvrăgească. Mica doamnă Röhn devenise în ultima vreme foarte tăcută şi ceva cam plictisitoare. Nu o preţuia mai puţin pentru asta. Dimpotrivă, o înconjura de şi mai multă grijă maternă. Căci îşi da seama de starea tinerei şi delicatei femei! Chiar dacă ea nega de ruşine şi de jenă. Tocmai aşa îi fusese şi ei când rămăsese însărcinată cu primul şi cu ultimul ei copil. Şi ea devenise tot aşa de melancolică şi de tăcută, atunci. Îşi da foarte bine seama de asta şi o compătimea cu toată simpatia. Însă de distrat nu se putea distra cu ea.

Rusoaica asta frumoasă ca o cadră, cu

ochi arzători, făgăduia o variaţie plăcută.

— Iubitorii de artă să treacă la stânga – ruşii şi americanii prozaici la dreapta, zâmbi doamna Perrin.

Se despărţiră.

— N-ai nicio teamă. Avem noi grijă de frumoasa dumitale soţie, îl linişti doamna Perrin, zâmbind, pe Oven.

— Au revoir! Au revoir!

Soţii Perrin şi cu Maria Fiodorovna porniră spre uşa hotelului.

Röhn era peste măsură de încurcat şi de îngrijat.

— Ervin, spuse el supraenervat, te rog rămâi aci! şi bagă de seamă ca nu cumva soţia ta să spună familiei Perrin că eu cu Hilde nu suntem cununaţi. Nu pot să-ţi dau acum în grabă amănunte. E foarte important pentru mine. Du-te repede.

Oven îl privi încremenit.

— Hai, du-te odată! Tocmai când cineva pleacă se vorbeşte despre el. Vezi de întoarce-o când o veni vorba despre noi. Azi după amiază te lămuresc eu.

— Bine, spuse Oven şi plecă iute.

— Cu inteligenţă! îi strigă Röhn rugător.

39

Plecară cu vaporul-omnibus la Veneţia. Röhn era cât se poate de neliniştit.

— Ai să vezi, Hilde, spuse el necăjit în ultima clipă se mai întâmplă o nenorocire. Presimt.

Fără să ridice ochii, cam rece, ea îi răspunse:

— Ce fricos ai devenit... îşi înăbuşi un gând ce-i veni „de vină e cugetul care te mustră”. În loc de asta, spuse indiferentă:

— N-au să discute tocmai despre căsătoria noastră!

El tăcu supărat. Ce indiferentă era! Ce uşor luă ea lucrurile la care el ţinea aşa de mult! Ce dureros se schimbase faţă de el! Nu mai avea niciun interes pentru necazurile lui, nici pentru acel lucru mare

pentru care el tremura. Ea care vorbise mereu de camaraderie şi comuniune sufletească. Ah, femeile!!!

Era o zi foarte călduroasă, fără o adiere de aer, fără nicio briză dinspre mare. Ajunseră mult prea curând în oraş.

— Ce facem până pleacă trenul? întrebă el.

Ea dădu din umeri şi răspunse apatică:

— Ce vrei tu.

Răceala ei îl turba. Abia stăpânindu-se, propuse:

— Să ne aşezăm într-o cafenea. O îngheţată are să te răcorească.

Ea dădu din cap.

Soarele ardea nemilos lespezile de marmoră ale pieţei pătrate. Nu se vedea ţipenie de om. Chiar şi porumbeii se pitulaseră la umbră prin volutele

sculpturilor decorative ale Domului San Marco.

Hilde şi Röhn stăteau muţi la umbra ca de plumb a colonadelor. Apatia asta, acum, când trebuia să se împlinească actul cel mai important, îl scotea din fire. Şi „mireasa” asta tăcută şi sumbră de lângă el! Simţea că-i e duşmănoasă. Îl cuprinse mânia.

— De fel nu te bucuri? o întrebă el brusc. Hilde – asta e ziua noastră de nuntă!!

Ea ridică mirată pleoapele cu genele lungi şi grele.

— Ştiu, spuse ea, evitând discuţia.

El tăcu furios. În cele din urmă spuse iar:

— Mi-o închipuisem eu totul altfel.

Atunci ea parcă s-ar fi trezit din letargie.

— Ba de fel nu ţi-ai închipuit-o vreodată, Wolfgang! Să fim sinceri. E un hazard, o

chestiune de afaceri că stăm aci şi aşteptăm să se săvârşească formalitatea cununiei. Zi de nuntă nu este.

El se sucea indispus încoace şi încolo, pe scaunul de fer încălzit. Ea adăugă:

— Chiar şi dacă suntem sentimentali, cum spune doamna Perrin, să ne ferim totuşi de *falsa* sentimentalitate.

El era gata să-i dea un răspuns răutăcios. Se stăpâni însă, chemă un vânzător de ziare şi ceru „Tribuna”. Înţelegea italieneşte. Însă nu citi. Ţinea numai gazeta mare înaintea feţii, ca să-şi ascundă gândurile de revoltă.

Asta era ziua lui de nuntă! Asta! Aşa! Niciodată nu s-au simţit mai departe unul de celălalt decât în această zi în care trebuiau să fie legaţi. Ce va ieşi din aceasta căsnicie care a intrat în spasmele agoniei

mai înainte de a se naşte?

Un zâmbet amar şi cinic răsări pe gura lui batjocoritoare, ascunsă în dosul ziarului. O cununie parcă anume făcută pentru el, duşmanul jurat al căsniciei! Grotescă, oribilă, neîndurată, cum e şi viaţa. Un teatru de paiaţe, o nerozie nebunească. Parcă turnată după concepţia lui despre căsătorie. Exact! Se însura cu o femeie care îl dispreţuia – nu-ncape îndoială – care nu înţelegea, nu *voia* să înţeleagă că el a fost forţat să se căsătorească. Dar în loc să-i uşureze această tristă necesitate, să nu-l ruşineze, şi să-l ajute să-şi atingă ţelul înalt ce-l urmărea, îl chinuia, îl martiriza, îi făcea lucrurile de o mie de ori mai grele, îl trata ca pe un criminal – ah – femeile – femeile. Cine se încurcă cu ele, e pierdut.

Răsfoia mereu ziarul, deşi nu citea.

Nu izbutea să mai recunoască în această femeie rece ca gheaţa, distantă, închisă, pe care urma s-o ia de soţie, pe fata blândă, pătimaşe, deschisă la inimă pe care o iubise atâta. Viaţa e o farsă! Lui trebuia să i se întâmple asta!! Să stea aci ea un osândit şi să aştepte execuţia cununiei sale. El, duşmanul femeilor şi al căsătoriei.

Dar nu încăpea să facă acum cale întoarsă. Şi de data asta forţa împrejurărilor se dovedi mai tare ca raţiunea. Comedia asta trebuia jucată până la apoteoza ei grotescă: doi îndrăgostiţi uniţi pentru totdeauna în fericirea căsătoriei! Ce va fi după aceea era viitorul, care stătea iară în puterile lui! mai întâi însă trebuia să treacă această încercare! Şi când te gândeşti că odinioară crezuse că Hilde va fi altfel decât toate celelalte femei pe care le cunoştea.

Rătăcire. Era o creatură groaznic de egoistă. Jos mâinile! Va trece şi asta. Încleştează dinţii! Dă-i înainte! Cu capul în zid!

O privi pe furiş pe Hilde, pe după ziar. Cum stătea! Ţeapănă – sloi de gheaţă – pe arşiţa asta!

Simţi cum încolţeşte în el ura împotriva ei.

Ea avea mintea ca înceţoşată. Simţea gândurile vrăjmaşe ce radiau din el. Dar nu găsea niciun cuvânt de împăcare. Îl iubea încă, da, însă durut, disperat, cum” iubeşti un copil cu sufletul pierdut, un copil ratat. Se simţea dezonorată în demnitatea ei de femeie, umilită ca om, pentru faptul că el o lua de nevastă, că toată groaza lui de căsnicie se topise sub momeala unei slujbe bune. Se luptase cu ea şi cu dragostea ei –

şi fusese biruită. Nu mai găsise calea înapoi spre el. Planul ce se trezise în ea în noaptea aceea în care el se hotărâse pentru căsătorie, se precizase şi luă într-însa formă concretă şi definitivă. Lucra acum automatic, fără suflet, întru împlinirea deciziei ce o luase. Îndeplinea ceea ce aştepta el de la dânsa – pentru ca să capete postul dorit. Nu voia să stea în cale „fericirii” lui. Când misiunea aceasta va fi îndeplinită, ea era din nou stăpână pe sine.

În sfârşit, cei doi uriaşi de bronz de pe Torre dell’Orologio bătură zece şi jumătate.

— Liberat, Röhn aruncă ziarul pe masă şi plăti chelnerului.

— Vino, porunci apoi aspru.

Luară o gondolă şi se duseră la gară.

Apoi fură cununaţi, fără bucurie şi fără fericire.

Ursuz, Röhn se zori să se întoarcă la Lido. Avea presimţiri negre. În gara Veneţia Hilde spuse – era primul cuvânt ce şi-l vorbeau de când se căsătoriseră:

— Aş vrea să telegrafiez tatii…

El dădu scurt din cap şi începu să se învârtească din ce în ce mai nerăbdător pe dinaintea oficiului poştal unde ea telegrafia. Simţea din ce în ce mai precis că s-a întâmplat o nenorocire. Şi viziunea lui lucidă nu se înşela.

40

Soţii Perrin şi Oven fură împreună toată dimineaţa. Doamna bătrână era entuziasmată de conversaţia şarmantă a Mariei. De mult nu mai râsese aşa de mult şi de cu poftă cum râdea acum de sarcasmele muşcătoare ale inteligentei rusoaice. Şi Mr. Perrin zâmbea adesea, tăcut, după obiceiul Yankeilor.

Numai soţul acestei amuzante doamne nu lua parte la veselia generală. Îl treceau sudori reci de câte or i venea vorba despre Röhn. Şi asta se întâmpla adesea, căci buna Mrs. Perrin exclama mereu: „Ce păcat că mica doamnă Röhn nu e aci să audă şi ea această anecdotă! Are nevoie de puţină veselie, în starea în care se află, sărăcuţa de ea!!”.

Şi de fiecare dată când Americana spunea: „Doamna Röhn”, în ochii Mariei se aprindea o scânteie rea. Oven ştia ce înseamnă asta.

Pe când porneau la scăldat, Oven trase pe Maria niţel deoparte şi-i şopti: „Vai de tine dacă spui că Röhn nu e însurat! Pe cuvântul meu că dacă faci asta, totul s-a sfârşit între noi. Definitiv!”.

Ea nu răspunse, nici n-avu vreme. Căci doamna Perrin se întoarse şi strigă, acoperindu-şi ochii mucalit ruşinoasă: „Ah, şoapte de dragoste!” şi voi să plece discretă înainte. Maria însă râse tare, veselă, se duse spre ea şi o apucă familiară de braţ. Coborâră astfel spre ştrand.

Când ieşiră din apă, Mrs. Perrin strigă: Röhni care se fierb în oraş! Ăsta nu poate decât să-i strice doamnei. Eu nu pot suporta

nici măcar ştrandul.

— Ba eu stau să mă prăjesc la soare, stărui Perrin şi se întinse mulţumit, acoperindu-şi faţa cu pălăria de pai.

— Eu mă duc la răcoare, pe veranda hotelului. Vii şi dumneata, Mrs. Oven? Îţi strici tenul dumitale divin aicea.

— Cu plăcere, se-nvoi Maria gentilă.

— Şi mie, mi-e cam cald, spuse Oven în franţuzeasca lui de elev de, şcoală. Nu voia să le lase din ochi.

— Ha, ha, râse soţia lui, nu mai fi aşa de delicat. Ţine compania domnului Perrin.

— Du-te liniştit! spuse Perrin, eu sunt cam leneş şi vreau să dorm.

— Atunci dormi şi dumneata, îl îndemnă doamna Perrin, părinteşte. Noi două avem de discutat chestiuni importante femeieşti. Trebuie să-i răpesc acestei Regine a modei

câteva secrete de stat.

Zicând acestea, plecară.

Cu frica-n sân, dar fără să aibă energia de a merge cu ele, Oven rămase. N-avea încredere în Maria. Avea motivele lui.

Pe drumul spre hotel, doamnele pălăvrăgeau.

— Admirabil te îmbraci dumneata, spuse doamna Perrin, uitându-se la rochia Mariei. Unde-ţi lucrezi?

— La Paris. Nu locuieştem departe de Paris – la Germania de West. Dar şi femeia cea care cu doctorul Röhn călătoreşte n-are o croitoreasă prea rea. Cine poate fie?

— De cine vorbeşti? întrebă doamna Perrin, fără să-nţeleagă nimic.

— De dama care cu dr. Röhn, repetă Maria pe un ton indiferent.

Americana rămase locului sub arşiţa

soarelui.

— De cine vorbeşti dumneata, draga mea? Asta-i doar soţia doctorului Röhn! spuse ea amuzată.

Maria scutură energic din cap.

— Te înşeli, madame, dr. Röhn nu însurat.

Doamna Perrin rămase cu gura căscată.

— Mergem, nu? propuse Rusoaica zâmbind, mi-e frică de insolaţie.

Bătrână doamnă se supuse mecanic.

— Te înşeli, spuse ea, venindu-şi în fire. E soţia doctorului Röhn. Ştiu precis.

— De unde ştii aşa precis, madame? Când eu văzut în iunie pe dr. Röhn la Berlin, nu era însurat, absolut.

— Aşa! râse doamna Perrin, înţelegând totul. Sigur, s-au luat de curând de tot. *Honey moon*! adăugă ea zâmbind discret.

— Exclus! stărui Maria. Dr. Röhn este cel mai teribil duşman la căsătoria: Cât nu o pisat pe bărbatul meu să nu ia pe mine! Mai curând prăpădeşte lumea decât însoare Röhn.

— Câinii care latră, nu muşcă, glumi doamna Perrin.

— Cum credeţi, răspunse Rusoaica amabilă; de altfel, ce importanţă dacă sunt sau nu cununaţi.

— Ba, te rog! Mrs. Perrin rămase locului. Nu-i de loc indiferent. Mie nu!!

— Nici mie, spuse Maria cu convingere. De aceea şi întrebat cine femeiuşc asta.

— Dar, scumpă doamnă Oven, nu fi încăpăţânată, *e soţia lui*!

Maria Fiodorowna scutură iar capul.

— Madame, nu lăsaţi trasa pe sfoară de oameni ăştia. Ştiu pozitiv că ea amanta lui.

Îţi pot chiar dezvăluieşte că el ruga să nu-ţi spun adevărul la dumitale şi la soţ al dumitale.

Mrs. Perrin, care avea puţină grăsime la inimă, îşi pierdu respiraţia.

— Te-a rugat? gâfâi ea. Cine te-a rugat?

— Dr. Röhn, minţi Maria.

Doamna cea bătrână se clătină.

— Impostori, suflă ea astmatică.

— Din nefericire e-adevărat. Hai mergem, madame. Soarele!

Bătrâna doamnă era zdrobită. Abia mai mergea. Maria trebui s-o sprijine. Nu mai vorbiră niciun cuvânt până la hotel. Parcă îi dase cineva cu o măciucă în cap, Aşa de impresionată era de înşelătoria aceea ruşinoasă.

Urcă obidită scările hotelului. În vestibul îi întinse rusoaicei mâna. Era umedă şi rece.

— Scuză-mă, Mrs. Oven, o rugă ea gâfâind, trebuie să mă întind puţin. Căldura asta..!

— Regret nespus, madame că eu produs dvs. O deziluzia. Nu putut lămureşte că veţi fi aşa de impresionat, spuse Maria cu o voce plină de regrete.

Mrs. Perrin făcu un gest îndurerat.

— Nu ţi-ai făcut decât datoria, fetiţa mea. *Au revoir*.

Se urcă în lift şi căzu pe banca de pluş roşu.

Maria Fiodorowna zâmbi mulţumită, apoi, zâmbetul de triumf se prefă u într-un surâs seducător. Căci un bărbat de vreo cincizeci de ani, bine legat, cu o faţă dominatoare de împărat roman deschisese tocmai uşa energic, sigur de el, se codi o clipă când trecu pe lângă ea, rămase

locului, o măsură din ochi fără jenă şi trecu apoi încet spre bar. Acolo, se mai întoarse o dată spre ea şi-i făcu cu ochiul.

Ea se prefăcu că nu vede. Dar văzuse. Ştia ce înseamnă acest semn al dorinţei masculine, şi-l preţuia.

Se duse la portar.

— Cina domnul care trecut acum spre bar? întrebă ea cu lipsa de jenă a unei cocote în stil mare.

— Domnul Moravescu, marele petrolist român din Bucureşti, doamnă. I-aţi văzut yachtul? Stă afară, pe canal.

Ea dădu din cap mulţumindu-i.

Atunci, Românul se întoarse din bar eu mersul lui furtunos. O fulgeră iar eu ochii lui negri romantici şi năvăli ca un vârtej în sala de lectură.

— Ea îl urmă încet, ca din întâmplare.

Tare se mai plictisea eu bărbatul ei.

Sala de lectură era pustie de tot la ora aceea.

41

— Nu cred, stăruia Perrin. Atâta doar mai cunosc eu la oameni. Nu sunt nişte înşelători.

— Dar a afirmat-o absolut pozitiv, exclamă doamna Perrin şi-şi şterse sudoarea de pe frunte.

— Pe femeia ceea, nici n-o cunosc, mormăi bancherul. Röhn şi cu soţia lui, sunt prietenii mei. Nu mă iau eu după calomnii.

— Ar fi şi nemaiauzit – să fie în contact cu noi, trei săptămâni – să primească un post de încredere de la tine, după ce a auzit cum judecăm noi dragostea liberă! Ah, dar-ar Dumnezeu să ai dreptate, Henry *dear*. Altminteri aş pierde orice încredere în europenii ăştia.

— Eu nu cred, mormăi el.

— Cel mai bine ar fi, propuse doamna Perrin, să întrebi pe prietenul lui. Trebuie să ştie.

— Eu nu întreb în spatele prietenilor mei, o refuză Perrin supărat. Am să-l întreb chiar pe Röhn când se va întoarce.

Maria Fiodorowna nu apăru la patru. Oven stătea singur la masa lui. Nu era de loc îngrijat. Încetase de mult să se mai îngrijoreze de soţia lui. Şi acasă lipsea de multe ori de la masă. Îşi făcea de cap, fără să ţină seama nici de bărbat, nici de casă. În inima lui, isprăvise de mult cu ea.

Când Röhn şi cu Hilde se întoarseră la hotel, telefonul din camera lor sună. Perrin telegrafia pentru a treia oara.

— Aş vrea să-ţi spun o vorbă, doctore.

— Vin, spuse Röhn şi agăţă receptorul.

Îşi dădu îndată seama că s-a sfârşit.

Presimţirile lui fuseseră întemeiate. Se întorsese prea târziu.

Privi nehotărât spre camera Hildei. Ea se culcase, topită de căldură şi zdrobită de chinul acestei cununii lipsite de bucurii.

Ieşi repede.

În vestibul se întâlni cu Perrin.

— Hai în sala de lectură, propuse acesta. Röhn dădu din cap mut. După ce se aşezară, Americanul împreună mâinile, îşi rezemă capul în ele şi spuse:

— Dragă doctore, eu m-am ataşat de dumneata. Trebuie să-ţi vorbesc pe faţă. Nu cred în bănuieli. Am însă nevoie de o confirmare din partea dumitale. Pentru mine nu e vorba numai de o Ghes ti une particulară a dumitale, care n-are ce mă interesa. Astăzi suntem colaboratori. Şi de aceea, te rog să-mi răspunzi o vorbă – pe

cuvântul dumitale de onoare.

Röhn îl invită cu un gest.

— Te rog să-mi răspunzi numai cu un „da” sau „nu”. Nimic mai mult. Eşti sau nu căsătorit cu doamna pe care noi – femeia mea şi cu mine – o preţuim şi o iubim sincer? Pe cuvântul dumitale: da, sau nu?

— Da! spuse Röhn.

— Îţi mulţumesc, spuse Perrin şi-i întinse mâna. Apoi îl bătu părinteşte pe umăr şi o luă repede spre uşă.

— Mr. Perrin! strigă Röhn. Acum trebuia el să vorbească.

Dar Perrin făcu un gest de refuz.

— Doctore, te rog, nicio vorbă mai mult despre această întâmplare neplăcută. S-a rezolvat! Ajunge!

Şi ieşi.

Röhn rămase o clipă pe gânduri. Apoi îşi

dădu capul pe spate cu violenţă.

— Nerozie! Am jertfit ce era de jertfit. Să nu fiu acum mai catolic decât Papa. Să nu zdrobesc totul dintr-o sensibilitate exagerată. Curaj, înainte.

Ieşi repede.

42

Imediat după aceea bătu la uşa camerei lui Oven. „Intră!” strigă prietenul.

Intră. Oven îi ieşi înainte. Röhn arătă spre odaia de alături,

— Nevasta ta e acolo?

Oven făcu din cap semn că nu.

— Nevasta ta a găsit de cuviinţă ca totuşi să mă trădeze, spuse el brusc.

Oven îl privi cu ochii holbaţi, faţa îi era convulsionată de ară.

— Bestia, şuieră el, nu ştiam ce să mai fac, am rugat-o să tacă, i-am spus că dacă nu-şi ţine gura, s-a sfârşit totul între noi. Ah, de altfel, de mult s-a sfârşit totul între noi.

— Ţi-a stricat ceva? întrebă el îngrijat.

— Am parat lovitura.

— Ce canalie! explodă el. Din nou. Dar

asta o să-i fie ultima canaierie! Nu poţi să-ţi închipui ce-am suferit, Wolfgang!

— Ba da, Erwin, m-am dat seama din primul moment când te-am văzut.

— M-a umilit, m-a înjosit. Mi-a risipit banii ca o nebună – asta n-ar fi încă nimic. M-a făcut ridicul faţă de tot personalul, de toată lumea. Cu siguranţă că s-a plictisit în cuibul nostru mic –, cu toate că era mereu pe drumuri – ba la Paris, ba la Köln, ba la Düsseldorf. A flirtat cu toţi directorii şi inginerii mei – dracu' ştie până unde a ajuns cu ei.

Se întrerupse pierzându-şi respiraţia.

— Şi tu ai tăcut?! îl întrebă Röhn grav.

— Am iubit-o, gemu Oven, orbeşte am iubit-o. A trecut multă vreme până ce mi-am dat seama de isprăvile ei – până ce *am voit* să văd şi să cred. Atunci mă gândii la tine –

aş fi vrut să zbor – dar mi-a fost ruşine.

— Băiete dragă, spuse Röhn călduros, să-ţi fie ruşine de mine?

— Câtă dreptate ai avut. Căsătoria e cel mai grozav lucru de pe lume.

— Asta o afli întotdeauna după aceea, îl consolă avocatul.

— Tu ai ştiut-o înainte!

— Ah, Doamne! zâmbi Röhn sarcastic. Dacă ai şti! Dar mai târziu. Mai întâi să te vindecăm *pe tine*. Ce facem?

— Nu ştiu. Atâta ştiu că nu mai pot suporta nicio zi. Porcăria asta de azi a rupt şi slaba legătură care mai exista între noi. Ţi-am telegrafiat acum câteva zile la Berlin. Mi s-a spus că eşti plecat. Apoi citirăm în ziare că eşti aci. Când mi-a spus că ar vrea să te revadă, am înţeles că aici o sfârşim.

— Dar de ce voia să mă revadă? Ţi-a dat

vreun motiv?

— Azi dimineaţă – înaintea prietenei tale.

— E nevasta mea.

— Ce?!!!

— Da, da. Multe minuni se mai întâmplă pe lumea asta. Om mai vorbi noi. Mai întâi să terminăm cu tine. Ce zicea?

Oven se trudi să răspundă la această întrebare.

— Zicea că vrea să te revadă, pentru că îi face mare plăcere să te necăjească.

— Ia te uită!

— Nu zău, Wolfgang, chiar te-ai însurat?!!

— Da, da! Vrei să divorţezi?

— Da.

— Vrei să rămâi mai departe eu ea aci?

— Nu. Dacă s-ar putea ca…

— Totul se poate. Las-o pe seama mea.

— Ce vrei să faci? întrebă el, muiat din nou.

— N-am s-o mănânc fii fără grijă. Am să-i spun că te-ai săturat de ea, că vrei să divorţezi şi am s-o sfătuiesc să-şi facă bagajele.

— Fii generos când va veni vorba de bani.

Am iubit-o o dată foarte tare. Jumătate din averea mea…

— Eşti nebun. Şi azi o mai supraestimezi, 100.000 de mărci e prea mult.

— Wolfgang!

— Şi azi o mai iubeşti, băiete? Nu-i chip să asişti la operaţia de amputare. Împachetează-ţi periuţa de dinţi şi rămâi peste noapte la Veneţia. Du-te la Grand

Hotel. Repede. Şterge-o.

— Mi se pare o laşitate – replică Oven abătut.

— Vitejia faţă de femei nu-i nicio glorie. Hai, cară-te băiete, repede. Fii tare!

În vestibul Röhn aşteptă întoarcerea Mariei Fiodorowna. Veni puţin înainte de cină. El se făcu că stă întâmplător lângă o fereastră. O văzu despărţindu-se de un domn cu o figură de imperator roman. Cezarul ridică degetul, în chip de avertizare ca nu cumva să uite ceva. Ea dădu din cap că n-are să uite. Ochii ei erau plini de făgăduinţe.

Röhn se trase înapoi. Îl cunoştea pe omul acela. Era vestit prin bogăţia sa, prin posesiunile lui petrolifere, prin aventurile lui. Un *viveur*, un om tranşant, care nu stătea mult pe gânduri când se oferea o

afacere sau o femeie.

Röhn îşi dădu imediat seama că va cruţa prietenului său cele o sută de mii de mărci.

Pe când ea trecea în fuga mare prin holul hotelului, Röhn se apropie de ea... Neplăcut surprinsă, ea rămase locului.

— Eu grăbit foarte, zise ea nervoasă.

— Asta e epoca noastră, spuse el rece. De altfel n-am să-ţi comunic decât ceva foarte scurt.

— Mă rog!

— Soţul dumitale îţi trimite salutări. A plecat.

— A plecat? îşi ridică surprinsă sprâncenele fine, subţiri negre –, unde a plecat?

Röhn ridică din umeri.

— Acum e clientul meu. Mi-a dat mandat să-l reprezint în procesul de divorţ. Şi

dumneata ştir prea bine, doamnă, că eu ţin foarte bine secretele clienţilor mei.

Lovitura reuşi. Ea strânse pumnii mânioasă.

— Dumneata aveţi mai spuneţi ceva la mine?

— A, numai atât, că puteţi pleca fără grijă. Când porneşte yachtul?

Ea păli.

— Satan, ce eşti! Drac la dumneata!!

Ah, nu, zâmbi el. Mă supraestimezi. Şi să-ţi mai dau un sfat bun. Gratuit. Ia-ţi precauţiunile de data asta, ca să nu păţeşti ca atunci – ştii dumneata – când cu văduva şi cu fiul. Călătorie fericită!

Se plecă galant şi plecă.

Ea rămase o clipă locului, incapabilă să se mişte. Apoi trase o înjurătură pur rusească. „Porc de câine”! şuieră ea printre

dinţii încleştaţi. Asta o uşură. Dădu fuga în camera ei, îşi făcu bagajele cu mâinile tremurânde. O rodea din ce în ce mai tare sentimentul că a suferit o înfrângere.

Röhn se duse în camera lui şi se îmbrăcă liniştit pentru cină.

Doamna Perrin, de la masa ei învecinată, era cum nu se poate mai gentilă, deoarece se simţea vinovată. La un moment dat se plecă înainte, arătă cu ochii spre masa Oven-ilor şi întrebă:

— Nu sunt acasă dumnealor? Aş vrea să spun câteva cuvinte doamnei…

Röhn arătă spre fereastră. Pe lagună aluneca un yacht cu pânzele umflate.

— Ar fi cam greu, Mrs. Perrin, spuse el rece. Căci soţia prietenului meu a şters-o. Cu marele petrolist român. Pe yachtul lui de colo.

43

Peste opt zile, Röhn şi Hilde se întoarseră la Berlin. Perrinii mai plecaseră pe câteva săptămâni în Elveţia.

Röhn merse repede cu Hilde la vila din Heerstrasse, luă o baie, îşi schimbă hainele şi alergă în oraş. În birourile provizorii ale noii întreprinderi îl aştepta directorul comercial, pentru cea dintâi şedinţă a conducătorilor băncii Philadelphia and West Virginia.

Directorul juridic, după atâtea săptămâni de odihnă şi de lenevie, ardea de dorinţă de a activa. Aruncase zorit o bună ziua Hildei, preocupat de noile lui îndeletniciri.

Ea rămase în uşa deschisă a holului şi privi după maşina lui până ce dispăru

sclipind în soare. Ştia că era o despărţire pentru multă vreme. Poate pentru totdeauna.

Se întoarse încet în casă. În hol rămase pe gânduri.

Veni servitorul.

— Vă rog să-mi daţi cheile, domnişoară, să despachetez.

— Cheile de la bagajele domnului dr. sunt în dormitorul lui, răspunse ea. Bagajele mele lasă-le te rog aşa.

Kleinmüller plecă jignit. Mă rog, n-are de cât, dacă vrea – să despacheteze singură! Dinspre partea mea! Se simţea atins în sentimentele lui de servitor credincios.

Hilde se duse prin toate odăile. Aci, în sala de muzică, stătuseră de atâtea ori amândoi, strâns lipiţi, pradă fericirii. I se

părea că a trecut atâta vreme de atuncea. Acum era sfârşitul lui August – în Iunie se cunoscuseră. În Iunie? Dar sunt numai câteva săptămâni de atunci!

Câtă fericire şi câtă durere condensate în acest scurt timp! Aproape tot cuprinsul vieţii ei.

Se aşează – la pian – cântă Mozart, Schubert, simfonia neterminată – dureroase aduceri aminte.

Apoi se ridică, închise pianul încet de tot şi se apropie de portretul lui Miss Farren. Îl privi îndelung. „Oare tu vei fi fost mai fericită, tu învăluită în mantila ta elegantă, bogată, fluturătoare?”, îşi spuse ea. „Eu cred că noi femeile ne luăm cu toatele porţia de fericire, mai întâi – şi – apoi cea de durere. Rămâi cu bine, Miss Farren!”.

Trecu dincolo în birou şi-şi luă rămas

bun şi de acolo. Aci lucrase cu el, în primele zile ce fusese angajată, plină de veneraţie şi de respect faţă de marele ei şef – iar dragostea începuse să încolţească în inima ei.

Se duse la masa de scris şi puse pe ea o scrisoare. Apoi se urcă în dormitor, îşi luă şi acolo rămas bun – fără o lacrimă – în ochii ei împietriţi de durere.

În bucătărie, dădu bucătăresei un bacşiş mare.

— Plec, spuse ea fermă şi stăpânită pe sine.

— Cum, plecaţi?!

Dădu din cap.

— Pentru totdeauna?!

— Da.

— Vai de mine, ce rău îmi pare, spuse bucătăreasa sincer. La început, când aţi

venit, mi-era cam frică. Aşa-i când nu se cunosc oamenii. Că sunt unele cocoane, sau domnişoare, care vor să se facă grozave faţă de domni, că ştiu toate alea. Şi mai rău le încurcă. Dar dv., zău aşa, m-aţi lăsat să lucrez cum ştiu eu. Şi-acum – plecaţi iar!

Hilde îi întinse mâna.

— Domnule Kleinmüller, du bagajele mele la un taxi, îl rugă ea.

— Să nu scot limuzina?

— Nu, mersi.

Ea ieşi. Şoferul şi bucătăreasa o priviră ca doi oameni care au înţeles totul.

— Să ştii de la mine, s-au certat pe drum, puse şoferul diagnosticul. Da, da, la joc şi la drum îşi dă omul arama pe faţă.

— Tacă-ţi fleanca! îl contrazise bucătăreasa nefilozofică. Ce tot dai zor cu arama! Când sunt oameni ca ăştia, pâinea

lui Dumnezeu!... Să ştii una de la mine: nicio femeie nu mi-ar fi plăcut mai mult pentru domnul – decât domnişoara. Şi iată că pleacă!

— Toate trec pe lumea asta! făcu Kleinmüller înţelept.

— Hai, du-te odată de adu tomobilu, îl zori bucătăreasa tristă.

Şi-apoi Hilde plecă. Bucătăreasa şi servitorul rămaseră la poartă făcând semne. Hilde îi vedea ca printr-un văl. Abia acum îi veniră în sfârşit lacrimile în ochi.

Când ajunse acasă, avu destulă vreme să facă curăţenie şi să repare dezordinea care domneşte într-o locuinţă de becher. Tatăl veni abia seara de la atelierul de filme unde lucra. Ea îi căzu la piept, fără să rostească un cuvânt. Trecu mult timp, până ce el o pricepu. Dar nici atunci n-o înţelese.

44

Pe la prânz, Röhn îşi chemă la telefon casa, de la birou.

— Domnişoara a plecat, răspunse servitorul

— Domnişoara e soţia mea, ca s-o ştii, îl lămuri el bine dispus. Unde s-a dus?

— Nu – ştiu – domnule – doctor. Glasul suna uluit.

— Atunci să-i spui, când s-o întoarce…

— Domnul doctor nu m-a înţeles, zise servitorul mai tare, domni – doamna – a plecat – de tot.

— Cum?! Ce?! strigă Röhn îngrozit. Bănui adevărul.

— Da, domnule doctor, a plecat cu bagaje cu tot.

O pauză lungă.

— Şi-a lăsat ceva?

— Da, pe biroul dv. Se află o scrisoare groasă. Poate că a lăsat-o dumneaei.

— Adu-mi îndată scrisoarea la birou – îndată – cu maşina.

— Numaidecât, domnule doctor!

Lui Röhn i se părură ceasuri cele câteva minute până ce Kleinmüller îi aduse scrisoarea.

— Bine, spuse Röhn, poţi pleca.

Desfăcu plicul şi citi.

Veneţia, 23 August

„Iubitule, am să te părăsesc. La Berlin voi pleca de lângă tine. Până atunci trebuie să mă mai suporţi, nu vreau s-o rupem pe drum, printre străini. Iartă-mă că-ţi scriu toate acestea. Poate că iar fi trebuit să ţi le” spun verbal. E o laşitate, ştiu. Dar vreau să

te cruţ şi pe tine şi pe mine de amărăciunea unei explicaţii inutile. Nu m-ai putea convinge cu toată bunătatea ta înlănţuitoare şi cu toată dialectica ta de neînfrânt. Am cumpănit mult şi adânc, până am ajuns la această concluzie. Şi nici nu ştiu dacă ai voi să mă convingi. Ştiu că dragostea ta nu s-a stins. Ţi-ai pierdut însă răbdarea cu mine. Te înţeleg. În ultimele zile te-am chinuit. N-am putut face altfel. Nu îmi putea ieşi din minte că m-ai luat de soţie pentru un motiv străin de noi doi. Nu te judec. Căci, raţional, te pricep. Dar inima mea îmi porunceşte: nu! Nu pot suporta aşa ceva –, în condiţiile astea nu pot rămâne soţia ta. Atunci când mi-ai oferit să mă iei pentru ca să nu sufere tata, şi pentru situaţia mea în casă, te-am refuzat. Dar nici pentru motive de afaceri nu pot rămâne

soţia ta. Te-am luat ca să nu-ţi stric situaţia la care ţineai aşa de mult. Să nu crezi că nu te înţeleg, şi într-asta. N-am vrut să-ţi stau în cale. N-ai meritat de la mine ca tocmai prin mine să pierzi această şansă strălucită, pe care ai dorit-o atâta. Mi-am făcut datoria, mâine voi fi soţia ta. Dar de rămas nevasta ta, nu vreau să rămân. Nu pot trăi decât cu un om care m-a luat numai pentru mine, care m-a făcut soţia lui din cea mai sinceră şi mai profundă convingere că o căsătorie, o căsătorie cu mine este pentru el o necesitate fericitoare a vieţii lui. Plec, pentru că nu vreau să ajungi a vedea că ai avut dreptate, că şi căsătoria noastră a devenit un martiriu pentru tine şi pentru mine. Nu vreau să evoc prin mine tristele lucruri pe care tu le-ai aflat atât de adeseori în practica ta de avocat de divorţuri. N-aş

vrea ca ceea ce a mai rămas viu din dragostea ta, ca marea şi puternica mea iubire – să se macine în banalitatea unei căsnicii forţate – căci pentru tine este o căsătorie forţată. Nu vreau ca dragostea mea să-ţi devină o povară. Te iubesc – nu aşa cum te iubeam înainte de a pleca în călătorie – asta ar fi un neadevăr. Mai puţin nu, dar altfel, ca o mamă, îndurerată, însă tot aşa de aprins şi de neegoist. Căci când iubeşti pe cineva, îl iubeşti aşa cum e – cu înălţimile şi cu scăderile lui.

Şi dragostea asta nu vreau s-o irosesc. E tot ce mi-a rămas din prima şi unica mea aventură. E cuprinsul, e sensul vieţii mele. Nu mi-l răpi!”.

24 August

„Azi ne-am cununat. A fost cea mai tristă

zi din viaţa mea. Îmi dau seama ce oribilă am fost faţă de tine – acolo în cafeneaua de pe Procuraţii, pe când aşteptam. Mă luptam să-ţi spun o vorbă bună. Dar n-am găsit niciuna. Iartă-mă. Şi totuşi, sufletul meu întreg te chema!

Te las să alegi dacă vrei să divorţezi sau să trăim numai despărţiţi. Eu nu mai aştept nimic de la viaţă, decât dragostea ce mi-a rămas pentru tine.

Mă întorc la tata. I-am scris astăzi că ne-am căsătorit, ca să se bucure. Restul i-l voi spune verbal.

Dragul meu iubit – veşnic vei fi pentru mine Iubitul! În ceasul despărţirii, îţi mulţumesc. M-ai făcut fericită. Cât poate fi de fericită o făptură omenească. Un strop de amărăciune se află în paharul oricărei fericiri. La mine a fost jalea de tată. Iar *tu* –

tu ai fost fericirea mea – întreagă. A fost scurtă. Dar mărimea şi plenitudinea unei fericiri nu atârnă de durata ei. Am fost odată o Regină printre femei, şi astăzi asta îmi pare mult, nespus de mult. Azi plec în exil. Purtând cu mine un tezaur regesc pe care nu-l pot pierde niciodată; dragostea mea pentru tine.

Te rog din inimă un singur lucru: nu veni la mine, nu-mi scrie, nu căuta să-mi strămuţi hotărârea! Iar dacă nici n-aveai intenţia s-o faci, nu zâmbi ironic. Dar dacă totuşi avuseseşi de gând, atunci evită tot ce ne-ar putea întrista, mâhni, înstrăina unul de altul. Dragul meu drag, nu pot duce o casă cu tine câtă vreme eşti convins că este o barbarie, o cruce, moartea iubirii noastre. Nu pot! Nu pot juca *va banque* cu dragostea mea, cum spuneai tu acum câteva zile. Nu

sunt o jucătoare – ţi-o spun fără amărăciune şi fără niciun resentiment. Poate că iau lucrurile prea în tragic. Rămâi cu bine, iubitul meu, bărbatul meu – altfel decât prin farsa de la Mestre – într-un fel mult mai înalt şi mai sfânt –, rămâi cu bine. Şi dacă vreodată te va cuprinde dorul de mine, să ştii că gândurile mele duioase sunt, care-ţi plutesc în preajmă.

Hilde”.

26 August

Am mai deschis o dată scrisoarea. Iartă-mă că scriu aşa de lung. E pentru ultima oară că-ţi vorbesc. E noapte. Tu eşti în camera de alături. Eşti mânios că sunt aşa de împietrită şi de străină şi de urâcioasă cu tine. Aşa de mult aş dori să-ţi vorbesc. Dar sunt ca paralizată de o putere nevăzută, mai

tare ca mine glasul meu, dorul meu de tine, nu pot străbate încremenirea asta. Colo departe sclipesc lumini – aerul e apăsător – marea vuieşte – mi-e aşa de dor de tine. Sunt aşa de abătută – trebuie să plâng. Ah, de-aş putea veni să plâng lângă tine!

Nu veni, când vei citi scrisoarea asta.

— Nu veni niciodată! Ar fi o sfâşiere fără folos. Gândeşte-te numai câteodată la mine, aşa cum sunt. Eu acum în această moleşitoare noapte veneţiană – nicidecum eroină, nicidecum femeie tare şi hotărâtă – ci numai mica şi biata ta fetiţă neajutorată, care te iubeşte atât. Ba nu, gândeşte-te mai bine numai la fiinţa însorită, veselă, neştiutoare ce-am fost când ne-am cunoscut întâi, şi când mi-ai spus Miss Farren. Noapte bună, iubitul meu!”.

Röhn stătea în picioare şi citea. Multă,

multă vreme. Iară şi iară. Apoi lăsă plicul să cadă, şi se prăbuşi în fotoliul din care auzise şi văzuse atâtea căsătorii nefericite. Deodată sări în sus, se repezi la uşă. Rămase locului, cu mâna pe clanţă…

„Nu”, îşi spuse el, „să nu fiu mai laş decât ea – să fiu viteaz ca ea – să n-o iau înapoi, să n-o momesc, să n-o amăgesc, să nu-i zdrobesc dragostea. Rămâie-i sfântă ei şi mie!”.

Se întoarse la birou. Luă o foaie de hârtie.

„Tu – iubito – dragostea mea! Lumina sufletului meu! Niciodată nu te-am iubit atâta ca acum – când am citit scrisoarea ta – zguduitoarea mărturie a dragostei şi a măreţiei tale sufleteşti. Viteaza mea dragă! Sfântă voi păstra iubirea noastră, flacăra nestinsă pe altarul vieţii noastre. Tu eşti

soţia mea, şi vei rămâne, până ce…”.

Se întrerupse.

Apoi scrise o altă scrisoare, mai calmă, mai obiectivă.

45

Se aruncă, se cufundă în noua lui muncă. Dar nu-l bucura nimic. Ajunse o forţă economică. Ei şi? Totul îi era indiferent. Asculta nemişcat povestirile triste şi jenate ale lui Hellebrandt. Auzea că doamnele întrebau mereu de dr. Röhn – şi – apoi, dezamăgite, dispăreau una după alta şi nu se mai arătau. Se isprăvise cu clientela femeiască. Nici nu-i veni să zâmbească de mulţumire că profeţia lui se împlinise. Totul îi era aşa de indiferent!

Îşi făcea datoria la bancă. Mai mult decât datoria. Rareori se stingea lumina în strălucitul lui birou din Potsdamerplatz mai înainte de zori. Şi-atunci, nu cuteza să meargă acasă. Îi era groază de căminul lui. Acolo umblau strigoi. În orice colţ sălăşluia

o amintire. Mireasma parfumului ei stăruia în perdelele din dormitor. Căuta pernele ei – şi se culca pe ele.

Toată casa era plină de ea.

Camerele erau moarte, numai ea trăia în ele. Erau pline de glasul ei, de foşnetul rochiilor ei, de râsul ei.

Deschidea pianul, trăgea cu urechea. Sufletul ei rămăsese prins în clape. Trântea capacul, de răsuna. Se apropia de Miss Farren, o privea, dar ochii lui nu desluşeau nimic, căci erau împăienjeniţi de dor nestins. Orice lucru pe care ea îl atinsese cu mâna, devenise o relicvă sfântă. Purta în buzunarul de la vestă degetarul ei ca pe un talisman de dragoste, se juca cu el în biroul lui de la bancă. Îl punea pe degetul cel mic, ca să simtă apropierea ei, îl ascundea de grabă când intra cineva. Şi se surprindea cu

degetarul în mână în timpul celor mai serioase şi mai importante şedinţe.

„O superstiţie!” se scuza el zâmbind faţă de domnii care-l priveau uimiţi.

Începu să evite casa cu stafii din Heerstrasse. Noaptea nu dormea. Sta prin localuri cu femei de care îi era greaţă şi pe care nici nu le atingea. Căuta numai să se ameţească. Dormea la hotel, de teamă de casa în care vieţuia ea, prin care plutea drăgălăşia şi sufletul ei. Era palid şi avea un aer bolnăvicios.

Directorul american îl preveni:

— Domnule doctor, te surmenezi!

Röhn râse încurcat, negând.

— Ce va spune Mr. Perrin, când va veni?! spunea directorul comercial. Te-a lăsat acum patru săptămâni strălucitor de sănătate şi acum te-ai distrus în banca

noastră.

— Dar sunt perfect sănătos, stărui Röhn.

Banca înflorea. El se topea. Începu să aibă halucinaţii. I se părea c-o vede peste tot, în localurile de dans, la teatru, pe stradă. Sărea din automobil în mers, se repezea spre cea care i se părea că e ea, se scuza faţă de o doamnă speriată pe care o apucase de braţ – deveni un tip ridicul.

Într-o seară – era ora zece trecute – nu mai putut. Alergă la ea acasă. Sună jos ca de furtună. Aruncă o bancnotă mare portarului furios. Urcă scara ca o vijelie. Sună, până ce colonelul în cămaşe de noapte deschise, zăpăcit. Nu-l recunosc pe Röhn în întuneric.

— Hei, cine e?! Ce cauţi?!

El îl împinse pe Lobach la o parte.

Bătrânul militar crezu că e vreun

răufăcător. Îl apucă de braţ. Röhn se desfăcu – năvăli în sufragerie – nu era nimeni – deschise uşile la întâmplare – ca un nebun – bătrânul îl înhăţă iar.

— Lasă-mă!

— Omule, eşti nebun?! Röhn smuci altă uşă.

Hilde se găsea în odaia ei, dezbrăcată. Ţipă.

— Colonelul îl apucă de guler.

— Tată – e Wolfgang! Bătrânul îl lăsă. Acum îl recunoscu. Ieşi tăcut din odaie şi închise bine uşa.

Acolo rămase istovit de bucurie, fu nevoit să se sprijine de perete.

Ea stătea şi-l privea pe bărbatul ei.

— Hilde, îngăimă el, nu mai pot.

Ea nu rosti niciun cuvânt. Văzu numai ce bolnav şi ce istovit e. O durea inima, aşa de

tare se schimbase.

— Nu pot trăi fără tine.

— Nu trebuia să vii, spuse ea încet. El zise cu aprindere:

— E o nebunie ceea ce facem.

— Ce – atunci? întrebă ea pe un ton de reproş blajin.

— Să vii la mine!

— Căsnicie! îşi înăbuşi cu tărie bucuria.

— Da.

— Dar Wolfgang, ştii doar, căsătoria e doar o rămăşiţă barbară din vremea preistorică, spuse ea.

Atunci el strigă:

— Nu mă ironiza!

— Nu te ironizez, Wolfgang. Mă gândesc numai la tine. Mă gândesc numai la crucea ceea dublă din biroul tău.

— Fantezie de artist nebun, protestă el

furios.

SFÂRŞIT

Bun de tipar: 20. XI.1990.
Tiparul executat la I. P. Oltenia – cd. 307.